

Nr 8 A.

Godkänd av första kammaren den 17 april 1931.

Godkänd av andra kammaren den 17 april 1931.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels vissa utav Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln gjorda framställningar, dels och åtskilliga beträffande samma huvudtitel väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 8 och memorial nr 72.)

Till Konungen.

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 3 januari 1931 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1931/1932 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å åttonde huvudtiteln (punkt 1 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden samma dag) föreslagit riksdagen att

dels från och med den 1 juli 1931 från ecklesiastikdepartementets övergångsstat utsluta den där uppförda andre kanslisekreterarbefattningen i lönegraden B 21;

dels godkänna följande ordinarie stater för ecklesiastikdepartementet att tillämpas från och med den 1 juli 1931:

A. Ordinarie avlöningsstat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 194,400:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	» 53,800:—
	<hr/>
	Summa kronor 248,200:—

B. Övergångsstat:

Avlöningar, *förslagsanslag* . . . . . kronor 10,600: —
 dels ock minska det ordinarie förslagsanslaget till ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 266,100 kronor, med 7,300 kronor till 258,800 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels från och med den 1 juli 1931 från ecklesiastikdepartementets övergångsstat uteslutit den där uppförda andre kanslisekreterarbefattningen i lönegraden B 21;

dels godkänt följande ordinarie stater för ecklesiastikdepartementet att tillämpas från och med den 1 juli 1931:

A. Ordinarie avlöningsstat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 194,400: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	» 53,800: —
	<hr/>
	Summa kronor 248,200: —

B. Övergångsstat:

Avlöningar, *förslagsanslag* . . . . . kronor 10,600: —
 dels ock minskat det ordinarie förslagsanslaget till ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 266,100 kronor, med 7,300 kronor till 258,800 kronor.

2:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkning av arbetskrafterna å ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 6,048 kronor.

Arkiv, bibliotek och museer.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 4) föreslagit riksdagen att till åtgärder för riksarkivets sigillvård för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet angivit samt i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

Riksdagen finner visserligen påkallat, att riksarkivet sättes i tillfälle att på nöjaktigt sätt konservera sitt värdefulla och omfattande sigillbestånd. Men riksdagen kan icke finna det nödvändigt eller lämpligt att, såsom i Eders Kungl. Maj:ts förslag förutsattes, för detta ändamål inrättas en sär-

skild tjänst, låt vara på extra stat. Vad som för vinnande av det avsedda syftet erfordras, är enligt riksdagens mening allenast, att ett skäligt belopp ställes till riksarkivets förfogande att för ändamålet användas, på sätt Eders Kungl. Maj:t närmare bestämmer. I sådant hänseende har riksdagen ansett en summa av 4,500 kronor tillfyllest för budgetåret 1931/1932. Denna summa har anvisats såsom ett extra reservationsanslag.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen till åtgärder för riksarkivets sigillvård för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,500 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

4:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till uppehållande av expedition i riksarkivets nya lokaler vid Östermalmsgatan i Stockholm anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 4,000 kronor.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 6) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att från och med budgetåret 1931/1932 kostnader för ersättning för eldning och skötsel av värmeledningarna i landsarkiven i Uppsala, Vadstena, Lund och Göteborg samt vid arkivdepån i Visby må — i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av departementschefen i statsrådsprotokollet angivits — avföras å det under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m.;

dels ur de ordinarie staterna för landsarkiven i Uppsala, Vadstena, Lund och Göteborg utesluta de där ingående anslagsposterna: Ersättning för skötsel av värmeledning, en var å 300 kronor;

dels ur övergångsstaten för arkivdepån i Visby utesluta den där ingående anslagsposten: För skötsel av värmeledning å 150 kronor;

dels ock minska det ordinarie förslagsanslaget till landsarkiven m. m., nu 102,950 kronor, med 1,350 kronor till 101,600 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att från och med budgetåret 1931/1932 kostnader för ersättning för eldning och skötsel av värmeledningarna vid landsarkiven i Uppsala, Vadstena, Lund och Göteborg samt vid arkivdepån i Visby må — i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av departementschefen under punkt 6 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1931 angivits — avföras å det under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m.;

dels ur de ordinarie staterna för landsarkiven i Uppsala, Vadstena, Lund och Göteborg uteslutit de där ingående anslagsposterna: Ersättning för skötsel av värmeledning, en var å 300 kronor;

dels ur övergångsstaten för arkivdepån i Visby utslutit den där ingående anslagsposten: För skötsel av värmeledning å 150 kronor;

dels ock minskat det ordinarie förslagsanslaget till landsarkiven m. m., nu 102,950 kronor, med 1,350 kronor till 101,600 kronor.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 7) föreslagit riksdagen att till inköp av böcker för ett referensbibliotek vid länsarkivet i Östersund för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till inköp av böcker för ett referensbibliotek vid länsarkivet i Östersund för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor.

7:o) Sedan 1930 års riksdag till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och kostnadsförslag av en byggnad för ett landsarkiv i Härnösand beviljat ett anslag å 330,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 50,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 8) föreslagit riksdagen att av förutnämnda belopp, 330,000 kronor, för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 50,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det till uppförande av en byggnad för ett landsarkiv i Härnösand av 1930 års riksdag beviljade anslaget å 330,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 50,000 kronor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 9) föreslagit riksdagen att

dels öka den i staten för kungl. biblioteket ingående anslagsposten: Böcker, inköp och inbindning, nu 90,000 kronor, med 5,000 kronor till 95,000 kronor,

samt förty höja det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till kungl. biblioteket, nu 268,200 kronor, med 5,000 kronor till 273,200 kronor;

dels ock till bokinköp och bokbindning för kungl. biblioteket för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels ökat den i staten för kungl. biblioteket ingående anslagsposten: Böcker, inköp och inbindning, nu 90,000 kronor, med 5,000 kronor till 95,000 kronor

samt förty höjt det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till kungl. biblioteket, nu 268,200 kronor, med 5,000 kronor till 273,200 kronor;

dels ock till bokinköp och bokbindning för kungl. biblioteket för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 10) föreslagit riksdagen att dels till ökning av kungl. bibliotekets arbetskrafter för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 8,500 kronor;

dels ock till slutförande av redigeringen av den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens 45:e årgång, omfattande år 1930, samt för påbörjande av redigeringen för accessionskatalogens 46:e årgång, omfattande år 1931, för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 12,500 kronor att användas enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, som i realiteten icke medför någon merutgift för statsverket i vidare mån, än vad som betingas av vederbörliga uppflyttningar i löneklass, men som i övrigt allenast innebär en åtgärd av bokföringsteknisk art i syfte att vinna större reda och överskådlighet i denna del av budgeten, föranleder ingen erinran från riksdagens sida. Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen

dels till ökning av kungl. bibliotekets arbetskrafter för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 8,500 kronor;

dels ock till slutförande av redigeringen av den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens 45:e årgång, omfattande år 1930, samt för påbörjande av redigeringen för accessionskatalogens 46:e årgång, omfattande år 1931, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 12,500 kronor att användas enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 11) föreslagit riksdagen att till katalogiseringsarbeten inom kungl. biblioteket, enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 29,800 kronor.

Riksdagen finner sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till katalogiseringsarbeten inom kungl. biblioteket, enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 29,800 kronor.

11:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till undersökning av i kammararkivet och riksarkivet befintliga äldre arkivalieomslag m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 4,100 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att dels från och med den 1 juli 1931, med uteslutande av den å stifts- och landsbibliotekets i Linköping ordinarie stat uppförda bibliotekariebefattningen

i lönegraden B 24, å samma stat upptaga en bibliotekariebefattning i lönegraden B 26;

dels höja den i den nuvarande ordinarie staten för stifts- och landsbiblioteket ingående, såsom förslagsanslag betecknade anslagsposten: Avlöningar till ordinarie tjänstemän, nu 9,500 kronor, med 1,000 kronor till 10,500 kronor;

dels ock öka det i riksstaten under stifts- och landsbiblioteket i Linköping med rubrik: Avlöningar uppförda ordinarie förslagsanslaget, nu 13,300 kronor, med 1,000 kronor till 14,300 kronor.

Onekligen kan en viss tvekan råda om det lämpliga i att nu i ett enstaka fall företaga en ändring i lönegradsplaceringen för en viss befattningshavare. Riksdagen har emellertid funnit så starka skäl anförda till förmån för det nu föreliggande förslaget — riksdagen vill i detta hänseende peka på dels de ökade kompetensfordringar, som efter 1926 års riksdags beslut i ämnet föreskrivits för denna befattningshavare, dels ock den betydligt ökade arbetsbördan vid befattningen — att riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen vill härvid i likhet med departementschefen betona, att Linköpingsbiblioteket med hänsyn till sin storlek och värdet av sina samlingar intager en sådan särställning i biblioteksorganisationen, att ett bifall till det nu föreliggande förslaget enligt riksdagens mening icke kan åberopas till stöd för liknande framställningar från andra bibliotek.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels från och med den 1 juli 1931, med uteslutande av den å stifts- och landsbibliotekets i Linköping ordinarie stat uppförda bibliotekariebefattningen i lönegraden B 24, å samma stat upptagit en bibliotekariebefattning i lönegraden B 26;

dels höjt den i den nuvarande ordinarie staten för stifts- och landsbiblioteket ingående, såsom förslagsanslag betecknade anslagsposten: Avlöningar till ordinarie tjänstemän, nu 9,500 kronor, med 1,000 kronor till 10,500 kronor;

dels ock ökat det i riksstaten under stifts- och landsbiblioteket i Linköping med rubrik: Avlöningar uppförda ordinarie förslagsanslaget, nu 13,300 kronor, med 1,000 kronor till 14,300 kronor.

13:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkning av det ordinarie reservationsanslaget till bokinköp, inbindning och vissa expenser för stifts- och landsbiblioteket i Linköping för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 2,000 kronor.

14:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till uppehållande av pedagogiska bibliotekets verksamhet för budgetåret 1931/1932

anvisat ett extra anslag av 7,000 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

15:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till avlöning åt en skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Geneviève-biblioteket i Paris för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 17) föreslagit riksdagen att öka den i den ordinarie staten för nationalmuseum upptagna anslagsposten: nattlig bevakning av nationalmuseibygnaden, nu 9,600 kronor, med 1,700 kronor till 11,300 kronor

samt förty höja det ordinarie förslagsanslaget till nationalmuseum, nu 154,200 kronor, med 1,700 kronor till 155,900 kronor.

Riksdagen har funnit goda skäl anförda för den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna löneförbättringen för ifrågavarande befattningshavare. Likaledes finner riksdagen vad av Eders Kungl. Maj:t föreslagits i fråga om rätt till semester och rätt att under sjukdom uppbära viss del av arvudet välgrundat. I likhet med departementschefen anser riksdagen riktigt, att även de av sistberörda förmånens åtnjutande föranledda utgifterna bestridas av anslagsposten till nattlig bevakning av nationalmuseibygnaden. Riksdagen har alltså intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen ökat den i den ordinarie staten för nationalmuseum upptagna anslagsposten: nattlig bevakning av nationalmuseibygnaden, nu 9,600 kronor, med 1,700 kronor till 11,300 kronor samt förty höjt det ordinarie förslagsanslaget till nationalmuseum, nu 154,200 kronor, med 1,700 kronor till 155,900 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 18) föreslagit riksdagen att höja det till boksamlingen vid nationalmuseum uppförda ordinarie reservationsanslaget, nu 3,000 kronor, med 1,000 kronor till 4,000 kronor.

Riksdagen har, om än med en viss tvekan, ansett sig kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag men vill därvid, i likhet med departementschefen, framhålla vikten av att museichefen, till undvikande av dubbelköp, vid sina inköp samråder med riksbibliotekarien.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen höjt det till boksamlingen vid nationalmuseum uppförda ordinarie reservationsanslaget, nu 3,000 kronor, med 1,000 kronor till 4,000 kronor.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 19) föreslagit riksdagen att till förstärkning av arbetskrafterna vid nationalmuseet för budgetåret 1931/1932

anvisa ett extra anslag av 15,800 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t må äga att bestämma.

Riksdagen har av den förebragta utredningen icke funnit styrkt, att det behov av juridisk och administrativ sakkunskap, som vid museet må förefinnas, påkallar anställandet av en särskild arbetskraft. I den mån sådan sakkunskap behöver anlitas, torde detta kunna ske från fall till fall mot gottgörelse av museet till buds stående medel. Riksdagen anser sig därför icke kunna för budgetåret 1931/1932 bevilja högre anslag till förstärkning av arbetskrafterna vid museet än som utgår för det nu löpande budgetåret eller 14,800 kronor.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag, till förstärkning av arbetskrafterna vid nationalmuseet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 14,800 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t må äga att bestämma.

19:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av utgifter för nationalmuseets depositionsavdelnings konstbildande verksamhet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor att utgå enligt de närmare grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva.

20:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till försäkring och transport av konstföremål, som äro eller varda deponerade hos nationalmuseum, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor.

21:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom extra reservationsanslag för budgetåret 1931/1932 anvisat

dels till konservering av handtecknings- och gravyrsamlingar inom nationalmuseum ett belopp av 5,000 kronor;

dels ock till anskaffande av portföljer för vissa äldre samlingar av handteckningar och gravyrer samt till ombyggnad av äldre skåp och anskaffande av nya sådana för dessa samlingar ett belopp av likaledes 5,000 kronor.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 23) föreslagit riksdagen att till konserveringsarbeten för statens tavelsamlingar å Gripsholms och Drottningholms slott för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

Riksdagen anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag men vill därvid framhålla, att riksdagen förutsätter, att endast tavlor av konstnärligt eller historiskt värde ifrågakomma till konservering. Härjämte vill riksdagen uttala önskvärdheten av att vid den framställning om anslag för ifrågavarande ändamål, som Eders Kungl. Maj:t kan komma att göra till 1932 års riksdag, måtte fogas en utredning rörande vad som av ifrågavarande samlingar ytterligare återstår av beskaffenhet att böra bliva föremål för konserveringsåtgärder jämte en beräkning av den tid och de kostnader, dessa återstående konserveringsarbeten kunna komma att kräva.

Under åberopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen till konserveringsarbeten för statens tavelksamlingar å Gripsholms och Drottningholms slott för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 24) föreslagit riksdagen att dels i personalstaten för livrustkammaren uppföra en befattning såsom livrustmästare med placering i lönegraden B 10;

dels godkänna följande stat för livrustkammaren att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932.

Stat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i> kronor 15,000: —	
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, <i>förslags-</i>	
<i>anslag</i> . . . . . »	23,500: —
	<hr/>
	Summa kronor 38,500: —

dels ock med anledning härav höja det i riksstaten under rubriken Livrustkammaren, avlöningar, upptagna ordinarie förslagsanslaget, nu 11,000 kronor, med 27,500 kronor till 38,500 kronor.

Frågan om vissa befattningars vid livrustkammaren — däribland även livrustmästartjänstens — förändring till ordinarie tjänster var så sent som år 1929 föremål för riksdagens prövning. Riksdagen ställde sig då avvissande med hänsyn till den osäkerhet, som rådde beträffande livrustkammarens framtida ställning i museiorganisationen. Denna ovisshet gäller alltjämt. Riksdagen kan därför icke finna någon anledning att frångå den ståndpunkt, 1929 års riksdag intog till berörda spörsmål. På grund härav kan riksdagen icke bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag vare sig i fråga om livrustmästartjänsten eller beträffande livrustkammarens avlöningsanslag i övrigt utan anser, att såväl det ordinarie anslaget till avlöningar vid livrustkammaren som det extra anslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare därstädes böra för budgetåret 1931/1932 bibehållas oförändrade.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, med avslag å Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser förändringar i de till livrustkammaren utgående avlöningsanslagen,

dels i riksstaten uppfört det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid livrustkammaren med oförändrat belopp, 11,000 kronor;

dels ock till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare vid livrustkammaren anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 26,950 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt fastställa.

24:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till underhåll och vård av livrustkammarens samlingar anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 24,000 kronor att utgå efter de grunder, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

25:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för förhyrande av ökade lokaler för livrustkammaren inom nordiska museets byggnad anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 1,100 kronor.

26:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 27) föreslagit riksdagen att höja den i den nuvarande ordinarie staten för naturhistoriska riksmuseet ingående anslagsposten: Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, nu 12,800 kronor, med 350 kronor till 13,150 kronor;

samt förty öka det i riksstaten under naturhistoriska riksmuseet med rubrik: Avlöningar m. m. uppförda ordinarie förslagsanslaget, nu 229,650 kronor, med 350 kronor till 230,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt den i den nuvarande ordinarie staten för naturhistoriska riksmuseet ingående anslagsposten: Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, nu 12,800 kronor, med 350 kronor till 13,150 kronor;

samt förty ökat det i riksstaten under naturhistoriska riksmuseet med rubrik: Avlöningar m. m. uppförda ordinarie förslagsanslaget, nu 229,650 kronor, med 350 kronor till 230,000 kronor.

27:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till särskilt arvode å en vaktmästare vid naturhistoriska riksmuseet, tillika trädgårdsskötare, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 300 kronor.

28:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkning av den

i reservationsanslaget till samlingar m. m. för naturhistoriska riksmuseet ingående anslagsposten till ordnande, vård och förökande av samlingarna m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 10,000 kronor.

29:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 30) föreslagit riksdagen att till förstärkande av såväl den i naturhistoriska riksmuseets reservationsanslag till samlingar m. m. ingående anslagsposten till expenser för avdelningarna vid Frescati som den i samma reservationsanslag ingående anslagsposten till expenser samt till vård, underhåll och förkovran av etnografiska avdelningen för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 20,475 kronor att utgå med fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till förstärkande av såväl den i naturhistoriska riksmuseets reservationsanslag till samlingar m. m. ingående anslagsposten till expenser för avdelningarna vid Frescati som den i samma reservationsanslag ingående anslagsposten till expenser samt till vård, underhåll och förkovran av etnografiska avdelningen för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 20,475 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

30:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1931/1932 anvisat

dels till ordnande och preparering av vissa samlingar inom naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning ett extra anslag av 4,000 kronor,

dels ock till anskaffande av nya herbarieskåp för samma avdelning ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor. ■■■

31:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 32) föreslagit riksdagen att till arbetsbiträde m. m. vid naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 3,150 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till arbetsbiträde m. m. vid naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 3,150 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

32:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till ordnande av framlidne kyrkoherden S. J. Enanders Salixsamlingar för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,450 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

33:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 34) föreslagit riksdagen att till arbetsbiträde vid naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 2,520 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till arbetsbiträde vid naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 2,520 kronor.

34:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 35) föreslagit riksdagen att till ritnings- och retuscheringsarbeten för naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till ritnings- och retuscheringsarbeten för naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 1,000 kronor.

35:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 36) föreslagit riksdagen att till fortsatt bearbetning av visst vetenskapligt material, tillhörigt naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning, bevilja ett belopp av 7,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa 3,500 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till fortsatt bearbetning av visst vetenskapligt material, tillhörigt naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning, beviljat ett belopp av 7,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat 3,500 kronor.

36:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 37) föreslagit riksdagen att till inköp av instrument för naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till inköp av instrument för naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

37:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till vetenskapligt biträde för bearbetning av vissa samlingar å naturhistoriska riksmuseets evertebratavdelning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 4,000 kronor.

38:o) Sedan 1928 års riksdag till anskaffande av nya skåp m. m. för naturhistoriska riksmuseets entomologiska avdelning beviljat ett belopp av

20,000 kronor samt därav anvisat för ett vart av budgetåren 1928/1931 såsom extra reservationsanslag 5,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 39) föreslagit riksdagen att av omförmälda belopp, 20,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 5,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det till anskaffande av nya skåp m. m. för naturhistoriska riksmuseets entomologiska avdelning av 1928 års riksdag beviljade beloppet av 20,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat återstoden, 5,000 kronor.

39:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 40) föreslagit riksdagen att till anskaffande av nya skåp för naturhistoriska riksmuseets vertebratavdelning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,730 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till anskaffande av nya skåp för naturhistoriska riksmuseets vertebratavdelning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,730 kronor.

40:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arbetsbiträde vid naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 2,400 kronor.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 42) föreslagit riksdagen att till uppvärmning m. m. av vissa lokaler för naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,840 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till uppvärmning m. m. av vissa lokaler för naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,840 kronor.

42:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 43) föreslagit riksdagen att till fortsatt iordningställande av f. d. livregementets dragoners kasernetablisement till etnografiskt museum m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet framlagt, av departementschefen i statsrådsprotokollet återgivet förslag för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 230,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till fortsatt iordningställande av f. d. livregementets dragoners kasernetablisement till etnografiskt museum m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet framlagt, av departementschefen under punkt 43 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 återgivet förslag för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 230,000 kronor.

43:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 44) föreslagit riksdagen att till nordiska museet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 190,000 kronor att under villkor att en ledamot i museets nämnd är av Eders Kungl. Maj:t förordnad ävensom på de övriga villkor, Eders Kungl. Maj:t må föreskriva, utgå till nämnden för att enligt dess bestämmande användas till museets ändamål.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till nordiska museet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 190,000 kronor att under villkor att en ledamot i museets nämnd är av Eders Kungl. Maj:t förordnad ävensom på de övriga villkor, Eders Kungl. Maj:t må föreskriva, utgå till nämnden för att enligt dess bestämmande användas till museets ändamål.

44:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till kulturhistoriska museet i Lund anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 30,000 kronor att under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå till styrelsen för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige för att användas för museets förvaltningsomkostnader och i främsta rummet till avlöning åt vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet.

45:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till musikhistoriska museet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 4,000 kronor att på de villkor och under de förbehåll, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå till museets ändamål.

46:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 47) föreslagit riksdagen att till svenska skolmuseet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 4,000 kronor att på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma, utgå till centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskolläraryörening för museets ändamål.

Riksdagen finner sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till svenska skolmuseet anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 4,000 kronor att på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma, utgå till centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskolläraryörening för museets ändamål.

Kyrkliga ändamål.

47:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 48) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till kleresistaten, nu 150,000 kronor, med 10,000 kronor till 140,000 kronor.

Riksdagen har icke något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till kleresistaten, nu 150,000 kronor, med 10,000 kronor till 140,000 kronor.

48:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 49) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till lappmarks ecklesiastikverk, kyrkliga ändamål, nu 4,000 kronor, med 1,000 kronor till 3,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till lappmarks ecklesiastikverk, kyrkliga ändamål, nu 4,000 kronor, med 1,000 kronor till 3,000 kronor.

49:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 51) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till ersättning åt vissa församlingar till följd av lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet, nu 45,000 kronor, med 5,000 kronor till 40,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till ersättning åt vissa församlingar till följd av lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet, nu 45,000 kronor, med 5,000 kronor till 40,000 kronor.

50:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 52) föreslagit riksdagen att i riksstaten under rubrik: Pastor vid svenska Olaus Petri-församlingen i Hälsingfors uppföra ett ordinarie anslag av 6,000 kronor.

Den svenska församlingsorganisationen i Hälsingfors synes numera hava vunnit sådan stabilitet, att inrättandet av en ordinarie prästerlig befattning därstädes måste anses befogat. Med hänsyn härtill och på de av departementschefen i övrigt anförda skälen, vill riksdagen medgiva, att, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, anslaget ifråga uppföres på ordinarie stat.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen i riksstaten under rubrik: Pastor vid svenska Olaus Petri-församlingen i Hälsingfors uppfört ett ordinarie anslag av 6,000 kronor.

51:o) Sedan riksdagen år 1929 till tre stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket, beviljat ett extra anslag å 10,800 kronor samt därav för vart och ett av budgetåren 1929/1931 anvisat ett belopp av 3,600 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som kunde erfordras rörande de sålunda anvisade medlens användande, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 53) föreslagit riksdagen att av det utav 1929 års riksdag beviljade extra anslaget för budgetåret 1931/1932 anvisa återstoden, 3,600 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det utav 1929 års riksdag beviljade extra anslaget till tre stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket, för budgetåret 1931/1932 anvisat återstoden, 3,600 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras rörande de sålunda anvisade medlens användande.

52:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 54) föreslagit riksdagen att till religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnstäder anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 45,500 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 145), vari föreslagits, att riksdagen ville till avlöning av svensk sjömanspräst i Danzig och Gdynia anslå 5,000 kronor och således höja anslaget till religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnar för budgetåret 1931/1932 till 50,500 kronor samt företaga den höjning av förslagsanslaget till dyrtidstillägg åt sjömansprästerna (nu 15,000 kronor), som härav kan föranledas.

Motionärerna hava till stöd för sitt förslag anfört följande:

Det enorma uppsving, som skeppningen över Danzig och Gdynia av polska och schlesiska kol tagit efter fredsslutet, har medfört en enastående utveckling av sjöfarten på dessa hamnar, som ligga på ett inbördes avstånd av endast 17 kilometer.

Dessa hamnars betydelse är särskilt stor för Sveriges vidkommande. Sedan några år tillbaka är Danzig den av alla världens hamnstäder utanför Sverige, som besökes av det största antalet svenska fartyg, Enligt från vederbörande konsulat inhämtade upplysningar hade Danzig år 1930 icke mindre än 1,170 inkomna svenska fartyg och Gdynia 636. Tillhoppa representerade dessa 1,806 svenska fartyg en besättningssiffra å 29,700 man. Vad antalet svenska fartyg beträffar, komma sålunda Danzig och Gdynia ganska nära upp emot den *sammanlagda* svenska sjöfarten på världshamnarna *Rotterdam, Antwerpen och London*.

Under åtskilliga år har svenska kyrkans sjömansvård fått upprepade maningar från sjöfolk och andra att påbörja verksamhet i Danzig och Gdynia. De moraliska missförhållandena i dessa hamnar äro synnerligen svårartade. Ett krog- och bordellväsende av råaste slag råder i hamnområdena. Enbart i Neufahrwasser finnas 64 krogar med spritutskänkning, däremot icke ett enda nykterhetskafé. På krogarna ser man ej gärna att någon bara förtär kaffe. Då är man påpasslig och dukar genast av. Såväl i Neufahrwasser som i Gdynia belägras tidtals alla fartyg av lösaktiga kvinnor.

Ett hyggligt samlingsställe för vårt sjöfolk framstod som ett oundgängligt krav. Ett sådant anskaffades också i Danzig, då missionsstyrelsen i december 1928 tack vare några särskilda gåvor för ändamålet sattes i stånd att utsända en sjömansvårdsassistent, som efter några månader ersattes med en sjömanspräst. Tack vare i hemlandet gjorda insamlingar och med välvilligt bistånd av vårt lands konsulära representanter där nere har allt sedan dess ett effektivt och allmänt uppskattat sjömansvårdsarbete pågått såväl i Danzig-Neufahrwasser som i Gdynia, där provisorisk lokal förhrydes i början av innevarande år.

På stationen i Danzig finnas för närvarande anställd sjömanspräst, assistent och läsrumsföreståndarinna och i Gdynia assistent och föreståndarinna. Till belysning av verksamhetens omfattning må nämnas att på vardera platsen antalet besökare å läsrum uppgår till omkring 1,000 pr *månad*. I Danzig avlades under föregående år 1,184 skeppsbesök av präst och assistent och i Gdynia under de åtta månader av samma år verksamheten hittills varat 980 skeppsbesök. På vardera platsen finnas ett fyrtiotal svenska tidningar och tidskrifter, bibliotek med bildande och underhållande lektyr, anordningar

för brevskrivning m. m. Som motvikt mot de moraliska farorna ha idrottstillsättningar och utflykter visat sig vara av stor betydelse. Sålunda ha under assistentens ledning i Gdynia i fjol 41 fotbollsmatcher varit anordnade. Liksom på sjömansvårdens övriga stationer i främmande hamnar utgöra veckosamkväm med föredrag och musikalisk underhållning ett viktigt inslag i verksamheten, så mycket mer som sjömännen själva i stor utsträckning medverka vid underhållningen. Varje dag serveras kaffe på läsrummen till självkostnadspris.

Det säger sig självt, att en så omfattande verksamhet är förenad med stora utgifter. Frånsett vad som på platsen insamlats bland sjömän och andra för arbetet intresserade, räknar missionsstyrelsen med en kostnad för innevarande års löpande verksamhet i Danzig och Gdynia å sammanlagt kronor 26,000, vilka måste insamlas på frivillighetens väg. Men härutöver föreligger en särskild uppgift av större ekonomisk räckvidd. På bägge platserna svara lokalerna icke mot verksamhetens behov. Särskilt gäller detta Gdynia, där missionsstyrelsen hyrt en liten magasinlokal vid hamnen. Utrymmet i densamma är så trångt, att på juldagen icke mindre än tre festeringo hållas för att alla i hamnen varande svenskarna skulle få vara med om julfirandet. Vid ett annat tillfälle lågo 16 båtar i hamnen, av vilka assistenten med hänsyn till de små lokalerna endast vågade uppsöka fem med inbjudan till ett festligt samkväm. Som vanligt infunno sig också de inbjudna besättningarna mangrant.

Som ett villkor för att svenska kyrkans missionsstyrelse skall våga gripa sig an med arbetet för en tillfredsställande lösning av lokalfrågan, till att börja med i Gdynia, framstår dock en viss avlastning av dess ekonomiska börda genom att statsmakterna, på samma sätt som är fallet i vissa andra hamnar med betydande svensk sjöfart, ville bevilja anslag av statsmedel till avlöning av sjömanspastorn i Danzig, vilken även bär huvudansvaret för arbetet i Gdynia.

Dessa synpunkter hava i svenska kyrkans missionsstyrelses skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 september 1930 framhållits. Statskontoret har den 23 september s. å. avgivit följande utlåtande:

»Vidkommande slutligen den religiösa och sociala verksamheten i Danzig med Gdynia framgår av ansökningsen, att densamma påbörjats i Danzig i slutet av år 1928 och i Gdynia först i början av år 1930. Med hänsyn härtill och i anslutning till förut tillämpade grunder för statsbidragens beviljande, skulle det kunna sägas, att tiden ännu icke är inne för en sådan åtgärd beträffande dessa hamnstäder. Vad som i ansökningsen anföres om det stora antal svenska fartyg, som besöker hamnarna, med besättningar på tillsammans omkring 26,000 personer och de svåra missförhållanden, som vållas av att stora skaror svensk sjöfarande ungdom i dessa hamnar icke rönte någon tillsyn eller omvårdnad från hemlandets sida, synes emellertid vara omständigheter, som tala för att någon ytterligare erfarenhet om behovet av en sjömanspräst i Danzig med Gdynia icke behöver avvaktas, utan att ur denna synpunkt sett hinder icke bör möta för statsbidrags beviljande. Med hänsyn härtill och då, enligt vad av ansökningsen framgår, missionsstyrelsens sjömansvård för år 1929 medfört brist i de för densamma avsedda medel, anser sig statskontoret böra tillstyrka, att understöd lämnas för nu ifrågavarande ändamål. Missionsstyrelsen föreslår i sådant hänseende — förutom provisorisk tilläggslönn — ett belopp av 5,000 kronor. Med

hänsyn till att styrelsen avlönar både en sjömanspräst i Danzig och en assistent i Gdynia, har statskontoret intet att erinra mot detta belopp.»

Statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet har likaledes kraftigt understrukt behovet av statsunderstöd till verksamheten å dessa platser, men ansett, att de statsekonomiska förhållandena icke i år medgiva, att statsanslag lämnas.

Vi äro emellertid övertygade om, att här föreligga sådana trängande förhållanden, att statsmakterna icke böra låta detta arbete helt vara överlämnat åt den privata hjälpverksamheten, utan bör i stället staten känna sin förpliktelse att biträda. Det är från alla håll tillfullo vitsordat, både att de kriminella förhållandena i dessa hamnstäder äro med de svåraste bland kontinenthamnarna — möjligen med undantag för Antwerpen — och att den hjälptjänst som sjömansprästen här lämnar sker i de mest tidsenliga och effektiva former. De väldiga ungdomsskaror, som passera ut och in i dessa hamnar, kunna verkligen begära, att icke hemlandet låter det vara beroende av de statsekonomiska förhållandena, om och när de skola få ett hjälpande handtag. Den sydöstra östersjökusten är så pass infekterad av lösliga och kriminella förhållanden i hamnstäderna — varom spritsmugglingen är oss ett dagligt vittnesbörd — att arbetet på att skaffa dessa utposter för svenskt kulturellt och moraliskt arbete ingalunda bör uppskjutas.

Av den utredning, motionärerna förebragt, och vad eljest i ämnet är för riksdagen känt, synes riksdagen uppenbart, att den verksamhet, missionsstyrelsen bedriver i Danzig och Gdynia, har den allra största betydelse för den sociala och sedliga omvårdnaden om våra sjömän. Då det vidare visats, att de ekonomiska uppoffringar, denna verksamhet påkallar från missionsstyrelsens sida, äro så avsevärda, att arbetet endast med stora svårigheter torde kunna uppehållas utan bistånd från annat håll, synes det riksdagen vara statens plikt att här hjälpande träda emellan, oaktat, såsom departementschefen riktigt framhållit, den ekonomiska situationen kräver varsamhet med nya statsutgifter. Det understöd, som här ifrågasättes, är dock av relativt ringa storlek. Vid vägandet av de statsekonomiska synpunkterna mot värdet av den allmängagneliga verksamhet, varom här är fråga, har riksdagen funnit det befogat att låta de förra träda tillbaka och därför ansett sig böra bifalla motionärernas förslag om ett anslag å 5,000 kronor för avlöning av en svensk sjömanspräst i nämnda båda hamnstäder. Hela anslaget till religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnstäder skulle alltså för budgetåret 1931/1932 komma att uppgå till 50,500 kronor.

Vad angår motionärernas yrkande i fråga om anslaget till dyrtidstillägg åt sjömansprästerna kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen till religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnstäder anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 50,500 kronor.

53:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 56) föreslagit riksdagen att till bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

Riksdagen har intet att erinra mot det av Eders Kungl. Maj:t under denna punkt åskade anslagsbeloppet. Vad departementschefen anfört rörande önskvärdheten av ett återupptagande av utredningen om de ecklesiastika boställena, anser riksdagen icke för närvarande påkalla något dess yttrande. Därest denna fråga i en framtid blir aktuell, lärer det få ankomma på riksdagen att närmare pröva densamma.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

54:o) Sedan 1930 års riksdag såsom bidrag till kostnaderna för uppförande i Hälsingfors av en svensk kyrka med samlingslokaler beviljat ett belopp av 75,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva, och därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat 25,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 58) föreslagit riksdagen att av förutnämnda belopp, 75,000 kronor, för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa 25,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det utav 1930 års riksdag för uppförande i Hälsingfors av en svensk kyrka med samlingslokaler beviljade beloppet, 75,000 kronor, för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat 25,000 kronor.

Akademier m. m.

55:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till utarbetande av en katalog över svensk naturvetenskaplig litteratur m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

56:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,100 kronor.

57:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för bestridande av kost-

naderna för Sveriges anslutning till den baltisk-geodetiska kommissionen under år 1931 och för vissa i samband därmed stående utgifter för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 2,875 kronor.

58:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till ökade medel för fornminnesvården, närmast i syfte att åstadkomma en inventering av landets fornminnen, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

59:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till omedelbara iståndsättningsåtgärder å vissa byggnadsminnesmärken för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

60:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 64) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisa:

dels till beredande av ökade medel till avlönande av icke-ordinarie befattningshavare vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien 45,450 kronor, dels ock till tillfällig ökning av akademiens arbetskrafter 11,850 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisat:

dels till beredande av ökade medel till avlönande av icke-ordinarie befattningshavare vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien 45,450 kronor,

dels ock till tillfällig ökning av akademiens arbetskrafter 11,850 kronor.

61:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 65) föreslagit riksdagen att till resekostnads- och traktamentsersättningar åt befattningshavare vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien samt riksantikvariens ombud för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till resekostnads- och traktamentsersättningar åt befattningshavare vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien samt riksantikvariens ombud för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela.

62:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till vakthållning

för öppethållande av statens historiska museum för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 8,900 kronor.

63:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till en från statens historiska museum ledd upplysnings- och propagandaverksamhet i enlighet med de grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 4,000 kronor.

64:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till inventering och konservering av vissa samlingar inom statens historiska museum m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor att utgå efter de närmare grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

65:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till vård och underhåll av det under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens inseende ställda antikvariskt-numismatiska biblioteket för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

66:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till underhåll av det under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens inseende ställda antikvariskt-topografiska arkivet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,500 kronor.

67:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till inköp av instrumentutrustning för vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,600 kronor.

68:o) Sedan 1930 års riksdag för fortsatt vetenskaplig grävningsundersökning av krigargravarna å den s. k. Korsbetningen utanför Visby samt till bearbetning av därvid gjorda fynd beviljat ett anslag av 15,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 10,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 72) föreslagit riksdagen att av förutnämnda belopp, 15,000 kronor, för budgetåret 1931/1932 anvisa såsom extra reservationsanslag återstoden, 5,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det för fortsatt vetenskaplig grävningsundersökning av krigargravarna å den s. k. Korsbetningen utanför Visby samt till bearbetning av därvid gjorda fynd beviljade anslaget å 15,000 kronor för budgetåret 1931/1932 anvisat såsom extra reservationsanslag återstoden, 5,000 kronor.

69:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 74) föreslagit riksdagen att till iståndsättande av Ovikens ödekyrka i huvudsaklig överensstämmelse med i ämnet framlagt förslag bevilja ett belopp av 20,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa 10,000 kronor.

På sätt i statsrådsprotokollet erinras, har frågan om iståndsättande av nämnda ödekyrka redan förut varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. I anledning av motioner vid 1930 års riksdag om anslag för ändamålet anförde statsutskottet i utlåtande den 12 mars 1930, nr 8 A, punkt 71, att utskottet ansåge det vara i hög grad önskvärt, att åtgärder vidtoges för att åt eftervärlden bevara ifrågavarande synnerligen värdefulla kulturminnesmärke. Då emellertid, enligt vad utskottet inhämtat, frågan härom vore beroende på Kungl. Maj:ts prövning, syntes enligt utskottets förmenande vid sådant förhållande intet skäl föreligga för riksdagen att då upptaga saken. Riksdagen fattade sitt beslut i ämnet i enlighet med utskottets hemställan.

Då nu Eders Kungl. Maj:t efter utredning och prövning av ärendet gjort framställning om statsanslag för ändamålet, vill riksdagen, i anslutning till vad 1930 års statsutskott i frågan anført, lämna sin medverkan till den ålderdomliga kyrkobyggnadens bevarande.

Mot det av Eders Kungl. Maj:t för ändamålet äskade beloppet har riksdagen intet annat att erinra än att riksdagen ansett detsamma kunna nedsättas till 15,000 kronor att utgå med 7,500 kronor under vardera av två budgetår.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till iståndsättande av Ovikens ödekyrka i huvudsaklig överensstämmelse med i ämnet framlagt förslag beviljat ett belopp av 15,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat 7,500 kronor.

70:o) I två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 96 och II: 104) har hemställts, att riksdagen för en systematisk undersökning av den forntida sjöfästningen, det s. k. Bulverket i Tingstäde träsk på Gotland, ställer ett belopp av 6,000 kronor till major A. Zetterlings förfogande att användas enligt av riksantikvarien godkänd plan och under hans kontroll.

Motionärerna hava till stöd för sitt yrkande anført följande:

På botten av Tingstäde träsk, Gotlands näst största insjö, ligger ett av vårt lands märkligaste fornminnen, det s. k. Bulverket. Enligt vad de hittills utförda undersökningarna givit vid handen består Bulverket av lämningar efter en omfattande s. k. påbyggnad, uppförd sannolikt för omkring 1,500 år sedan mitt ute i träsket och utgörande en befästning, som i fråga om betydelse och omfattning kan jämföras med den beryktade Torsburgen på östra Gotland och den medeltida Visby ringmur. Befästningen i Tingstäde har varit en av de väldigaste träkonstruktioner som uppbyggts i Norden och torde sakna motstycke i Europa.

De uppmätningar, fotograferingar m. m., som sedan 1921 utförts av major A. Zetterling, ha ådagalagt att anläggningen bestått av en väldig fyrkant av stockar, omgiven av flerdubbla pallissader och sträckande sig över

ett område av över 7 hektar med en genomskärning av cirka 300 meter. Fyrkanten har utgjorts av sinnrikt konstruerade och hopfogade timmerkistor, vilka åtminstone inom vissa delar uppburit trägol, på vilka i sin tur byggnader varit uppförda. Mycket tyder på, att dessa strax ovan vattenytan liggande trägol burit en rad bostäder, som under belägringstider inhyst inte endast besättningen utan också del av den kringboende befolkningen. Rester av eldstäder i dessa hus häntyda på bostäder av mer permanent art.

Fästningens ålder kan ännu icke med bestämdhet fastslås, men en del omständigheter tala för att den uppförts under den s. k. romerska järnåldern (Kristi födelse—400 e. Kr.) eller kort därefter — en kulturell blomstringstid på ön.

Anläggningen, som delvis synes ha förstörts genom eld, har uppförts under stora yttre svårigheter. Man beräknar att byggnadsarbetet ute i träsket krävt minst 150,000 dagsverken, vilket ger en god föreställning om fästningens omfattning.

Under en följd av år har en för Bulverket särskilt intresserad man, majoren A. Zetterling, lagt ner ett omfattande och oegennyttigt arbete på att så långt möjligt och med till buds stående medel skingra dunklet kring det egenartade fornminnet. De medel som härför varit nödvändiga ha av honom hopsamlats till största delen på privat väg.

Det är emellertid nu önskvärt, att arbetet får ett mera verksamt ekonomiskt stöd för att kunna uppläggas på bredare bas och för att det skall bli möjligt att göra en uppdämning ute i träsket. Endast därigenom är det nämligen möjligt att göra de iakttagelser och undersökningar, som äro nödvändiga för att fullt kunna klarlägga fästningens konstruktion, användning, ålder m. m. Därvid har man också beräknat att kunna komma åt eventuellt befintliga kulturlager med fynd, som skulle kunna bidra till exakt datering och till ett närmare belysande av det liv, som levts ute i pålbyggnaden.

Enligt av sakkunnig (civilingenjör Sven L. Segerfors i Visby) uppgjord kostnadsberäkning skulle den planerade uppdämningen kring en del av Bulverket draga en kostnad av 4,500 kronor. Den vetenskapliga undersökningen inom det så blottade området torde kunna utföras för omkring 2,000 kronor. För de fortsatta uppmättnings- och fotograferingsarbetena av hela anläggningen ha beräknats omkring 3,500 kronor. Av denna totala summa torde det vara möjligt att uppbringa någon del (möjligen 4,000 kronor) på privat väg. För de sålunda planerade undersökningarna, avsedda att utföras under innevarande år, är ett belopp av minst 6,000 kronor erforderligt.

Vad som gör att detta arbete bör påskyndas så mycket som möjligt är det förhållandet, att en ganska kraftig igenslamning synes äga rum inom södra delen av träsket, där redan ett hörn av Bulverket begravts under en hastigt framryckande ävjebank, vilken under de senaste 10 åren förflyttat sig cirka 50 meter. Skulle dessa för vårt lands kulturhistoria så betydelsefulla arbeten icke kunna utföras med tillräcklig snabbhet, är den möjligheten icke utesluten, att sjöfästningen i Tingstäde träsk till stor del begraves och sedan icke alls eller med långt större svårigheter än nu kan bli föremål för utforskning.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen i anledning av ovannämnda motioner (I: 96 och II: 104) för en systematisk undersökning av den forntida sjöfäst-

ningen, det s. k. Bulverket, i Tingstäde träsk på Gotland för budgetåret 1931/1932 beviljat ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor, att ställas till förfogande av vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien enligt de närmare bestämmelser, som Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela.

71:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 75) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1931/1932 anvisa

dels till komplettering av monterustrustningen för den ostasiatiska arkeologiska samlingen ett extra reservationsanslag av 15,200 kronor,

dels ock till lokalhyra för denna samling ävensom för samlingens bearbetning, vård och underhåll samt för expenser ett extra anslag av 38,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för budgetåret 1931/1932 anvisat

dels till komplettering av monterustrustningen för den ostasiatiska arkeologiska samlingen ett extra reservationsanslag av 15,200 kronor,

dels ock till lokalhyra för denna samling ävensom för samlingens bearbetning, vård och underhåll samt för expenser ett extra anslag av 38,000 kronor.

72:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av förstärkning av vissa anslagsposter i det för akademien för de fria konsterna uppförda ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel m. m. anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 15,600 kronor.

73:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid den vid konsthögskolan anordnade skolan för dekorativ konst för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 20,600 kronor.

74:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkande av den i det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel m. m. för akademien för de fria konsterna ingående anslagsposten å 1,000 kronor till skandinaviska konstnärsföreningen i Rom anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 500 kronor.

75:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arvode åt extra lärare i materiallära vid konsthögskolan anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 3,500 kronor.

76:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till reparationsarbeten i de åt konsthögskolan upplåtta lokalerna i konstakademiens hus vid Fredsgatan i Stockholm i huvudsaklig enlighet med i ärendet företett kostnadsförslag för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,500 kronor.

77:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1931/1932 anvisat

dels till förstärkande av det för musikaliska akademien uppförda ordinarie reservationsanslaget till materiel och expenser m. m. ett extra anslag av 16,500 kronor,

dels ock till bindning av böcker och musikalien i akademiens bibliotek ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

78:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till biträde åt bibliotekarien hos musikaliska akademien vid vården av biblioteket för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor.

79:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 83) föreslagit riksdagen att till ökad undervisning i ämnena pianospelning och harmonilära vid musikkonservatoriet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till ökad undervisning i ämnena pianospelning och harmonilära vid musikkonservatoriet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor.

80:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 84) föreslagit riksdagen

dels att för anordnande under år 1931 vid fyra folkskoleseminarier av kurser för utbildande av kyrkomusiker för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 12,500 kronor,

dels ock medgiva, att, i fall då kompletterande undervisning vid folkskoleseminarium erfordras för dem av seminariets elever, som deltagit i kurs för utbildande av kyrkomusiker, ersättning till vederbörande lärare för s. k. övertimmar må, efter prövning av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, utgå från det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels för anordnande under år 1931 vid fyra folkskoleseminarier av kurser för utbildande av kyrkomusiker för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 12,500 kronor,

dels ock medgivit, att, i fall då kompletterande undervisning vid folkskoleseminarium erfordras för dem av seminariets elever, som deltagit i kurs för utbildande av kyrkomusiker, ersättning till vederbörande lärare för s. k. övertimmar må, efter prövning av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, utgå från det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna.

81:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 85) föreslagit riksdagen att till gäldande av årspremier för brandförsäkring av viss staten tillhörig, huvudsakligen i operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad förvarad löseegendom ävensom av en av departementschefen i statsrådsprotokollet omnämnd förrådsbyggnad och där förvarad löseegendom för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 13,147 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till gäldande av årspremier för brandförsäkring av viss staten tillhörig, huvudsakligen i operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad förvarad löseegendom ävensom av den av departementschefen under punkt 85 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 omnämnda förrådsbyggnaden och där förvarad löseegendom för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 13,147 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

82:o) Sedan 1930 års riksdag för brandskyddsanordningar i operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad i huvudsaklig överensstämmelse med av byggnadsstyrelsen framlagda förslag beviljat ett belopp av 127,000 kronor och därav för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 72,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 86) föreslagit riksdagen att av förutnämnda belopp, 127,000 kronor, för budgetåret 1931/1932 anvisa såsom extra reservationsanslag återstoden, 55,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det av 1930 års riksdag för brandskyddsanordningar i operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad beviljade anslaget å 127,000 kronor för budgetåret 1931/1932 anvisat såsom extra reservationsanslag återstoden, 55,000 kronor.

Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

83:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 87) föreslagit riksdagen att

dels besluta, att den utav professorn K. B. Wiklund nu innehavda personliga professuren i finsk-ugrisk språkforskning vid universitetet i Uppsala skall förvandlas till en ordinarie professur i finsk-ugriska språk, särskilt lapska och finska,

dels — med uteslutande från allmänna indragningsstaten av vad där finnes uppfört beträffande avlöning åt Wiklund — i utgiftsstaten för universitetet

i Uppsala under I Avlöningsstater för professorer och lärare m. fl., A. Avlöningsstat för professorer m. fl., Filosofiska fakulteten, Humanistiska sektionen, från och med den 1 juli 1931 uppföra ytterligare 1 professor med lön 8,000 kronor, tjänstgöringspenningar 4,000 kronor eller sammanlagt 12,000 kronor,

dels besluta, att under Filosofiska fakulteten, Humanistiska sektionen, ej mindre i den där upptagna anmärkning 2. professorsbefattningarna angivas till 21 ävensom under 19) upptages en professur med ämnesområde: finsk-ugriska språk, särskilt lapska och finska, än även den därstädes upptagna anmärkningen om Wiklunds personliga professur uteslutes,

dels ock med anledning härav höja det ordinarie anslaget till universitetet i Uppsala, universitetsstaten, nu 1,369,804 kronor, med 12,000 kronor till 1,381,804 kronor.

Riksdagen har funnit goda skäl anförda för förslaget om inrättande vid universitetet i Uppsala av en ordinarie professur i finsk-ugriska språk. I likhet med departementschefen anser riksdagen välbetänkt, att huvudvikten med avseende å professurens ämnesområde lägges på de för vårt land särskilt betydelsefulla lapska och finska språken, och att detta kommer till uttryck i professurens benämning, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

Gentemot förslaget, att riksdagen redan innevarande år må fatta beslut om professurens inrättande, skulle kunna invändas, att professor Wiklund uppnår pensionsåldern först år 1933. Det bör emellertid påpekas, att ett avgörande i frågan redan i år torde få anses påkallat med hänsyn till gällande bestämmelser om förtidsprocedur vid tillsättning av professorsbefattningar.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att den utav professorn K. B. Wiklund nu innehavda personliga professuren i finsk-ugrisk språkforskning vid universitetet i Uppsala skall förvandlas till en ordinarie professur i finsk-ugriska språk, särskilt lapska och finska;

dels — med uteslutande från allmänna indragningsstaten av vad där finnes uppfört beträffande avlöning åt Wiklund — i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala under I Avlöningsstater för professorer och lärare m. fl., A. Avlöningsstat för professorer m. fl., Filosofiska fakulteten, Humanistiska sektionen, från och med den 1 juli 1931 uppfört ytterligare 1 professor med lön 8,000 kronor och tjänstgöringspenningar 4,000 kronor eller sammanlagt 12,000 kronor;

dels beslutat, att under Filosofiska fakulteten, Humanistiska sektionen, ej mindre i den där upptagna anmärkning 2. professorsbefattningarna skola angivas till 21 ävensom under 19) upptages en professur med ämnesområde: finsk-ugriska språk, särskilt lapska och finska, än även den därstädes upptagna anmärkningen om Wiklunds personliga professur skall uteslutas;

dels ock med anledning härav höjt det ordinarie anslaget till universitetet

i Uppsala, universitetsstaten, nu 1,369,804 kronor, med 12,000 kronor till 1,381,804 kronor.

84:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 88) föreslagit riksdagen att — med uteslutande av den i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala under II. Anslag till materiel m. m. under rubrik De i Gustavianum inrymda institutionerna uppförda anslagsposten till uppvärmning och belysning å 6,050 kronor — under samma rubrik uppföra en anslagspost till uppvärmning, belysning m. m. å 6,050 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen — med uteslutande av den i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala under II. Anslag till materiel m. m. under rubrik De i Gustavianum inrymda institutionerna uppförda anslagsposten till uppvärmning och belysning å 6,050 kronor — under samma rubrik uppfört en anslagspost till uppvärmning, belysning m. m. å 6,050 kronor.

85:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 89) föreslagit riksdagen att i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, avdelningen I. C. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser — med uteslutande av ett av de under rubrik Institutionen för allmän och analytisk kemi uppförda amanuensarvodena å 1,800 kronor — under rubrik Fysikalisk-kemiska institutionen till arvode åt en amanuens uppföra ett anslag av 1,800 kronor ävensom besluta, att i gällande personalstat för tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar orden: fysikalisk-kemiska laboratoriet ändras till: fysikalisk-kemiska institutionen.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, avdelningen I. C. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser — med uteslutande av ett av de under rubrik Institutionen för allmän och analytisk kemi uppförda amanuensarvodena å 1,800 kronor — under rubrik Fysikalisk-kemiska institutionen till arvode åt en amanuens uppfört ett anslag av 1,800 kronor ävensom beslutat, att i gällande personalstat för tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar orden: fysikalisk-kemiska laboratoriet ändras till: fysikalisk-kemiska institutionen.

86:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 90) föreslagit riksdagen att dels i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala ej mindre under I. Avlöningsstater för professorer och lärare m. fl., C. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser — med uteslutande av ett av de under rubriken Anatomiska institutionen uppförda amanuensarvodena å 1,800 kronor — under rubrik Histologiska institutionen till arvode åt en amanuens uppföra ett anslag av 1,800 kronor, än även under II. Anslag till materiel m. m. minska det därstädes upptagna anslaget till anatomiska institutionen från 11,100

kronor till 5,550 kronor ävensom upptaga ett anslag till histologiska institutionen å 5,550 kronor,

dels ock besluta, att i personalstaten för universitetet i Uppsala under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna skola vidtagas följande ändringar: preparator vid anatomiska institutionen ändras till preparator vid histologiska institutionen, tekniskt biträde vid anatomiska institutionen ändras till tekniskt biträde vid histologiska institutionen och vaktmästare vid anatomiska institutionen ändras till vaktmästare vid anatomiska och histologiska institutionerna.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala ej mindre under I. Avlöningsstater för professorer och lärare m. fl., C. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser — med uteslutande av ett av de under rubriken Anatomiska institutionen uppförda amanuensarvodena å 1,800 kronor — under rubrik Histologiska institutionen till arvode åt en amanuens uppfört ett anslag av 1,800 kronor, än även under II. Anslag till materiel m. m. minskat det därstädes upptagna anslaget till anatomiska institutionen från 11,100 kronor till 5,550 kronor ävensom upptagit ett anslag till histologiska institutionen å 5,550 kronor,

dels ock beslutat, att i personalstaten för universitetet i Uppsala under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, skola vidtagas följande ändringar: preparator vid anatomiska institutionen ändras till preparator vid histologiska institutionen, tekniskt biträde vid anatomiska institutionen ändras till tekniskt biträde vid histologiska institutionen och vaktmästare vid anatomiska institutionen ändras till vaktmästare vid anatomiska och histologiska institutionerna.

87:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 91) föreslagit riksdagen att

dels å personalstaten för universitetet i Uppsala under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppföra

efter 2 vaktmästare vid zoologiska institutionen 1 vaktmästare vid paleontologiska institutionen med placering i lönegraden B 7,

dels höja den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Uppsala samlingar och inrättningar under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppförda anslagsposten till avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, nu 95,140 kronor, med 3,000 kronor till 98,140 kronor,

dels ock med anledning härav höja det ordinarie förslagsanslaget till Uppsala universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid uni-

versitetets samlingar och inrättningar m. m., nu 374,400 kronor, med 3,000 kronor till 377,400 kronor.

Då behovet av den föreslagna vaktmästarbefattningen synes styrkt, anser riksdagen sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels å personalstaten för universitetet i Uppsala under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppfört efter 2 vaktmästare vid zoologiska institutionen 1 vaktmästare vid paleontologiska institutionen med placering i lönegraden B 7,

dels höjt den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Uppsala samlingar och inrättningar under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppförda anslagsposten till avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, nu 95,140 kronor, med 3,000 kronor till 98,140 kronor,

dels ock med anledning härav höjt det ordinarie förslagsanslaget till Uppsala universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m., nu 374,400 kronor, med 3,000 kronor till 377,400 kronor.

88:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 92) föreslagit riksdagen att för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid universitetet i Uppsala anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 34,780 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna ändamål.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid universitetet i Uppsala anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 34,780 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 92 i statsrådsprotokollet över ekklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivna ändamålen.

89:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 93) föreslagit riksdagen att till uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må finna skäl meddela.

Den nu föreliggande utredningen giver vid handen, att anledning saknas att i fråga om storleken av anslagen till här förevarande ändamål göra någon åtskillnad mellan de båda universiteterna på sådant sätt, att universitetet i Uppsala, såsom hittills skett, erhöle ett högre belopp än Lundauni-

versitetet. Riksdagen anser, i likhet med departementschefen, att anslagen böra bestämmas till lika belopp för båda universiteterna. Emellertid kan riksdagen icke medgiva en så avsevärd höjning av totalsumman för ifrågasvarande ändamål som från 14,500 kronor till 20,000 kronor. Riksdagen finner för sin del, att ett totalbelopp av 16,000 kronor bör vara skäligt, och anser, att denna summa bör fördelas på de båda universiteterna med 8,000 kronor till vardera.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 8,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må finna skäl meddela.

90:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 94) föreslagit riksdagen att till arvode åt en ledare av juridiska fakultetens vid universitetet i Uppsala propedeutiska kurs i civilrätt m. m. anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 2,000 kronor.

Riksdagen finner det motiverat, att ett anslag av riksdagen anvisas för ifrågasvarande ändamål, på det att de studerande må kunna befrias från att för berörda undervisning, som är av obligatorisk karaktär, behöva vidkännas särskilda kursavgifter. Emellertid synes riksdagen, vid jämförelse med vad som för motsvarande ändamål utgår vid Lunds universitet, det för universitetet i Uppsala äskade beloppet av 2,000 kronor för högt beräknat. Då på beloppet ifråga givetvis kommer att utgå dyrtidstillägg, förefaller det riksdagen, som om ett anslag av 1,500 kronor vore fullt tillräckligt.

Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen till arvode åt en ledare av juridiska fakultetens vid universitetet i Uppsala propedeutiska kurs i civilrätt m. m. anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 1,500 kronor.

91:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 95) föreslagit riksdagen att till materiel för vissa institutioner m. m. vid universitetet i Uppsala anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 76,700 kronor att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen i statsrådsprotokollet omförmälda ändamål.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till materiel för vissa institutioner m. m. vid universitetet i Uppsala anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 76,700 kronor att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 95 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 omförmälda ändamålen.

92:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 96) föreslagit riksdagen att till upprätthållande av verksamheten å psykologiska laboratoriet vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,600 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till upprätthållande av verksamheten å psykologiska laboratoriet vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,600 kronor.

93:o) Sedan 1929 års riksdag beviljat ett belopp av 791,000 kronor till uppförande och inredning i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda ritningar och kostnadsförslag av en byggnad för paleontologiska institutionen vid universitetet i Uppsala samt därav såsom extra reservationsanslag anvisat för budgetåret 1929/1930 ett belopp av 150,000 kronor samt för budgetåret 1930/1931 ett belopp av 400,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 97) föreslagit riksdagen att av förutnämnda belopp, 791,000 kronor, för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 241,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det till uppförande och inredning av en byggnad för paleontologiska institutionen vid universitetet i Uppsala av 1929 års riksdag beviljade anslaget å 791,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat återstoden, 241,000 kronor.

94:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 98) föreslagit riksdagen att till komplettering av institutionens för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala utrustning med instrument och apparatur för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,210 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till komplettering av institutionens för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala utrustning med instrument och apparatur för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 8,210 kronor.

95:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 99) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att den beslutade om- och tillbyggnaden av anatomiska institutionen vid universitetet i Uppsala må utföras i enlighet med av byggnadsstyrelsen i dess skrivelse den 4 november 1930 tillstyrkta, av ingenjören S. Lindsjö uppgjorda ändrade ritningar;

dels ock av det till om- och tillbyggnad av nämnda institution av 1930 års riksdag beviljade beloppet av 538,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 200,000 kronor.

Riksdagen har — under den angivna förutsättningen, att de ifrågasatta jämkningarna i byggnadsplanen icke äro ägnade att framdeles medföra någon kostnadsökning — funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att den beslutade om- och tillbyggnaden av anatomiska institutionen vid universitetet i Uppsala må utföras i enlighet med av bygg-

nadsstyrelsen i dess skrivelse den 4 november 1930 tillstyrkta, av ingenjören S. Lindsjö uppgjorda ändrade ritningar;

dels ock av det till om- och tillbyggnad av nämnda institution av 1930 års riksdag beviljade beloppet av 538,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 200,000 kronor.

96:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 100) föreslagit riksdagen att till omläggning av fysiologiska institutionens vid universitetet i Uppsala värmeledning m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 16,850 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till omläggning av fysiologiska institutionens vid universitetet i Uppsala värmeledning m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 16,850 kronor.

97:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 101) föreslagit riksdagen att till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket i Uppsala för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 109,500 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket i Uppsala för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 109,500 kronor.

98:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 102) föreslagit riksdagen att för beredande av ytterligare medel till materiel m. m. för de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna institutionerna vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

Riksdagen, som förväntar, att den i statsrådsprotokollet omförmälda omläggningen av beräkningen av vissa inkomstitlar vid universitetet skall äga rum, så snart tiden härför visar sig lämplig, och att härför nödiga förberedande åtgärder i god tid vidtagas, har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för beredande av ytterligare medel till materiel m. m. för de av departementschefen under punkt 102 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivna institutionerna vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

99:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 103) föreslagit riksdagen att höja den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. under kansliet uppförda anslagsposten till arvoden åt tjänstemän vid universitetets och fakulteternas kanslier, nu 6,500 kronor, med 2,400 kronor till 8,900 kronor samt förty höja det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid

universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. med ett belopp av 2,400 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen höjt den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. under kansliet uppförda anslagsposten till arvoden åt tjänstemän vid universitetets och fakulteternas kanslier, nu 6,500 kronor, med 2,400 kronor till 8,900 kronor samt förty höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. med ett belopp av 2,400 kronor.

100:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 104) föreslagit riksdagen att dels å personalstaten för universitetet i Lund under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna efter 2 trädgårdsmedhjälpare uppföra 3 räknebiträden vid astronomiska observatoriet med placering i lönegraden B 4;

dels — med uteslutande ur avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. av den under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna uppförda anslagsposten å 3,600 kronor till räknebiträden vid astronomiska observatoriet — höja den under samma rubriker uppförda förslagsanslagsposten till avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, nu 64,100 kronor, med 7,200 kronor till 71,300 kronor;

dels ock med anledning härav höja det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. med ett belopp av 3,600 kronor.

Riksdagen, som förvissat sig om att ifrågavarande biträden utföra ett relativt högt kvalificerat arbete, har funnit goda skäl anförda för Eders Kungl. Maj:ts förslag och har därför bifallit detsamma. Riksdagen får följaktligen anmäla, att riksdagen

dels å personalstaten för universitetet i Lund under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna efter 2 trädgårdsmedhjälpare uppfört 3 räknebiträden vid astronomiska observatoriet med placering i lönegraden B 4;

dels — med uteslutande ur avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. av den under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna uppförda anslagsposten å 3,600 kronor till räknebiträden vid astronomiska observatoriet — höjt den under samma rubriker uppförda förslagsanslagsposten till avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, nu 64,100 kronor, med 7,200 kronor till 71,300 kronor;

dels ock med anledning härav höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. med ett belopp av 3,600 kronor.

På grund av riksdagens under punkterna 99:o) och 100:o) omförmälda beslut har det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m., nu 261,600 kronor, ökats med 6,000 kronor till 267,600 kronor.

101:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 105) föreslagit riksdagen att för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid universitetet i Lund anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 46,335 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna ändamål.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid universitetet i Lund anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 46,335 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 105 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivna ändamålen.

102:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 106) föreslagit riksdagen att till uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen vid universitetet i Lund för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må finna skäl meddela.

Riksdagen har under punkt 89:o) här ovan till behandling förehaft frågan om anslag för uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen vid universitetet i Uppsala och Lund och därvid funnit, att för vardera universitetet bör anvisas ett anslag av 8,000 kronor för budgetåret 1931/1932.

Under hänvisning härtill får riksdagen anmäla, att riksdagen till uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen vid universitetet i Lund för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 8,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må finna skäl meddela.

103:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 107) föreslagit riksdagen att till bidrag till utgifter för Hyltén-Cavallius' stiftelse vid universitetet i Lund för svensk folkminnesforskning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 12,700 kronor.

Såsom departementschefen framhållit, innebär det föreliggande förslaget på intet sätt ett föregripande av den alltjämt olösta frågan om en fastare

organisation av folkminnesforskningen i vårt land. Förslaget äsyftar i själva verket allenast att bereda bättre villkor åt föreståndaren för den institution, Hylltén-Cavalliusstiftelsen, som vid Lunds universitet handhar den vetenskapliga verksamheten på detta område. Denna befattning innehaves sedan många år av docenten C. W. von Sydow, vilken i nämnda egenskap utfört ett högt förtjänt arbete mot en skäligen ringa ersättning. Genom bifall till förslaget skulle von Sydows avlöning kunna ökas från 4,500 kronor till 8,200 kronor och von Sydow erhålla ställning såsom biträdande lärare i ämnet vid universitetet. Riksdagen vill för sin del bifalla detta förslag, under förutsättning att vid anslagshöjningen knytes såsom villkor, att nu angivna löneförmåner utgå till docenten von Sydow i egenskap av biträdande lärare i folkminnesforskning vid universitetet.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag, till bidrag till utgifter för Hylltén-Cavallius' stiftelse vid universitetet i Lund för svensk folkminnesforskning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 12,700 kronor, under villkor att till docenten C. W. von Sydow i egenskap av biträdande lärare i folkminnesforskning vid nämnda universitet utgår ett arvode av 8,200 kronor för samma budgetår.

104:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 108) föreslagit riksdagen att till materiel för vissa institutioner vid universitetet i Lund m. m. anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 51,225 kronor att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen i statsrådsprotokollet omförmälda ändamål.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till materiel för vissa institutioner vid universitetet i Lund m. m. anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 51,225 kronor att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 108 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 omförmälda ändamålen.

105:o) Sedan 1930 års riksdag till ändrings- och reparationsarbeten i universitetshuset i Lund beviljat ett belopp av 122,500 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva, och därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat 70,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 109) föreslagit riksdagen att av omförmälda belopp, 122,500 kronor, för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 52,500 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det utav 1930 års riksdag till ändrings- och reparationsarbeten i universitetshuset i Lund beviljade beloppet av 122,500 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat återstoden, 52,500 kronor.

106:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 110) föreslagit riksdagen att till utförande av vissa inredningsarbeten i den s. k. gamla biblioteksbyggnaden vid universitetet i Lund ävensom till möbler m. m. för humanistiska sektionens därstädes lokaler för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Riksdagen finner behovet av anslag för ifrågavarande ändamål styrkt.

I fråga om anslaget belopp ansluter sig riksdagen till Eders Kungl. Maj:ts förslag, helst som det förefaller riksdagen sannolikt, att åtskilliga poster i den framlagda kostnadsberäkningen, särskilt de, som avse inköp av bord och stolar, skola genom en på förständig sätt verkställd anskaffning kunna reduceras.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, till utförande av vissa inredningsarbeten i den s. k. gamla biblioteksbyggnaden vid universitetet i Lund ävensom till möbler m. m. för humanistiska sektionens därstädes lokaler, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

107:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 111) föreslagit riksdagen att för installation av värmeanläggning med varmvattenberedning m. m. i den s. k. gamla observatoriebyggnaden vid universitetet i Lund anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 10,500 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för installation av värmeanläggning med varmvattenberedning m. m. i den s. k. gamla observatoriebyggnaden vid universitetet i Lund anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 10,500 kronor.

108:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 112) föreslagit riksdagen att till ombyggnad av person- och varuhissen inom universitetsbibliotekets i Lund byggnad anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 11,400 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till ombyggnad av person- och varuhissen inom universitetsbibliotekets i Lund byggnad anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 11,400 kronor.

109:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 113) föreslagit riksdagen att till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket i Lund för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 95,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket i Lund för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 95,000 kronor.

110:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av ytterligare medel till materiel m. m. för de av departementschefen under punkt 114 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivna institutionerna vid universitetet i Lund för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 103,000 kronor.

111:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 115) föreslagit riksdagen att för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 99,658 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna ändamål.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 99,658 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 115 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivna ändamålen.

112:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 116) föreslagit riksdagen att för beredande av ökning av anslagsposten till materiel m. m. för kemiska institutionen från 3,000 kronor till 5,500 kronor öka det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, nu 78,600 kronor, med 2,500 kronor till 81,100 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för beredande av ökning av anslagsposten till materiel m. m. för kemiska institutionen från 3,000 kronor till 5,500 kronor ökat det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, nu 78,600 kronor, med 2,500 kronor till 81,100 kronor.

113:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 117) föreslagit riksdagen att till förstärkning av den i det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker vid karolinska institutet ingående anslagsposten å 22,000 kronor till institutets materiel i allmänhet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,325 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till förstärkning av den i det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker vid karolinska institutet ingående anslagsposten å 22,000 kronor till institutets mate-

riel i allmänhet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 25,325 kronor.

114:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 118) föreslagit riksdagen att till materiel m. m. för vissa institutioner vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 33,500 kronor att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 omförmälda ändamål.

Riksdagen har intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag; dock att riksdagen i fråga om den i förevarande anslag ingående posten å 1,000 kronor till färgfotografering å syfilidologiska kliniken vid sjukhuset S:t Görän, för vilket ändamål medel utgått sedan år 1922, velat framhålla, att det synes riksdagen böra tagas under övervägande, huruvida för tiden efter budgetåret 1931/1932 fortsatt anslag härtill kan vara erforderligt eller, i varje fall, huruvida ej en reducering av beloppet må kunna ske.

Under åberopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen till materiel m. m. för vissa institutioner vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 33,500 kronor att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 118 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 omförmälda ändamålen.

115:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 119) föreslagit riksdagen att till materiel m. m. för psykiatriska kliniken vid karolinska mediko-kirurgiska institutet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 500 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till materiel m. m. för psykiatriska kliniken vid karolinska mediko-kirurgiska institutet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 500 kronor.

116:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 120) föreslagit riksdagen att till anordnande i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet framlagda program och ritningar av ny kylanläggning i patologiska institutionens vid karolinska mediko-kirurgiska institutet bårhus för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 11,500 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till anordnande i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet framlagda program och ritningar av ny kylanläggning i patologiska institutionens vid karolinska mediko-kirurgiska institutet bårhus för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 11,500 kronor.

117:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 121) föreslagit riksdagen att dels godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till omkostnadsstat för tandläkarinstitutet för budgetåret 1931/1932, dels till omkostnader för tandläkarinstitutets verksamhet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 148,500 kronor, dels ock till extra lärarkrafter vid tandläkarinstitutet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 15,500 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag utom vad angår den nya vaktmästarbefattningen, av vilken riksdagen icke funnit behovet ådagalagt. Posten nr 7. Avlöning till vaktmästare, tillika portvakt å 2,600 kronor bör i enlighet härmed utgå ur omkostnadsstaten, vars slutsumma följaktligen kommer att utgöra 145,900 kronor i stället för av Eders Kungl. Maj:t föreslaget belopp, 148,500 kronor. Till samma belopp, 145,900 kronor, bör ävenledes det extra anslaget till omkostnader för tandläkarinstitutets verksamhet bestämmas för budgetåret 1931/1932.

I samband med behandlingen av förevarande anslagsäskande har riksdagen uppmärksammat ett förhållande, som synes riksdagen icke böra få passera oanmärkt. Riksdagen har nämligen inhämtat, att eleverna vid tandläkarinstitutet för deltagande i vissa teoretiska obligatoriska undervisningskurser äro betungade med avgifter, vilka med relativt avsevärda belopp utgå till de för kurserna anställda lärarna. Riksdagen kan icke finna denna anordning tillfredsställande. Enligt vad riksdagen har sig bekant, har också institutets lärarråd haft sin uppmärksamhet riktad härå samt, åtminstone i vad angår en av kurserna, vidtagit åtgärd för ändring härutinnan. Riksdagen anser önskvärt, att berörda förhållanden av Eders Kungl. Maj:t göras till föremål för närmare undersökning, på det att rättelse i saken måtte komma till stånd. Huruledes en omläggning lämpligen bör ske — om genom inrättande av särskilda med fixerade arvoden avlönade speciallärare för denna undervisning eller på annat sätt — därom är det givetvis icke möjligt för riksdagen att nu yttra sig. Riksdagen förutsätter emellertid, att resultatet av den blivande undersökningen skall föreligga, då riksdagen nästa år har att taga ställning till tandläkarinstitutets anslagsäskanden.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag,

dels godkänt följande omkostnadsstat för tandläkarinstitutet för budgetåret 1931/1932:

Omkostnadsstat.

1. Värme och lyshållning	kronor	30,000:—
2. Tvätt och linne, renhållning samt vattenavgifter	»	25,000:—
3. Tryckningskostnader, renskrivningskostnader samt telefonavgifter	»	6,000:—

4. Avlöning till tamburvakt, till en kassörska samt till biträden på röntgenavdelningen	kronor	8,700: —
5. Avlöning till en sköterska på protesavdelningen . . .	»	2,400: —
6. Avlöning till två sköterskor på tandfyllningsavdelningen och tandkirurgiska avdelningen	»	4,800: —
7. Biblioteket	»	1,000: —
8. Reparationer och oförutsedda utgifter	»	10,000: —
9. Underhåll av inventarier	»	8,000: —
10. Förbrukningsmateriel för institutets praktiska verksamhet, <i>förslagsanslag</i>	»	40,000: —
11. Undervisnings- och åskådningsmateriel.	»	10,000: —
<u>Summa <i>förslagsanslag</i></u>		kronor 145,900: —

Anm. Tandläkarinstitutets lärarråd äger att beträffande de i omkostnadsstaten under 1—3, 7—9 samt 11 upptagna anslagsposterna å en post göra minskning samt å en annan ökning, endast nämnda anslagsposters sammanlagda summa icke överskrides.

dels till omkostnader för tandläkarinstitutets verksamhet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra förslagsanslag av 145,900 kronor,

dels ock till extra lärarkrafter vid tandläkarinstitutet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 15,500 kronor.

118:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 123) föreslagit riksdagen att till anordnande av särskilda undervisningskurser vid tandläkarinstitutet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 6,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till anordnande av särskilda undervisningskurser vid tandläkarinstitutet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 6,000 kronor.

119:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 124) föreslagit riksdagen att i enlighet med de av 1925 års riksdag godtagna grunder såsom bidrag till täckande av driftkostnaderna under år 1930 vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 62,628 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen i enlighet med de av 1925 års riksdag godtagna grunderna såsom bidrag till täckande av driftkostnaderna under år 1930 vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 62,628 kronor.

120:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 125) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till täckande av kostnaderna dels för ändringsarbeten inom medicinska kliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, dels ock för till-

byggnad till sjukvårdsinrättningarnas röntgeninstitut, allt i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Salomon Sörensen upprättat förslag, bevilja ett belopp av 41,875 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa 20,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen såsom bidrag till täckande av kostnaderna dels för ändringsarbeten inom medicinska kliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, dels ock för tillbyggnad till sjukvårdsinrättningarnas röntgeninstitut, allt i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Salomon Sörensen upprättat förslag, beviljat ett belopp av 41,875 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat 20,000 kronor.

121:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127) samt med framhållande av vad departementschefen anfört i fråga om angelägenheten av att sparsamhet iakttages vid nyanställning av personal och nyanskaffning av inventarier och annan materiel, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 510,000 kronor till beredande av ökade medel för upprätthållande under samma tid av serafimerlasarettets verksamhet.

122:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 128) föreslagit riksdagen att till uppehållande av verksamheten vid allmänna barnbördshuset under tiden 1 juli 1931 —30 juni 1932 anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 127,487 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till uppehållande av verksamheten vid allmänna barnbördshuset under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 127,487 kronor.

123:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 129) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till anordnande vid epidemisjukhusen i Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala och Lund av klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 10,900 kronor att användas enligt av vederbörande departementschefer till statsrådsprotokollen över ecklesiastikärenden den 9 januari 1919 och den 4 januari 1929 angivna grunder samt av Eders Kungl. Maj:t i övrigt meddelade bestämmelser.

124:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1931/1932 anvisat såsom särskilda extra reservationsanslag, att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser,

dels såsom bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet ett belopp av 30,000 kronor,

dels ock såsom bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid högskolorna i Stockholm och Göteborg ett belopp av 6,000 kronor.

125:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till ersättning för opposition å disputationsavhandling åt person, som icke tillhör vederbörande universitets eller karolinska mediko-kirurgiska institutets lärarkår, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor.

126:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 132) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, som bidrag till uppehållande av verksamheten vid Institut d'études scandinaves vid Paris universitet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 2,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t må finna gott bestämma.

127:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till utgivande i tryck av vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

128:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1931/1932 anvisat såsom extra reservationsanslag

dels till resestipendier åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet ett belopp av 20,000 kronor,

dels ock till resestipendier åt obefordrade vetenskapsidkare vid universiteten i Uppsala och Lund ett belopp av 15,000 kronor.

129:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor att utgå i enlighet med de grunder, Eders Kungl. Maj:t må äga att bestämma.

130:o) Sedan 1928 års riksdag under åttonde huvudtiteln, avdelning E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m. under rubrik Gemensamma universitetsändamål beviljat för uppehållande vid universitetet i Dorpat i republiken Estland av en professur i svenska språket och littera-

turen under fem år, räknat från och med den 1 juli 1928, ett belopp av 37,500 kronor samt därav för ett vart av budgetåren 1928/1931 anvisat ett extra anslag av 7,500 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 136) föreslagit riksdagen att av det sålunda beviljade beloppet, 37,500 kronor, för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisa ett belopp av 7,500 kronor att utgå i enlighet med de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det utav 1928 års riksdag för uppehållande vid universitetet i Dorpat i republiken Estland av en professor i svenska språket och litteraturen under fem år, räknat från och med den 1 juli 1928, beviljade beloppet av 37,500 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisat ett belopp av 7,500 kronor att utgå i enlighet med de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela.

131:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 137) föreslagit riksdagen

dels att till upprätthållande av verksamheten vid rasbiologiska institutet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor att disponeras enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder,

dels ock såsom bidrag till tryckning av första delen av rasbiologiska institutets arbete om de svenska lapparnas rasbiologi för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor att likaledes disponeras enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag såväl ifråga om årsanslaget till upprätthållande av institutets verksamhet som beträffande engångsanslaget till tryckning av omförmälda arbete om de svenska lapparnas rasbiologi.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels till upprätthållande av verksamheten vid rasbiologiska institutet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor att disponeras enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder;

dels ock såsom bidrag till tryckning av första delen av rasbiologiska institutets arbete om de svenska lapparnas rasbiologi för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 10,000 kronor att likaledes disponeras enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

Tekniska högskolan m. m.

132:o) Beträffande vad Eders Kungl. Maj:t (punkt 138) föreslagit riksdagen angående arvoden till speciallärare vid tekniska högskolan har riksdagen i skrivelse nr 30 anmält sitt beslut; varom riksdagen velat härigenom erinar.

133:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 139) föreslagit riksdagen att öka den i den ordinarie staten för tekniska högskolan uppförda anslagsposten: arvode

till amanuenser och arbetshjälp vid biblioteket, nu 9,350 kronor, med 6,000 kronor till 15,350 kronor samt förty höja det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till tekniska högskolan, avlöningar, med 6,000 kronor.

Riksdagen anser den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna förstärkningen av bibliotekets arbetskrafter behövlig; dock synes det riksdagen att i stället för ett e. o. kanslibitråde med en lön av 2,520 kronor bör upptagas ett e. o. kontorsbiträde med 2,052 kronor i lön, i följd varav den begärda ökningen å 6,000 kronor torde böra nedsättas med 450 kronor till 5,550 kronor. Anslagsposten till arvode till amanuenser och arbetshjälp vid biblioteket skulle alltså komma att uppgå till 14,900 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag, ökat den i den ordinarie staten för tekniska högskolan uppförda anslagsposten: arvode till amanuenser och arbetshjälp vid biblioteket, nu 9,350 kronor, med 5,550 kronor till 14,900 kronor samt förty höjt det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till tekniska högskolan, avlöningar, med 5,550 kronor.

134:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 140) föreslagit riksdagen att öka den i den ordinarie staten för tekniska högskolan uppförda anslagsposten: avlöningar till icke-ordinarie förvaltningspersonal, nu 5,000 kronor, med 800 kronor till 5,800 kronor samt förty höja det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till tekniska högskolan, avlöningar, med 800 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen ökat den i den ordinarie staten för tekniska högskolan uppförda anslagsposten: avlöningar till icke-ordinarie förvaltningspersonal, nu 5,000 kronor, med 800 kronor till 5,800 kronor samt förty höjt det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till tekniska högskolan, avlöningar, med 800 kronor.

135:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 141) föreslagit riksdagen att öka den i den ordinarie staten för tekniska högskolan uppförda anslagsposten: avlöningar till icke-ordinarie vaktmästare m. fl., nu 13,500 kronor, med 2,520 kronor till 16,020 kronor samt förty höja det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till tekniska högskolan, avlöningar, med 2,520 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen ökat den i den ordinarie staten för tekniska högskolan uppförda anslagsposten: avlöningar till icke-ordinarie vaktmästare m. fl., nu 13,500 kronor, med 2,520 kronor till 16,020 kronor samt förty höjt det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till tekniska högskolan, avlöningar, med 2,520 kronor.

Såsom riksdagen i den ovan under punkt 132:o) omförmälda skrivelse redan anmält, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts under punkt 138 framställda förslag om en höjning av det ordinarie förslagsanslaget till

avlöningar vid tekniska högskolan med 1,120 kronor, avseende anslagsposten: arvoden till speciallärare vid tekniska högskolan. På grund härav och de nu under punkterna 133:o), 134:o) och 135:o) omförmälda besluten har det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid tekniska högskolan, nu 710,450 kronor, ökats med 9,990 kronor till 720,440 kronor.

136:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 142) föreslagit riksdagen att till beredande av ökade medel till samlingar och laborationer vid tekniska högskolan för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 43,000 kronor att av Eders Kungl. Maj:t fördelas på de olika avdelningarna vid högskolan, på sätt Eders Kungl. Maj:t finner skäligt bestämma.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till beredande av ökade medel till samlingar och laborationer vid tekniska högskolan för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 43,000 kronor att av Eders Kungl. Maj:t fördelas på de olika avdelningarna vid högskolan, på sätt Eders Kungl. Maj:t finner skäligt bestämma.

137:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 143) föreslagit riksdagen att till beredande av ökade medel för tekniska högskolan till uppvärmning, belysning och diverse utgifter för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 47,000 kronor.

Med hänsyn till prisläget på bränslemarknaden anser riksdagen den ifrågasatta höjningen av berörda anslag kunna begränsas till 10,000 kronor, i följd varav anslaget skulle för budgetåret 1931/1932 komma att uppgå till 42,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag, till beredande av ökade medel för tekniska högskolan till uppvärmning, belysning och diverse utgifter för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 42,000 kronor.

138:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till nyanskaffning av apparater och instrument för de till vissa institutioner vid tekniska högskolan hörande laboratorierna anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor att fördelas på sätt, Eders Kungl. Maj:t finner skäligt bestämma.

139:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 145) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till reparation av tekniska högskolans modellsamling för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

140:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bokinköp, bokbindning m. m. för tekniska högskolans bibliotek för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

141:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 147) föreslagit riksdagen att till inredning och utrustning av det i tekniska högskolans byggnad vid Valhallavägen belägna laboratoriet för hyttmekanik samt järnets bearbetning och behandling, i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda ritning och kostnadsberäkningar, bevilja ett belopp av 66,700 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 40,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till inredning och utrustning av det i tekniska högskolans byggnad vid Valhallavägen belägna laboratoriet för hyttmekanik samt järnets bearbetning och behandling, i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda ritning och kostnadsberäkningar, beviljat ett belopp av 66,700 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 40,000 kronor.

142:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 149) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till avlösningsförbättring m. m. åt innehavarna av de å övergångsstat för Chalmers tekniska institut uppförda befattningarna för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 3,300 kronor.

143:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter vid Chalmers tekniska institut för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 17,000 kronor.

144:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 151) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1931/1932 anvisa

dels till beredande av ökade medel till bibliotek, samlingar och laboratorier vid Chalmers tekniska institut ett extra anslag av 10,000 kronor,

dels ock till täckande av en vid utgången av budgetåret 1929/1930 uppkommen brist i institutets anslag till bibliotek, samlingar och laboratorier ett extra anslag av 8,600 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för budgetåret 1931/1932 anvisat

dels till beredande av ökade medel till bibliotek, samlingar och laboratorier vid Chalmers tekniska institut ett extra anslag av 10,000 kronor,

dels ock till täckande av en vid utgången av budgetåret 1929/1930 uppkommen brist i institutets anslag till bibliotek, samlingar och laboratorier ett extra anslag av 8,600 kronor.

145:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 152) föreslagit riksdagen att till inköp av apparatur m. m. för det organiskt-kemiska laboratoriet vid Chalmers tekniska institut för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till inköp av apparatur m. m. för det organiskt-kemiska laboratoriet vid Chalmers tekniska institut för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

146:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 153) föreslagit riksdagen att till uppehållande vid Chalmers tekniska institut av undervisning rörande arbetsledningens praktiskt ekonomiska, sociala, yrkeshygieniska och arbetspsykologiska problem för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 1,500 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen, till uppehållande vid Chalmers tekniska institut av undervisning rörande arbetsledningens praktiskt ekonomiska, sociala, yrkeshygieniska och arbetspsykologiska problem för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela.

Skolöverstyrelsen.

147:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 154) föreslagit riksdagen att dels å skolöverstyrelsens ordinarie stat under rubrik: resekostnadsersättningar uppföra en såsom förslagsanslag betecknad anslagspost å 35,000 kronor,

dels ock i anledning härav öka det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till skolöverstyrelsen, nu 541,800 kronor, med 35,000 kronor till 576,800 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels å skolöverstyrelsens ordinarie stat under rubrik: resekostnadsersättningar uppfört en såsom förslagsanslag betecknad anslagspost å 35,000 kronor,

dels ock i anledning härav ökat det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till skolöverstyrelsen, nu 541,800 kronor, med 35,000 kronor till 576,800 kronor.

148:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 155) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för inspektion och sakkunniga biträden hos skolöverstyrelsen anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 10,500 kronor.

149:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arvode åt ett byggnadsakkunnigt biträde hos skolöverstyrelsen anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 4,800 kronor.

150:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 157) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för bestående av expeditionsvaktsgöromål hos skolöverstyrelsen anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 1,800 kronor.

151:o) I två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 31 och II: 62), har hemställts, att riksdagen ville till tryckning av undervisningsstatistik för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor, att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

Motionärerna hava till stöd för sitt förslag anfört följande:

I den stat för skolöverstyrelsen, som den 22 juni 1921 fastställdes att träda i kraft från och med år 1922 och som slutade på ett belopp av 560,400 kronor, ingick ett förslagsanslag, högst, till skrivmaterialier, expenser, bränsle samt tryckningskostnader å 100,000 kronor. Av denna anslagspost bestredos, jämte annat, kostnaderna för tryckning av statistiska avdelningens redogörelser för skolväsendet, överstyrelsens årsberättelse och vissa cirkulär.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124 av 1923 års åttonde huvudtitel) vidtogs från och med budgetåret 1923/1924 en sänkning av sagda anslagspost, så att efter nämnda tidpunkt intet anslag av statsmedel utgick för tryckning av skolstatistik, skolöverstyrelsens årsberättelser m. m.

Under punkt 132 av 1928 års åttonde huvudtitel föreslogs ett återupptagande av undervisningsstatistikens tryckning i viss omfattning; kostnaderna härför beräknades för budgetåret 1928/1929 till 17,000 kronor.

I skrivelse den 15 maj 1928, nr 8 A, anförde riksdagen under punkt 129 bland annat:

Riksdagen funne starka skäl tala för återupptagande av utgivandet av undervisningsstatistiken. Emellertid syntes det riksdagen icke nödvändigt att åtminstone nu till en början utgivandet skedde genom årliga publikationer. Ett offentliggörande i tryck av det väsentligaste och mest betydelsefulla av ifrågavarande statistik torde, efter vad riksdagen inhämtat, kunna ske med vissa tidsperioders mellanrum, exempelvis vart tredje år, utan att däri genom några större olägenheter skulle vållas.

I anslutning till vad sålunda anförts anvisade riksdagen för budgetåret 1928/1929 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor. Genom Kungl.

Maj:ts beslut den 8 juni 1928 ställdes ifrågavarande extra reservationsanslag till överstyrelsens förfogande, varjämte föreskrevs, att anslaget skulle disponeras så, att *dels* högst 6,000 kronor skulle användas till bestridande av de egentliga tryckningskostnaderna för en berättelse över folkskolorna och högre folkskolorna, *dels ock* högst 2,000 kronor till den förstärkning av arbetskrafterna på skolöverstyrelsens statistiska avdelning, som kunde finnas erforderlig till följd av arbetet med nämnda berättelse. Den 15 februari 1929 medgav Kungl. Maj:t, att ovannämnda belopp å högst 6,000 kronor finge användas jämväl till bestridande av tryckningskostnaderna för en berättelse över lärarutbildningen.

Även för budgetåret 1929/1930 anvisades till tryckning av undervisningsstatistik ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 maj 1929 ställdes nämnda anslag till överstyrelsens förfogande, varvid föreskrevs, att *dels* högst 6,000 kronor skulle användas för en berättelse över det högre undervisningsväsendet, *dels ock* högst 2,000 kronor till förstärkning av arbetskrafterna på skolöverstyrelsens statistiska avdelning.

För budgetåret 1930/1931 har riksdagen för samma ändamål anvisat ett belopp av 3,400 kronor. Genom beslut den 23 maj 1930 har föreskrivits, att nämnda anslag skall — med anlitande tillika av högst 2,100 kronor av de å föregående års anslag för samma ändamål uppkomna besparingar — sålunda disponeras, att *dels* högst 3,500 kronor användas till bestridande av de egentliga tryckningskostnaderna för en berättelse över yrkesundervisningen, *dels ock* högst 2,000 kronor till förstärkning av arbetskrafterna på skolöverstyrelsens statistiska avdelning.

I skrivelse den 30 augusti 1930 har skolöverstyrelsen gjort framställning om anslag för ändamålet för budgetåret 1931/1932 och därvid anfört bland annat följande:

I överensstämmelse med planen har överstyrelsen budgetåret 1928/1929 utgivit två publikationer, nämligen en berättelse över folkskolorna och de högre folkskolorna redovisningsåret 1926/1927 samt en berättelse över lärarutbildningen läsåret 1927/1928. Budgetåret 1929/1930 utkom en berättelse över det högre skolväsendet läsåret 1927/1928. För närvarande förberedes en berättelse över yrkesundervisningen läsåret 1928/1929, vartill medel anvisats av 1930 års riksdag. Budgetåret 1931/1932 skulle alltså berättelser över folkskolorna och de högre folkskolorna samt över lärarutbildningen vara i tur att utgivas.

Berättelsen över folkskolorna och de högre folkskolorna ävensom berättelsen över det högre skolväsendet hava alltså utkommit sedan något mera än ett helt år förflutit efter det läsår, som de avse. Detta blir också förhållandet med den budgetåret 1930/1931 utkommande berättelsen över yrkesundervisningen. Endast berättelsen över lärarutbildningen utgavs under budgetåret närmast efter det läsår, som berättelsen avsåg. För framtiden torde sistnämnda berättelse icke böra intaga någon undantagsställning i här berörda hänseende. Den nästa berättelsen över lärarutbildningen skulle, med iakttagande av att 3 år förflöta mellan varje, komma att omfatta läsåret 1930/1931 och utkomma budgetåret 1932/1933.

För budgetåret 1931/1932 skulle alltså endast återstå berättelsen över folkskolorna och de högre folkskolorna, avseende redovisningsåret 1929/1930. Det har vid åtskilliga tillfällen inom överstyrelsen och redan dessförinnan, då den statistiska avdelningen hörde under ecklesiastikdepartementet, varit

på tal att fullständiga berättelsen över folkskolorna, så att uppgifterna bleve mera detaljerade, i överensstämmelse med vad fallet är beträffande övriga undervisningsanstalter. Rörande de högre folkskolorna, kommunala mellanskolorna, de allmänna läroverken, privatläroverken och yrkesskolorna lämnas i de statistiska berättelserna uppgifter om lärare, lärjungar och andra förhållanden vid varje särskild skola. För folkskolorna åter lämnas endast summariska uppgifter för varje län.

Uppgifter av det senare slaget äga företrädesvis statistiskt intresse. I det dagliga arbetet inom skolöverstyrelsen erfordras ofta uppgifter såväl för de särskilda skoldistrikten som ock för varje särskild skola beträffande skolans namn och adress, skolform, antal undervisnings- och läraravdelningar, antal lärjungar å små- och folkskolestadiet samt undervisningslokaler. Förfrågningar om lätt tillgängliga uppgifter i förevarande hänseende hava hos överstyrelsen ofta gjorts från statsdepartement och från olika ämbetsverk. Även från andra för skolväsendet intresserade har behov i detta hänseende ofta yppats. Det är tydligt, att endast genom en dylik mera fyllig framställning kan statistiken giva en någorlunda konkret bild av vårt folkskoleväsendes organisation och verksamhet. Tryckningskostnaden för en dylik detaljerad framställning skulle enligt inhämtade upplysningar kunna bliva ganska måttlig och genom vidtagande av lämpliga förkortningar i regel kunna inskränkas till en enda rad för varje skola.

Utom denna detaljerade framställning erfordras givetvis en del översiktstabeller. I vissa fall torde översikten böra, i likhet med vad hittills ägt rum, göra länsvis, i andra fall torde en tillräckligt överskådlig bild av förhållandena erhållas, om länen sammanföras i vissa huvudgrupper, förslagsvis 5, nämligen övre Norrland, nedre Norrland och Dalarna, Mälar- och Hjälmjarlandskapen, Vänerområdet samt södra Sverige med Gotland.

Tryckningskostnaden för en berättelse över folkskolorna och de högre folkskolorna med här antydd uppställning har beräknats komma att uppgå till omkring 9,500 kronor. När planen till ett periodvis utgivande av undervisningsstatistiken uppgjordes, räknades med en medelkostnad för tryckningen av 6,000 kronor om året eller för hela treårsperioden 18,000 kronor. Under den första treårsperioden komma tryckningskostnaderna, för så vitt de nu kunna överskådas, att utgöra

1928—1929: folkskolorna och de högre folksko-		
lorna 1926—1927	kronor 3,688: 10	
lärarutbildningen 1927—1928	» 1,663: 72	5,351: 82
1929—1930: det högre skolväsendet 1927—1928		5,634: 75
1930—1931: yrkesskolorna 1928—1929 (beräknat belopp)		3,500: —
		<u>Kronor 14,486: 57</u>

Denna summa understiger den till en början till 18,000 kronor beräknade med omkring 3,500 kronor. Om dessa besparingar kvarstått å reservationsanslaget, hade för tryckning av den utvidgade berättelsen över folkskolorna och de högre folkskolorna endast erfordrats ytterligare 6,000 kronor, då, enligt vad ovan anförts, tryckningskostnaden har beräknats till omkring 9,500 kronor. Emellertid har den besparing, som uppstod budgetåret 1928/1929, tagits i anspråk vid riksstatens uppgörande för budgetåret 1930/1931, varjämte för sistnämnda budgetår endast räknats med 3,500 kronor till tryckningskostnaden.

Till förstärkning av arbetskrafterna å den statistiska avdelningen räknades med 2,000 kronor om året. Den arbetskraft, som för ändamålet anställdes, har ansetts böra placeras i fjärde lönegraden av den löneplan, som upptages i 6 § av kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356) med avlöningsbestämmelser för icke ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. Under budgetåret 1928/1929 var extra arbetskraft endast anställd en del av året, varigenom en besparing av 1,521 kronor 8 öre uppstod. Budgetåret 1929/1930 utbetalades i avlöning till befattningshavaren i fråga 1,752 kronor 75 öre. Då denna nu fyllt 21 år, kommer årsavlöningen att uppgå till 2,052 kronor. Anslagsbehovet för utgivandet av en berättelse över folkskolorna och de högre folkskolorna i den utvidgade gestalt, för vilken här redogjorts, skulle alltså uppgå till 11,552 kronor, vilket belopp torde böra avrundas uppåt till 12,000 kronor. Kostnaderna för det statistiska trycket variera alltså olika år med de undervisningsanstalter, som avhandlas, och det ligger i sakens natur att kostnaderna bli större de år, då folkskolestatistiken utges, för så vitt man vill göra denna del av undervisningsstatistiken så pass detaljerad, att den kan fylla sin uppgift.

På grund av vad sålunda anförts hemställde överstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för fortsatt utgivande av undervisningsstatistik anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor.

Emellertid har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1931 års riksdag icke upptagit något anslag för ändamålet. Uppenbarligen är det ägnat att medföra mycket betydande olägenheter att icke äga tillgång till offentlig statistik över undervisningsväsendet ens i den begränsade omfattning, varav riksdagen så sent som år 1928 funnit bestämt behov föreligga. Och det torde med fog kunna ifrågasättas, om den sunda sparsamheten främjas genom att bekosta utarbetandet av denna statistik men uraktlåta att sörja för att resultatet av arbetet ställes till myndigheters och enskildas förfogande. Då ej minst i nuvarande läge en bekväm tillgång till statistiska uppgifter rörande undervisningsväsendet är synnerligen behövlig och kostnaderna för tryckning av desamma äro förhållandevis blygsamma, synes ingen tvekan kunna råda därom, att erforderligt anslag bör av riksdagen anvisas.

Då efter det avbrott i utgivningen av undervisningsstatistiken, som varade under budgetåren 1923/1928, riksdagen år 1928 ånyo beviljade anslag för ändamålet, skedde detta otvivelaktigt i känslan av att under det pågående genomgripande reformarbetet på skolans område behovet av ett lätt tillgängligt och överskådligt statistiskt material till vägledning vid bedömandet av uppkommande organisatoriska frågor gjorde sig särskilt starkt gällande för de mångtaliga myndigheter och enskilda, som hade att syssla med dessa spörsmål. Enligt riksdagens mening föreligger nämnda behov alltjämt i oförminskad grad. Speciellt torde detta gälla de till folkundervisningen hörande läroanstalterna, i fråga om vilka, med hänsyn till organisationens omfattning och ekonomiska betydelse för stat och kommun, det synes i all synnerhet behövligt att i statistiska framställningar äga ett hjälpmedel att följa utvecklingens gång. Riksdagen finner det fördenskull önskligt, att även hädan-

efter medel ställas till förfogande för tryckning av undervisningsstatistik, vilken för budgetåret 1931/1932 torde böra begränsas att avse allenast folk-skoleväsendet med beaktande av de önskemål i fråga om en mera fyllig framställning av de olika skoldistriktens särskilda förhållanden, som i motionerna omförmäls. I fråga om det härtill erforderliga beloppet anser sig riksdagen icke kunna medgiva ett så högt anslag, som av motionärerna äskats, eller 12,000 kronor, utan vill bevilja allenast hälften av denna summa, alltså 6,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av ovannämnda motioner (I: 31 och II: 62), till tryckning av undervisningsstatistik anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor.

Allmänna läroverken m. m.

152:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 158) föreslagit riksdagen att för inrättande av en ny övningsskollärartjänst vid högre lärarinneseminariet, för utbildning av en ämneslärarinnebefattning vid seminariet till adjunktsbefattning samt för beredande av avlösningsförbättring åt sådana lärarinnor vid seminariet, som innehava behörighet till adjunktsbefattning vid allmänt läroverk, höja det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminariet, nu 144,185 kronor, med 5,800 kronor till 149,985 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för inrättande av en ny övningsskollärartjänst vid högre lärarinneseminariet, för utbildning av en ämneslärarinnebefattning vid seminariet till adjunktsbefattning samt för beredande av avlösningsförbättring åt sådana lärarinnor vid seminariet, som innehava behörighet till adjunktsbefattning vid allmänt läroverk, höjt det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminariet, nu 144,185 kronor, med 5,800 kronor till 149,985 kronor.

153:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 159) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att vaktmästaren samt eldaren vid högre lärarinneseminariet må för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring till belopp av 400 kronor för vaktmästaren och 250 kronor för eldaren;

dels ock till diverse behov vid högre lärarinneseminariet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 58,960 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att vaktmästaren samt eldaren vid högre lärarinneseminariet

må för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring till belopp av 400 kronor för vaktmästaren och 250 kronor för eldaren,

dels ock till diverse behov vid högre lärarinneseminariet anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 58,960 kronor.

154:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 160) föreslagit riksdagen att till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 39,420 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 39,420 kronor.

155:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 161) föreslagit riksdagen att medgiva, att samrealskolan i Kristinehamn må från och med höstterminen 1931 eller den senare tidpunkt, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes, successivt ombildas till ett högre samläroverk med fyraårigt latin- och treårigt realgymnasium på så sätt, att under första året upprättas första ringen av det fyraåriga latin- och det treåriga realgymnasiet och sedan ytterligare en ring per år av vardera gymnasielinjen, till dess gymnasiet är i sin helhet å båda linjerna färdigbildat.

Riksdagen har av den nu förebragta utredningen funnit ådagalagt, att inrättandet av ytterligare ett samgymnasium för ifrågavarande del av landet är behövt ävensom att detta gymnasium lämpligen bör förläggas till staden Kristinehamn genom ombildning av därvarande samrealskola, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Riksdagen bifaller alltså Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen medgivit, att samrealskolan i Kristinehamn må från och med höstterminen 1931 eller den senare tidpunkt, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes, successivt ombildas till ett högre samläroverk med fyraårigt latin- och treårigt realgymnasium på så sätt, att under första året upprättas första ringen av det fyraåriga latin- och det treåriga realgymnasiet och sedan ytterligare en ring per år av vardera gymnasielinjen, till dess gymnasiet är i sin helhet å båda linjerna färdigbildat.

156:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 162) föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Eders Kungl. Maj:t att tills vidare under budgetåret 1931/1932, då för realskolstadiet avsedd ordinarie ämneslärbefattning vid samläroverk skall tillsättas, besluta, huruvida befattningen skall kungöras ledig såsom adjunkt-befattning eller ämneslärarinnebefattning;

dels ock för inrättande av nya ordinarie lärartjänster vid de allmänna läroverken med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes, samt för

ombildning av vissa musiklärarbefattningar och inrättande av nya ordinarie teckningslärarbefattningar vid av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivna allmänna läroverk höja det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 360,180 kronor.

Riksdagen finner intet att erinra mot förslaget om inrättande av 8 nya rektorstjänster för nästkommande budgetår.

Vad däremot angår de begärda 20 nya lektorstjänsterna, synes det riksdagen knappast vara lämpligt att nu på en gång inrätta så många tjänster av detta slag. Enligt vad riksdagen har sig bekant, är nämligen för närvarande tillgången på kompetenta sökande till lektorat, särskilt i vissa ämneskombinationer, synnerligen knapp. Till åtskilliga ledigförklarade lektorstjänster hava under den senare tiden anmält sig allenast en eller ett par kompetenta sökande. Det är vid sådant förhållande klart, att, om man nu vidtager åtgärder för tillsättning av ett så stort antal nya lektorat som 20, detta måste leda till att flera av dessa nya tjänster icke kunna vinna kompetenta sökande och att man i andra fall måste åtnöja sig med kanske ganska svagt meriterade. Med hänsyn till nu angivna förhållanden synes det riksdagen ur det allmännas synpunkt riktigare, att det antal lektorstjänster — omkring 35 — som återstår att inrätta för slutförande av den år 1927 beslutade omorganisationen, fördelas på ett flertal år, så att platserna kunna beräknas erhålla på ett tillfredsställande sätt meriterade innehavare. Jämväl för dem, som nu arbeta på att förskaffa sig erforderliga kvalifikationer för erhållande av lektorat, synes en dylik anordning böra framstå såsom fördelaktig. För budgetåret 1931/1932 anser riksdagen, att antalet nya lektorstjänster lämpligen bör bestämmas till 8.

I fråga om adjunkts- och ämneslärarinnebefattningarna vill riksdagen ansluta sig till departementschefens uppfattning, att tiden ännu icke torde vara mogen för en definitiv reglering av proportionen mellan antalet manliga och antalet kvinnliga lärare. Riksdagen vill därför medgiva, att det nu gällande provisoriet, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, förlänges till utgången av budgetåret 1931/1932. Riksdagen vill dock framhålla, att härvid bör noga beaktas 1928 års riksdags uttalande därom, att den Eders Kungl. Maj:t förbehållna prövningsrätten i fråga om ledig ämneslärarbefattnings kungörande såsom adjunkts- eller ämneslärarinnetjänst måtte handhas med all varsamhet, så att i allt fall proportionen mellan antalet manliga och kvinnliga lärare ej måtte ändras i vidare mån, än det av skolöverstyrelsen på sin tid i ärendet avlåtna, å sid. 21 i propositionen nr 231 till 1928 års riksdag återgivna förslaget innebar.

Beträffande antalet nya adjunkts- och ämneslärarinnetjänster för budgetåret 1931/1932 har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, varvid riksdagen i fråga om adjunktstjänsterna tagit särskild hänsyn

till det för närvarande stora antalet av obefordrade adjunktskompetenta extralärare.

Mot förslaget om ombildning och nyinrättande av övningslärarbefattningar har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Riksdagens beslut om minskning av antalet nya lektorstjänster från 20 till 8 möjliggör en nedsättning av den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ökningen av det ordinarie reservationsanslaget å 360,180 kronor med (12 × 5,800 =) 69,600 kronor till 290,580 kronor.

Under återopande vad ovan anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag,

dels bemyndigat Eders Kungl. Maj:t att tills vidare under budgetåret 1931/1932, då för realskolstadiet avsedd ordinarie ämneslärarbefattning vid samläroverk skall tillsättas, besluta, huruvida befattningen skall kungöras ledig såsom adjunkt-befattning eller ämneslärarinnebefattning;

dels ock för inrättande av nya ordinarie lärartjänster vid de allmänna läroverken med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes, samt för ombildning av vissa musiklärarbefattningar och inrättande av nya ordinarie teckningslärarbefattningar vid av departementschefen under punkt 162 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivna allmänna läroverk höjt det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 290,580 kronor.

157:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 163) föreslagit riksdagen att höja den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: bibliotekarierna, nu 54,600, med 3,000 kronor till 57,600 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: bibliotekarierna, nu 54,600 kronor, med 3,000 kronor till 57,600 kronor.

158:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 164) föreslagit riksdagen att höja den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: arvoden till biträden å rektorsexpeditionerna, nu 41,700 kronor, med 4,500 kronor till 46,200 kronor.

Såsom departementschefen framhållit, sammanhänger förslaget om ändrade grunder för ifrågavarande arvoden med spørsmålet om en omläggning av läroverkens ekonomiska och administrativa förvaltning genom rektorerna. Departementschefen har — under uttalande av en förhoppning om att utredning härutinnan snart skall kunna igångsättas — icke ansett någon mera väsentlig ändring av berörda arvodesgrunder böra ifrågasättas, så länge resultat av en sådan utredning saknades. Riksdagen delar denna departementschefens uppfattning men vill samtidigt betona önskvärdheten av att den omtalade utredningen, som berör en för läroverken synnerligen bety-

delsefull fråga, måtte snarligen påbörjas och skyndsamt bedrivas, så att de nuvarande förhållandena, vilka riksdagen icke finner tillfredsställande, må inom ej alltför avlägsen framtid kunna avlösas av en bättre ordning.

Mot den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna anslagshöjningen har riksdagen intet att erinra.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen höjt den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: arvoden till biträden å rektorsexpeditionerna, nu 41,700 kronor, med 4,500 kronor till 46,200 kronor.

159:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 165) föreslagit riksdagen att öka den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: arvoden åt skolläkare, nu 40,900 kronor, med 3,000 kronor till 43,900 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot här ifrågavarande beräkningar, får anmäla, att riksdagen ökat den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: arvoden åt skolläkare, nu 40,900 kronor, med 3,000 kronor till 43,900 kronor.

160:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 166) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 65,470 kronor.

Med anledning av riksdagens under punkterna 156, 157, 158 och 159 omförmälda beslut skulle reservationsanslaget till de allmänna läroverken behöva höjas från 8,076,850 kronor med 301,080 kronor till 8,377,930 kronor. Om man i likhet med departementschefen räknar med att en reservation å minst 75,000 kronor bör finnas tillgänglig å anslaget för budgetåret 1931/1932 samt uppskattar den vid utgången av nu löpande budgetår förefintliga reservationen till 48,000 kronor, bör till nyssnämnda summa å 8,377,930 kronor läggas ett belopp av 27,000 kronor. Med hänsyn emellertid till en inom skolöverstyrelsens statistiska avdelning verkställd beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1931/1932 torde sistnämnda belopp böra sättas något högre och riksdagen har för sin del stannat vid en summa av 42,070 kronor — motsvarande en minskning i det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet med 23,400 kronor — varmed reservationsanslaget alltså skulle höjas utöver vad i förut nämnda punkter angivits. Anslagets slutsumma skulle då bliva 8,420,000 kronor.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag, höjt det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 42,070 kronor.

På grund av riksdagens under punkterna 156:o), 157:o), 158:o), 159:o) och 160:o) omförmälda beslut har det ordinarie reservationsanslaget till de all-

männa läroverken, nu 8,076,850 kronor, ökats med 343,150 kronor till 8,420,000 kronor.

161:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 167) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, nu 1,253,000 kronor, med 6,000 kronor till 1,247,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, nu 1,253,000 kronor, med 6,000 kronor till 1,247,000 kronor.

162:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 170) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande i enlighet med av 1929 års riksdag godkända grunder av personliga lönetillägg under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 åt vissa ordinarie övningslärare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 3,000 kronor.

163:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 171) föreslagit riksdagen att till extra arvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 142,660 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till extra arvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 142,660 kronor.

164:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 172) föreslagit riksdagen att till extra arvoden åt gymnastiklärare vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 140,460 kronor.

Med hänvisning till vad departementschefen anfört därom, att budgetåret 1931/1932 finge betraktas såsom ett försöksår, i vad anginge gymnastikundervisningen vid de allmänna läroverken, har riksdagen bifallit den för nämnda budgetår ifrågasatta anslagshöjningen. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till extra arvoden åt gymnastiklärare vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 140,460 kronor.

165:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 173) föreslagit riksdagen att till extra arvoden åt musiklärare vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 60,430 kronor.

Ehuru riksdagen icke kunnat undgå att känna en viss betänksamhet inför de alltmera ökade anslagskrav, som musikundervisningen vid de allmänna läroverken ställer på statsverket, har riksdagen dock, med beaktande av vad

departementschefen framhållit därom att överstyrelsens plan för en utsträckt sådan undervisning ej får anses bindande för framtiden, icke velat motsätta sig beviljandet av det nu äskade beloppet. Riksdagen vill emellertid framhålla önskvärdheten av att till nästa riksdag framläggas en ny fullständig kalkyl över de kostnader, som ifrågavarande undervisning vid ett helt genomförande av omförmälda plan kan beräknas medföra.

Under åberopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen till extra arvoden åt musiklärare vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 60,430 kronor.

166:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 174) föreslagit riksdagen att till extra arvoden åt lärarinnor i kvinnligt handarbete vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 60,750 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till extra arvoden åt lärarinnor i kvinnligt handarbete vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 60,750 kronor.

167:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 175) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till undervisning i manlig slöjd vid de allmänna läroverken, nu 50,000 kronor, med 6,800 kronor till 56,800 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till undervisning i manlig slöjd vid de allmänna läroverken, nu 50,000 kronor, med 6,800 kronor till 56,800 kronor.

168:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 176) föreslagit riksdagen att till undervisning i hushållsgöromål vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 7,200 kronor att efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande användas till arvoden åt lärarinnor i hushållsgöromål, beräknade efter 80 kronor för veckotimme.

Med hänsyn till den ringa medelsåtgången under budgetåret 1930/1931 synes det riksdagen befogat, att någon sänkning av anslagsbeloppet sker för budgetåret 1931/1932, och riksdagen har därför bestämt anslaget för sistnämnda budgetår till 6,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag, till undervisning i hushållsgöromål vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 6,000 kronor att efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande användas till arvoden åt lärarinnor i hushållsgöromål, beräknade efter 80 kronor för veckotimme.

169:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 177) föreslagit riksdagen att till arvoden (s. k. rörliga arvoden) åt skolläkare vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 62,000 kronor.

Riksdagen har intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till arvoden (s. k. rörliga arvoden) åt skolläkare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 62,000 kronor.

170:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 178) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för upprätthållande under läsåret 1931/1932 vid ett högre allmänt läroverk i Göteborg av provårskurs för blivande lärare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 14,700 kronor.

171:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 179) föreslagit riksdagen att dels för anordnande genom infödda lärare av undervisning i tyska, engelska och franska språken vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 10,500 kronor,

dels ock medgiva, att från det under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar må till här ifrågavarande lärare i franska språket utgå resekostnads- och traktamentsersättning enligt rese- och traktamentsklass II D i allmänna resereglementet.

Med hänsyn till vad av vederbörande skolmyndigheter gjorts gällande i fråga om nyttan av ifrågavarande undervisning, vill riksdagen icke motsätta sig fortsatt beviljande av anslag för undervisning i tyska och engelska. Vid sådant förhållande anser sig riksdagen, under hänvisning till 1930 års riksdags uttalande i ämnet, jämväl böra bifalla förslaget om undervisning även i franska genom infödda lärare. Med avseende å anslagsbeloppet har riksdagen intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Inom riksdagen har vid behandlingen av denna anslagsfråga det spörsmålet framkommit, huruvida icke de utgifter, statsverket har att vidkännas för ifrågavarande undervisning i främmande språk genom infödda lärare — inberäknat rese- och traktamentsersättningar torde den årliga totalkostnaden, sedan undervisning i franska tillkommit, komma att uppgå till i genomsnitt omkring 25,000 kronor — skulle lända till större nytta för den sak, det gäller, därest nämnda belopp i stället användes till resestipendier åt vederbörande svenska lärare. Riksdagen har icke nu velat ifrågasätta någon åtgärd för en omläggning i sådan riktning, men anser spörsmålet förtjänt att av vederbörande närmare övervägas.

Under åberopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels för anordnande genom infödda lärare av undervisning i tyska, engelska och franska språken vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 10,500 kronor,

dels ock medgivit, att från det under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar må till här ifrågavarande

lärare i franska språket utgå resekostnads- och traktamentsersättning enligt rese- och traktamentsklass II D i allmänna resereglementet.

172:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 180) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för undervisning i norska och danska språken vid högre läroanstalter för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor att utgå med 1,500 kronor åt vardera undervisningsgrenen, allt under förutsättning att undervisningen meddelas av respektive norsk eller dansk lektor vid Stockholms högskola.

173:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 181) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för en svensk studiekurs i Frankrike anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 1,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för en svensk studiekurs i Frankrike anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 1,000 kronor.

174:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 182) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till täckande av utgifter, som skola bestridas av ljus- och vedkassan vid allmänt läroverk, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 284,000 kronor, därav högst 20,000 kronor må, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, användas såsom bidrag till nedbringande för samtliga lärjungar av avgifterna till nämnda kassa i sådana fall, då desamma kunna anses alltför tyngande.

Riksdagen finner sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen såsom bidrag till täckande av utgifter, som skola bestridas av ljus- och vedkassan vid allmänt läroverk, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 284,000 kronor, därav högst 20,000 kronor må, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, användas såsom bidrag till nedbringande för samtliga lärjungar av avgifterna till nämnda kassa i sådana fall, då desamma kunna anses alltför tyngande.

175:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 183) föreslagit riksdagen att till bokinköp och bokbindning för biblioteken vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 85,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehått en inom riksdagen väckt motion (I:88), däri hemställts, att riksdagen måtte till bokinköp och bokbindning för biblioteken vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Riksdagen anser sig icke kunna medgiva en så betydande höjning av ifrågasvarande anslag, som motionärerna påyrkat, men finner, att med hänsyn till

de på grund av 1927 års skolreform nytillkommande statsläroverken en mindre ökning av det av Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet är påkallad. Riksdagen har för budgetåret 1931/1932 bestämt anslaget till 88,000 kronor, alltså 3,000 kronor mer än nu utgår för innevarande budgetår. I enlighet härmed får riksdagen anmäla, att riksdagen till bokinköp och bokbindning för biblioteken vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 88,000 kronor.

176:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 184) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1931/1932 anvisat

dels till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor,

dels ock till resestipendier åt lärare vid de allmänna läroverken, särskilt vid de läroverk, där provårskurs är anordnad, ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor.

177:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 185) har riksdagen, i likhet med vad som skett beträffande läsåren 1928/1931, medgivit, att terminsavgiften till biblioteks- och materielkassorna vid de allmänna läroverken må, enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter, från och med höstterminen 1931 under en tid av tre år utgå med högst 10 kronor, lägst 4 kronor 50 öre för lärjunge, som ej därifrån i föreskriven ordning befrias.

178:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 186) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till kommunala mellanskolor, nu 1,460,000 kronor, med 90,000 kronor till 1,370,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till kommunala mellanskolor, nu 1,460,000 kronor, med 90,000 kronor till 1,370,000 kronor.

179:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 187) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till undervisning i manlig och kvinnlig slöjd samt handarbete vid kommunala mellanskolor, nu 24,000 kronor, med 1,000 kronor till 23,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till undervisning i manlig och kvinnlig slöjd samt handarbete vid kommunala mellanskolor, nu 24,000 kronor, med 1,000 kronor till 23,000 kronor.

180:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 188) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att tillfällig löneförbättring må för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 utgå till lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

- » ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor; samt
- » extra ordinarie ämneslärare, övningslärare och timlärare med belopp, som Eders Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer;

dels ock för berörda ändamål anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 270,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att tillfällig löneförbättring må för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 utgå till lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

- » ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor; samt
- » extra ordinarie ämneslärare, övningslärare och timlärare med belopp, som Eders Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer;

dels ock för berörda ändamål anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 270,000 kronor.

181:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 189) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de kommunala mellanskolorna anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

182:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 190) föreslagit riksdagen att öka det ordinarie förslagsanslaget till kommunala flickskolor, nu 50,000 kronor, med 115,000 kronor till 165,000 kronor.

Mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit har riksdagen intet att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen ökat det ordinarie förslagsanslaget till kommunala flickskolor, nu 50,000 kronor, med 115,000 kronor till 165,000 kronor.

183:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 191) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att tillfällig löneförbättring må för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 utgå till lärarpersonalen vid kommunala flickskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;
 till ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor; samt
 till extra ordinarie ämneslärare och timplärare med belopp, som Eders Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer;

dels ock för ändamålet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 33,500 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att tillfällig löneförbättring må för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 utgå till lärarpersonalen vid kommunala flickskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

till ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor; samt

till extra ordinarie ämneslärare och timplärare med belopp, som Eders Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer;

dels ock för ändamålet anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 33,500 kronor.

184:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 192) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie reservationsanslaget till privatläroverk, nu 720,600 kronor, med 20,600 kronor till 700,000 kronor samt i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra de i nämnda anslag ingående anslagsposterna med följande belopp, nämligen: enskilda mellanskolor 20,000 kronor, högre flickskolor 450,800 kronor, högre goss- och samskolor 222,200 kronor, enskilda lärarinneseminarier 7,000 kronor, att utgå såsom ett gemensamt reservationsanslag å sammanlagt 700,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (I: 90), däri hemställts, att riksdagen måtte ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor att, på de villkor Eders Kungl. Maj:t kan komma att bestämma, användas till understöd åt Anna-skolan.

Till stöd för det i motionen I: 90 framförda yrkandet om anslag till understöd åt Anna-skolan har i motionen anförts följande:

Med anledning av en motion nr 84 i första kammaren hade statsutskottet föregående år till behandling frågan om extra anslag till stöd åt vissa enskilda läroanstalter, vilkas metoder kunde betraktas som försöksverksamhet på det reformpedagogiska området. Statsutskottet fann saken synnerligen behjärtansvärd men ansåg, att lämpligaste formen för dylikt understöd borde av Kungl. Maj:t göras till föremål för utredning, vilket statsutskottet på grund av frågans stora betydelse förväntade skola i sinom tid komma att ske.

Nu har i en av skolöverstyrelsen med utlåtande den 30 augusti 1930 till Kungl. Maj:t överlämnad framställning föreståndarinnan för en dylik skola

— den s. k. Anna-skolan — fröken Ester Edelstam, anhållit, att statsunderstöd för läsåret 1930—1931 måtte beviljas skolan med 3,400 kr., att utgå av reservationsanslaget till privatläroverken. Överstyrelsen har ej ansett sig kunna tillstyrka, att anslag utginge till skolan ur reservationsanslaget till privatläroverken, men förordar däremot mycket varmt sin redan föregående år gjorda hemställan om ett extra anslag av 8,000 kronor till Anna-skolan.

Överstyrelsen motiverar denna sin hemställan med, att de metoder för undervisningen, som vid denna skola användas, gäve synnerligen värdefulla erfarenheter angående de i 1927 års skolreform föreslagna omläggningarna av det inre skolarbetet. Sälunda hade den i Anna-skolan använda koncentrationsläsningen, inskränkningen av hemarbetet och läxläsningens förläggande till skolan, samt en i viss utsträckning praktiserad fri flyttning av lärjungarna mellan de olika klasserna givit mycket goda resultat. Överhuvud taget hade man strävat att lägga vikt vid lärjungarnas självverksamhet och betonat det karaktärsdanande momentet i uppfostran. Överstyrelsen ansåg, »att Anna-skolan utfört och utförde ett pedagogiskt försöksarbete, som kunde bli av stor betydelse för hela landets skolväsen, samt att detta arbete vunnit allt större beaktande och erkännande och att intresset för de pedagogiska principer, som tillämpades vid skolan, härigenom stimulerats».

Föredragande departementschefen erkänner också det berättigade i detta överstyrelsens uttalande och säger sig i likhet med överstyrelsen finna »starka skäl tala för att Anna-skolan för sin verksamhet erhåller något stöd från det allmänna».

Departementschefen kommer emellertid till den slutsatsen, att skolan bör tillsvidare vänta, då det synes departementschefen önskvärt, »att ytterligare någon tids erfarenhet kunde vinnas rörande resultatet av de av Anna-skolan använda arbetsmetoderna, innan det allmänna lämnade sitt understöd i en eller annan form».

Till en annan enskild skola — Sigtuna humanistiska läroverk — som även den är att betrakta som en försöksskola och som börjat sin verksamhet senare än Anna-skolan, föreslår emellertid statsrådet, att statsunderstöd redan nu skall utgå.

De argument, som tagits till stöd för detta i och för sig mycket berättigade förslag, torde med minst samma styrka kunna göras gällande beträffande Anna-skolan, som även den är i hög grad i behov av understöd.

Att hjälp här är synnerligen nödvändig framhåller överstyrelsen med styrka i sitt meromnämnda utlåtande. Överstyrelsen säger sig vilja understryka statsutskottets uttalande angående vikten av, att åtgärder vidtagas för att utröna på vilka vägar staten lämpligast borde söka framgå för att kunna främja dylikt reformarbete inom skolan, men överstyrelsen anser sig icke dess mindre böra, ehuru en sådan utredning ännu ej hunnit verkställas, redan nu hemställa om understöd åt Anna-skolan. »Skolans ekonomiska ställning vore svag och det syntes vara fara värt, att skolan, om ej understöd snarast tilldelades densamma, nödgades upphöra, vilket enligt överstyrelsens åsikt vore ur det pedagogiska reformarbetets synpunkt högst olyckligt.»

Detta förhållande har av föreståndarinnan ytterligare bekräftats, i det att hon meddelat, att skolan från och med detta år icke vidare kan räkna med ett av sina större bidrag, nämligen från sällskapet för folkundervisningens befrämjande, som endast utfäst sig att hjälpa över starten.

Att skolan så pass länge har kunnat draga sig fram utan hjälp från det

allmänna, har dels berott på ovan nämnda sällskaps tillskott samt på tillfälliga gåvor från stiftelsen Lars Hiertas minne, dels på att föreståndarinnan endast till mycket ringa del uttagit henne tillkommande lön.

Det blir emellertid med varje år allt svårare att utan hjälp klara skolan och då den både från enskilt håll och från myndigheterna allmänt erkänts vara av verklig nytta som försöksskola och då påbegynta försök givetvis bliva till ofantligt mycket större nytta, om de få ostört fullföljas, synes det rimligt och rättvist, att det allmänna nu träder hjälpende emellan.

I fråga om Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande reservationsanslaget till privatläroverken har riksdagen — som beaktat departementschefens förklaring i fråga om de högre flickskolorna, att, därest på grund av vissa i statsrådsprotokollet angivna, med 1927 års skolreform sammanhängande förhållanden, någon minskning i de till olika läroanstalter utgående anslagsbeloppen bleve möjlig, detta komme att iakttagas vid den kommande anslagsfördelningen — ej funnit anledning till erinran i vidare mån än vad angår hemställan om anslag till Sigtunastiftelsens humanistiska läroverk.

Riksdagen finner visserligen denna skola vara förtjänt av understöd från privatläroverksanslaget, då den synes väl skött och äga värde såsom pedagogisk försöksanstalt. Men riksdagen anser sig icke kunna åt skolan medgiva så högt understöd som 11,000 kronor utan vill bevilja ett belopp av 7,000 kronor, vartill givetvis komma tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg från vederbörande anslag. Med hänsyn härtill skulle anslagsposten till högre goss- och samskolor, nu 221,000 kronor, icke behöva ökas med det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 1,200 kronor, utan kan i stället minskas med (9,800—7,000 =) 2,800 kronor till 218,200 kronor. Reservationsanslaget till privatläroverken, nu 720,600 kronor, skulle i följd härav komma att minskas med 24,600 kronor till 696,000 kronor.

Vad beträffar Anna-skolan, anser riksdagen den pedagogiska försöksverksamhet, som där bedrives, vara av så stort intresse för det allmänna, att skäl föreligger för riksdagen att bevilja skolan ett understöd. Med hänsyn såväl till de ekonomiska konsekvenserna som till skolans särställning torde det vara lämpligast, att detta understöd anvisas såsom ett särskilt extra anslag å riksstaten. I fråga om understödets storlek anser sig riksdagen icke kunna bifalla motionärernas yrkande utan vill anvisa hälften av det av dem föreslagna beloppet. Skolan skulle alltså för budgetåret 1931/1932 erhålla ett understöd av 4,000 kronor. Det torde få ankomma på Eders Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare bestämmelser angående understödets åtnjutande.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag minskat det ordinarie reservationsanslaget till privatläroverk, nu 720,600 kronor, med 24,600 kronor till 696,000 kronor

samt i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppfört de i nämnda anslag ingående anslagsposterna med följande belopp, nämligen:

enskilda mellanskolor	20,000	kronor
högre flickskolor	450,800	»
högre goss- och samskolor	218,200	»
enskilda lärarinneseminarier	7,000	»

att utgå såsom ett gemensamt reservationsanslag å sammanlagt 696,000 kronor,

dels ock i anledning av ovannämnda motion (I: 90) till understöd åt Annaskolan i Stockholm anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 4,000 kronor att utgå enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

185:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 193) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa, nu 19,000 kronor, med 1,000 kronor till 18,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa, nu 19,000 kronor, med 1,000 kronor till 18,000 kronor.

186:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 194) föreslagit riksdagen att till beredande under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 av tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid enskilda mellanskolor, högre flickskolor, högre goss- eller samskolor samt enskilda lärarinneseminarier för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,236,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag föranleder ingen erinran från riksdagens sida, varför riksdagen får anmäla, att riksdagen till beredande under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 av tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid enskilda mellanskolor, högre flickskolor, högre goss- eller samskolor samt enskilda lärarinneseminarier för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra förslagsanslag av 2,236,000 kronor.

187:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 195) föreslagit riksdagen att till beredande av ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 23,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till beredande av ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 23,000 kronor.

188:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 196) föreslagit riksdagen att till beredande av understöd enligt Eders Kungl. Maj:ts beprövande åt kommunalt gymnasium, som är förenat med en statens realskola, för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 34,000 kronor att utgå på de villkor och under de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till beredande av understöd enligt Eders Kungl. Maj:ts beprövande åt kommunalt gymnasium, som är förenat med en statens realskola, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 34,000 kronor att utgå på de villkor och under de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela.

189:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 197) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 16,000 kronor att under de villkor, Eders Kungl. Maj:t må finna lämpligt föreskriva, utgå till styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm och till Göteborgs allmänna folkskolestyrelse med högst 8,000 kronor till vardera.

190:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 198) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 80,000 kronor.

191:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 199) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 19,000 kronor att under de villkor och bestämmelser och med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t föreskrivas, utgå till Maria Nordenfelts högre handarbetslärarinneseminarium i Göteborg samt föreningen Handarbetets vänner och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium i Stockholm.

192:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 200) föreslagit riksdagen att till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid privatläroverk anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Riksdagen har intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till resestipendier åt lärare i främmande levande

språk vid privatläroverk anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Folkundervisningen.

193:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 201) föreslagit riksdagen att dels minska den i det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående posten: Folkskoleseminarierna, nu 1,700,000 kronor, med 80,000 kronor till 1,620,000 kronor,

dels öka den i det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående anslagsposten: Stipendier för elever vid folkskoleseminarier, nu 205,000 kronor, med 12,000 kronor till 217,000 kronor,

dels vid bifall härtill, minska det gemensamma ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna, nu 1,905,000 kronor, med 68,000 kronor till 1,837,000 kronor,

dels ock till anordnande av studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier ävensom av en preparandkurs vid folkskoleseminariet i Luleå anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 74,000 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels minskat den i det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående posten: Folkskoleseminarierna, nu 1,700,000 kronor, med 80,000 kronor till 1,620,000 kronor;

dels ökat den i det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående anslagsposten: Stipendier för elever vid folkskoleseminarier, nu 205,000 kronor, med 12,000 kronor till 217,000 kronor;

dels minskat det gemensamma ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna, nu 1,905,000 kronor, med 68,000 kronor till 1,837,000 kronor;

dels ock till anordnande av studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier ävensom av en preparandkurs vid folkskoleseminariet i Luleå anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 74,000 kronor.

194:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 202) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg åt lärare vid folkskoleseminarierna, nu 180,000 kronor, med 20,000 kronor till 200,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg åt lärare vid folkskoleseminarierna, nu 180,000 kronor, med 20,000 kronor till 200,000 kronor.

195:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 203) föreslagit riksdagen att till bestridande av hyresersättning till rektorerna vid folkskoleseminarierna i Linköping, Skara, Kalmar, Lund, Karlstad och Umeå, utan rätt för sagda rektorer att å hyresersättningen åtnjuta dyrtidstillägg, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 15,500 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till bestridande av hyresersättning till rektorerna vid folkskoleseminarierna i Linköping, Skara, Kalmar, Lund, Karlstad och Umeå, utan rätt för sagda rektorer att å hyresersättningen åtnjuta dyrtidstillägg, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 15,500 kronor.

196:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 204) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av hyresbidrag till lärare vid folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg, utan rätt för vederbörande lärare att å ifrågavarande hyresbidrag åtnjuta dyrtidstillägg, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

197:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 205) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för sådana studiebesök vid folkskolor, vilka lärare vid folkskoleseminarierna företaga för att inhämta kännedom om folkskolor av olika slag inom Sverige, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

198:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 206) föreslagit riksdagen att dels för anordnande vid folkskoleseminariet i Stockholm av en utbildningskurs för lärare vid hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 9,000 kronor att utgå i enlighet med de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela;

dels ock medgiva, att av de medel, som äro avsedda till arvode åt föreståndaren för de vid folkskoleseminariet i Stockholm anordnade provårskurser, må till rektor vid nämnda seminarium för ledning av ifrågavarande utbildningskurs utbetalas ersättning med högst 300 kronor, att utgå enligt de närmare grunder, Eders Kungl. Maj:t kan komma att bestämma.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels för anordnande vid folkskoleseminariet i Stockholm av en utbildningskurs för lärare vid hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 9,000 kronor att utgå i enlighet med de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela;

dels ock medgivit, att av de medel, som äro avsedda till arvode åt föreståndaren för de vid folkskoleseminariet i Stockholm anordnade provårskurser, må till rektor vid nämnda seminarium för ledning av ifrågavarande utbildningskurs utbetalas ersättning med högst 300 kronor, att utgå enligt de närmare grunder, Eders Kungl. Maj:t kan komma att bestämma.

199:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 207) föreslagit riksdagen att dels höja det ordinarie reservationsanslaget till statens småskoleseminarier, nu 173,000 kronor, med 5,000 kronor till 178,000 kronor;

dels ock medgiva, att för iordningställande av lek- och idrottsplats vid småskoleseminariet i Lycksele må av nämnda reservationsanslag utgå ett belopp av högst 800 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels höjt det ordinarie reservationsanslaget till statens småskoleseminarier, nu 173,000 kronor, med 5,000 kronor till 178,000 kronor;

dels ock medgivit, att för iordningställande av lek- och idrottsplats vid småskoleseminariet i Lycksele må av nämnda reservationsanslag utgå ett belopp av högst 800 kronor.

200:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 208) föreslagit riksdagen att

dels för uppehållande av verksamheten vid statens småskoleseminarium i Hagsström för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 36,000 kronor;

dels ock medgiva, att för inköp av ett piano samt inventarier vid nämnda småskoleseminarium må ur befintliga reservationer å sagda extra reservationsanslag användas ett belopp av högst 2,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels för uppehållande av verksamheten vid statens småskoleseminarium i Hagsström för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 36,000 kronor;

dels ock medgivit, att för inköp av ett piano samt inventarier vid nämnda småskoleseminarium må ur befintliga reservationer å sagda extra reservationsanslag användas ett belopp av högst 2,000 kronor.

201:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 209) föreslagit riksdagen att

dels för budgetåret 1931/1932 i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt småskoleseminarier med oförändrat belopp 310,000 kronor;

dels ock medgiva, att där av landsting eller stad, som ej i landsting deltagit, upprättat småskoleseminarium, vilket åtnjuter statsunderstöd, under tiden den 1 juli 1931—den 30 juni 1932 nedlägges eller ordinarie lärare

vid dylikt seminarium eljest genom inskränkning av verksamheten blivit för seminariet obehövlig, statsbidrag likväl må efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande kunna utgå för nämnda tid till belopp, motsvarande grundlön och ålderstillägg ävensom tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg till sådana ordinarie lärare, som genom nedläggandet eller inskränkningen ej längre erfordras för seminariets uppehållande, dock att Eders Kungl. Maj:t må äga för varje särskilt fall bestämma det antal lärare, för vilkas avlönande statsbidrag må utgå, samt meddela de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t eljest finner för gott föreskriva.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels för budgetåret 1931/1932 i riksstaten uppfört det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt småskoleseminarier med oförändrat belopp, 310,000 kronor;

dels ock medgivit, att där av landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, upprättat småskoleseminarium, vilket åtnjuter statsunderstöd, under tiden den 1 juli 1931—den 30 juni 1932 nedlägges eller ordinarie lärare vid dylikt seminarium eljest genom inskränkning av verksamheten blivit för seminariet obehövlig, statsbidrag likväl må efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande kunna utgå för nämnda tid till belopp, motsvarande grundlön och ålderstillägg ävensom tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg till sådana ordinarie lärare, som genom nedläggandet eller inskränkningen ej längre erfordras för seminariets uppehållande, dock att Eders Kungl. Maj:t må äga för varje särskilt fall bestämma det antal lärare, för vilkas avlönande statsbidrag må utgå, samt meddela de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t eljest finner för gott föreskriva.

202:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 210) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels beslutat, att tillfällig löneförbättring för lärare vid småskoleseminarier, som inrättats av landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, skall för budgetåret 1931/1932 utgå med $\frac{3}{4}$ av det belopp, som må tillkomma motsvarande lärare vid folkskoleseminariernas övningskolor och vid statens småskoleseminarier;

dels ock för sådant ändamål anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 49,000 kronor.

203:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 211) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till allmänna fortbildningskurser för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor att utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

204:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 212) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till resestipendier åt lärare vid de av departementschefen under punkt 212 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivna, till folkundervisningen, hörande läroanstalterna anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor att utgå enligt de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

205:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 213) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till tilläggsersättning för expenser åt folkskolinspektörer för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 10,400 kronor.

206:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 214) föreslagit riksdagen att till gymnastikinspektionen för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 70,000 kronor, därav högst 20,000 kronor må, enligt grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas, utgå till gratifikationer åt de för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor, fortsättningsskolor, högre folkskolor samt läroanstalter för dövstumma och blinda anställda inspektörerna.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till gymnastikinspektionen för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra förslagsanslag av 70,000 kronor, därav högst 20,000 kronor må, enligt grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas, utgå till gratifikationer åt de för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor, fortsättningsskolor, högre folkskolor samt läroanstalter för dövstumma och blinda anställda inspektörerna.

207:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 215) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till avlöning åt lärare vid folkskolor, nu 50,200,000 kronor, med 800,000 kronor till 51,000,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlöning åt lärare vid folkskolor, nu 50,200,000 kronor, med 800,000 kronor till 51,000,000 kronor.

208:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 217) föreslagit riksdagen att till provisorisk avlöningsförbättring åt lärare vid folk- och småskolor, att utgå enligt samma grunder, som av riksdagen beslutats för budgetåret 1929/1930, bevilja för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 5,720,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 91 och II: 132), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte besluta, att ur extra förslagsanslaget till pro-

visorisk avlöningsförbättring åt lärare vid folk- och småskolor må för budgetåret 1931/1932 utgå provisorisk avlöningsförbättring även till särskilda lärare i slöjd och hushållsgöromål vid folk- och småskolor och därmed jämförlig läroanstalt på de villkor och med de belopp, som finnas angivna i det av skolöverstyrelsen avgivna förslag, för vilket redogörelse lämnats under punkt 217 i bilaga till 1931 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln.

I motionen I:91 har till stöd för det av motionärerna framförda yrkandet anförts bland annat:

Föredragande departementschefen har icke ansett sig kunna förorda, att förslag i ärendet förelades riksdagen. Utom statsfinansiella skäl anför departementschefen, i likhet med statskontoret, såsom motivering för sin avvisande hållning, att, då 1928 års lönekommitté framlagt förslag till lönereglering för bland annat här ifrågavarande läraregrupper, provisorisk avlöningsförbättring ej borde medgivas åt dem, innan kommittéförslaget blivit av statsmakterna prövat. Uppgiften att 1928 års lönekommittés förslag avsåg lönereglering även för här ifrågavarande läraregrupper är emellertid ej riktig. I kommitténs betänkande (statens offentliga utredningar 1930: 20 s. 181) heter det härom följande:

»Till kommittén har genom remiss överlämnats en framställning från slöjdlärarnas riksförbund angående löne-, tjänste- och pensionsreglering för manlig facklärare i slöjd vid folkskola. Skolöverstyrelsen, till vilken ärendet varit hänskjutet, har framhållit, att framställningen endast vore en del av den större frågan om avlöning och statsbidrag till avlöning för olika grupper av övningslärare vid folkskolor m. fl. läroanstalter samt att frågan borde göras till föremål för särskild utredning. Kommittén har övervägt lämpligheten och möjligheten av en sådan utredning och har därvid ansett, att den inom ramen av sitt löneregleringsuppdrag, med utredningar av huvudsakligen löneteknisk art, icke lämpligen kunde utföra den åsyftade utredningen, som berör spörsmål mera av pedagogisk och organisatorisk än av lönereglerings natur. Till överstyrelsens mening, att sådan utredning bör åvägabringas, ansluter sig kommittén och delar uppfattningen, att denna utredning bör utsträckas till även andra övningslärare än slöjdlärare. Kommittén anser, att utredningen snarast möjligt bör komma till stånd.»

Härtill kommer, att, om lönekommittén föreslagit en förbättring av nämnda lärares avlöning, detta förhållande ej rimligen kunde anföras som skäl *mot* en provisorisk avlöningsförbättring under den tid som förgick, till dess att statsmakterna kunde taga ställning till en definitiv lönereglering. Slutligen kan tilläggas, att starka skäl *för* en sådan avlöningsförbättring ha förebragts såväl i de ovannämnda motionerna vid 1930 års riksdag som i skolöverstyrelsens utredning.

Vad den ekonomiska sidan av saken beträffar, vilja vi anföra följande. Enligt de under sagda punkt i bilagan till statsverkspropositionen lämnade uppgifterna uppkom under sistförflutna budgetår på extra förslagsanslaget till provisorisk avlöningsförbättring åt lärare vid folk- och småskolor en besparing på 525,000 kronor 91 öre. Då detta anslag likväl uppförts med oförändrat belopp i budgetförslaget för 1931/1932, torde — även om hänsyn togs till de av skolöverstyrelsen och departementschefen anförda skälen för ett högre anslag än som motiveras av medelåtgången under 1929/1930 — nämnda anslag dock kunna beräknas bli tillräckligt för provisorisk avlöningsförbättring även åt lärare i slöjd och hushållsgöromål.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen dels till provisorisk avlöningsförbättring åt lärare vid folk- och småskolor, att utgå enligt samma grunder, som av riksdagen beslutats för budgetåret 1929/1930, beviljat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 5,720,000 kronor;

dels ock med bifall till ovannämnda motioner (I: 91 och II: 132) medgivit, att från omförmälda förslagsanslag må för budgetåret 1931/1932 utgå provisorisk avlöningsförbättring jämväl till särskilda lärare i slöjd och hushållsgöromål vid folk- och småskolor och därmed jämförlig läroanstalt med de belopp och enligt de grunder, som finnas angivna i det av skolöverstyrelsen avgivna, under punkt 217 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 omnämnda förslaget, samt enligt de bestämmelser i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

209:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 218) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränsorter, nu 466,000 kronor, med 84,000 kronor till 550,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränsorter, nu 466,000 kronor, med 84,000 kronor till 550,000 kronor.

210:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 219) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet i vissa av rikets nordligaste gränsorter beviljat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor, att utgå under de villkor och enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

211:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 220) föreslagit riksdagen att öka det ordinarie förslagsanslaget till särskilt lönetillägg åt lärare i lappmarksförsamlingar med icke finsktalande befolkning samt i Överkalix församling, nu 68,000 kronor, med 5,000 kronor till 73,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen ökat det ordinarie förslagsanslaget till särskilt lönetillägg åt lärare i lappmarksförsamlingar med icke finsktalande befolkning samt i Överkalix församling, nu 68,000 kronor, med 5,000 kronor till 73,000 kronor.

212:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 221) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till särskilt understöd åt skolväsendet i skoldistrikt inom Norrland och Dalarna på grund

av kronoparkskolonisation eller upplåtelse av kronotorp, skogstorp eller odlingslägenheter för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra förslagsanslag av 30,000 kronor, att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

213:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 222) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, beviljat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå enligt de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

214:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 223) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till avlönande av föreståndarinna och biträdande föreståndarinna för skolhem eller arbetsstuga inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, nu 28,000 kronor, med 7,000 kronor till 35,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlönande av föreståndarinna och biträdande föreståndarinna för skolhem eller arbetsstuga inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, nu 28,000 kronor, med 7,000 kronor till 35,000 kronor.

215:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 224) föreslagit riksdagen att

dels såsom bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning i skoldistrikt inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder;

dels ock medgiva, att ur nämnda reservationsanslag må för framdragande av en högspänningsledning från Sörfors kraftstation till skolhemmet i Risbäck utgå bidrag med 5,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels såsom bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning i skoldistrikt inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder;

dels ock medgivit, att ur nämnda reservationsanslag må för framdragande av en högspänningsledning från Sörfors kraftstation till skolhemmet i Risbäck utgå bidrag med 5,000 kronor.

216:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 225) föreslagit riksdagen att under riksstatens åttonde huvudtitel — med uteslutande av det ordinarie anslaget till inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter — under rubriken »Inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter» uppföra ett ordinarie anslag av 548,000 kronor.

Då riksdagen icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får riksdagen anmäla, att riksdagen, under riksstatens åttonde huvudtitel — med uteslutande av det ordinarie anslaget till inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter — under rubriken »Inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter» uppfört ett ordinarie anslag av 548,000 kronor.

217:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 226) föreslagit riksdagen att till bidrag för anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 75,000 kronor, att utgå enligt de närmare villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft vissa inom riksdagen i ämnet väckta motioner, nämligen

dels två likalydande motioner (I: 33 och II: 71), i vilka motioner hemställts, att riksdagen ville besluta att till bidrag för anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn för budgetåret 1931/1932 anvisa ett ordinarie förslagsanslag av 100,000 kronor, att utgå enligt de närmare villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva;

dels en motion (II: 31), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till bidrag för anordnandet av skolskjutsar för skolpliktiga barn anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 100,000 kronor, att utgå enligt de närmare villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva,

dels en motion (II: 109), vari hemställts, att riksdagen ville till bidrag för anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn anvisa för budgetåret 1931/1932 ett ordinarie förslagsanslag av 100,000 kronor, att utgå med 75 procent av de kostnader, som skoldistriktet genom denna anordning åsamkats;

dels ock en motion (II: 151), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 100,000 kronor, att utgå enligt de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Riksdagen anser anordningen med skolskjutsar vara ur flera synpunkter av

så stort gagn att en något större höjning av anslaget än den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna synes påkallad. Riksdagen kan likväl icke bevilja ett så högt belopp som av motionärerna föreslagits utan anser sig böra stanna för ett belopp av 85,000 kronor.

På grund härav får riksdagen anmäla, att riksdagen till bidrag för anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 85,000 kronor, att utgå enligt de närmare villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

218:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 227) föreslagit riksdagen att till avlöande av lärare åt vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern bevilja för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 47,500 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till avlöande av lärare åt vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern beviljat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 47,500 kronor.

219:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 228) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av undervisning i hushållsgöromål i egentlig folkskola, nu 345,000 kronor, med 50,000 kronor till 295,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av undervisning i hushållsgöromål i egentlig folkskola, nu 345,000 kronor, med 50,000 kronor till 295,000 kronor.

220:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 229) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel m. m. för folkskolor, nu 6,000 kronor, med 1,000 kronor till 5,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel m. m. för folkskolor, nu 6,000 kronor, med 1,000 kronor till 5,000 kronor.

221:o) I förslaget till riksstat för budgetåret 1931/1932 har Eders Kungl. Maj:t upptagit det ordinarie förslagsanslaget till understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor med oförändrat belopp av 90,000 kronor.

I en inom riksdagen väckt motion (I: 2) har hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i villkoren för åtnjutande av bidrag från ifrågavarande anslag, att detsamma blir tillgängligt med avseende å biljettned-

sättning för barn från landsbygden inom de fyra översta länen i Norrland vid ferieresor, som av dem företagas för att i hälsovårdssyfte vistas utom hemorten under minst fjorton dagar.

Motionären har till stöd för sitt yrkande anfört följande:

På riksstaten är för närvarande uppfört ett förslagsanslag till understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor med ett belopp av 90,000 kronor för budgetåret 1930/1931.

Anslaget är enligt riksdagens skrivelse nr 223/1925 avsett bland annat för att bereda nedsättning av biljettpriset vid färd å statens järnvägar av medellösa eller svagt bemedlade barn vid småskola och folkskola i stad, köping eller municipalsamhälle, då barnen utsändas till landet under ferierna för att vistas där under minst 14 dagar. Nedsättningen är således icke tillgänglig för barn från landsbygden enligt nu gällande villkor.

Nu förhåller det sig emellertid så, att behov av sommarkolonier föreligger även för barn från landsbygden åtminstone i de fyra översta, av tuberkulos mest hemsökta norrlandslänen. Detta behov har bland annat understrukits vid en av medicinalstyrelsen anordnad sammankomst för diskussion angående svenska nationalföreningens mot tuberkulos utredning angående fortsatta åtgärder till tuberkulosens bekämpande i Sverige. För var och en, som känner till förhållandena på vår norrländska landsbygd, är det klart att så är, ty behovet beror framför allt på hemmens beskaffenhet, deras förmåga att ge barnen sunda bostäder, närande föda och luftombyte m. m., men icke så mycket på den omständigheten, huruvida de äro belägna inom eller utanför stad eller stadsliknande samhälle. Klimatets påfrestning torde väl också ha sin betydelse. Detta har föranlett folkskolestyrelserna i vissa landskommuner i Jämtlands län att i samverkan med dispensärerna ordna sommarkolonier för barn från landet. Flera barn skulle dock kunna bli delaktiga av denna förmån, om resekostnaderna minskades genom nedsättning av biljettpriset medelst bidrag från ifrågavarande anslag.

Med hänsyn till de särskilda förhållandena inom ifrågakomna landsdelar anser riksdagen ett visst fog föreligga för motionärens hemställan. Riksdagen kan dock icke utan vidare bifalla det framställda yrkandet, utan finner nödigt, att före sitt slutliga ståndpunkttagande till saken närmare utredning verkställas angående de konsekvenser, ett bifall till förslaget skulle medföra såväl ur statsfinansiell synpunkt som eljest.

Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om här förevarande anslag för budgetåret 1931/1932 föranleder ingen erinran från riksdagens sida.

Riksdagen får alltså

dels anmäla, att riksdagen i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppfört det ordinarie förslagsanslaget till understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor med oförändrat belopp, 90,000 kronor,

dels ock, anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida och under vilka förutsättningar sådan prisnedsättning för färd å statens järnvägar, som enligt för närvarande gällande bestämmelser eljest förekommer vid folkskolebarns ferie- och studieresor, må äga rum även vid ferieresor, som av barn från landsbygden inom Västernorrlands, Jämt-

lands, Västerbottens och Norrbottens län företagas för att i hälsovårds-syfte vistas utom hemorten under minst fjorton dagar, ävensom för riksdagen framlägga berörda utredning och det förslag, vartill densamma kan giva anledning.

222:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 230) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 15,800 kronor att utgå till upprätthållande av svensk undervisning åt svenska barn: i Berlin med högst 2,700 kronor, i London med högst 6,000 kronor, i Hamburg med högst 2,700 kronor och i Paris med högst 4,400 kronor, samtliga beloppen enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa.

223:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 231) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd för avlönande av lärare vid fortsättningskolor, nu 4,750,000 kronor, med 250,000 kronor till 5,000,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till understöd för avlönande av lärare vid fortsättningskolor, nu 4,750,000 kronor, med 250,000 kronor till 5,000,000 kronor.

224:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 232) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till utbildningskurser för lärare vid fortsättningskolor anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 138,000 kronor att utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

225:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 233) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till provisorisk avlöningsförbättring åt lärare vid högre folkskolor, att utgå enligt samma grunder, som av riksdagen beslutats för budgetåret 1929/1930, beviljat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor.

226:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 234) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkhögskolor, nu 930,000 kronor, med 50,000 kronor till 980,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkhögskolor, nu 930,000 kronor, med 50,000 kronor till 980,000 kronor.

227:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 235) föreslagit riksdagen att till ökat understöd åt folkhögskolor anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 83,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till ökat understöd åt folkhögskolor anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 83,000 kronor.

228:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 236) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till provisorisk avlösningsförbättring åt lärare vid folkhögskolor, att utgå enligt samma grunder, som av riksdagen beslutats för budgetåret 1929/1930, beviljat för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 70,000 kronor.

229:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 237) föreslagit riksdagen att öka det ordinarie förslagsanslaget till stipendier åt elever vid folkhögskolor, nu 290,000 kronor, med 60,000 kronor till 350,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehåft dels två inom riksdagen väckta, likalydande motioner, (I: 14 och II: 18), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte besluta att öka ordinarie förslagsanslaget till stipendier åt elever vid folkhögskolor, nu 290,000 kronor, med 120,000 kronor till 410,000 kronor,

dels ock en inom riksdagen väckt motion (II: 141), vari hemställts, bland annat, att riksdagen måtte till understöd åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid folkhögskolor för budgetåret 1931/1932 anvisa ett förslagsanslag av 400,000 kronor.

Till stöd för det i motionerna I:14 och II:18 framförda yrkandet har i motionen I:14 anförts huvudsakligen följande:

Såsom framgår av den under punkt 237 i statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln, förebragta utredningen har under de senare åren elevantalet vid folkhögskolorna varit i ständigt stegring. Särskilt stark var denna stegring under det senast tilländalupna läsåret. Samtidigt har emellertid de stipendiebehövande elevernas antal stigit ännu mer än elevantalet. Den tendens till en förskjutning från ungdom ur de mera burgna till ungdom ur mindre bemedlade samhällslager, som redan tidigare gjort sig gällande, framträdde särskilt starkt under läsåret 1929/1930. Sålunda ökades vid huvudkurserna de stipendieberättigade elevernas antal med 366, samtidigt som elevantalet steg med 390. Orsaken till ökningen av elevantalet var framförallt den möjlighet till ökade stipendier, som blivit en följd av 1929 års riksdags beslut angående ändrade grunder för stipendier åt folkhögskoleelever. I sin under nämnda punkt i statsverkspropositionen anförda framställning om statsanslag till dylika stipendier har skolöverstyrelsen rörande nämnda förhållande bland annat framhållit följande:

»Överstyrelsen har vid flera föregående tillfällen, då det gällde anslag till folkhögskolestipendier, framhållit, att folkhögskolorna i alltmer stigande grad erhålla sina elever från mindre bemedlade samhällslager. Ungdom av arbetarklassen, söner och döttrar till småbrukare och mindre hemmansägare ha inom dessa skolor ersatt den majoritet, som förut utgjordes av ungdom från burgna lantbrukarhem. Även inom den egentliga jordbrukarungdomen har antalet stipendiebehövande betydligt ökats på grund av jordbrukets under senare åren tryckta läge.

Det är då lätt förklarligt, att utsikten till erhållande av högre stipendier skulle utöva en stor lockelse för många obemedlade unga, som önskade komma i åtnjutande av folkhögskoloutbildning, och som nu kunde hoppas att genom statens understöd bestrida en väsentlig del av kostnaderna för en folkhögskolevistelse. Den ökade tillströmningen till folkhögskolorna har sålunda kommit att utgöras till större delen av obemedlade elever och av just den kategori, för vilken de högsta stipendiebeloppen voro avsedda.

Avsikten med den höjning av folkhögskolestipendierna, som 1929 års riksdag beviljade, var givetvis också att för de i egentligaste mening obemedlade möjliggöra en vistelse vid folkhögskola.»

Följden av det sagda blev, att det i riksstaten beräknade beloppet av ordinarie förslagsanslaget till stipendier åt elever vid folkhögskolor visade sig otillräckligt, och att skolöverstyrelsen, trots en noggrann prövning, som ledde till att det beviljade beloppet med cirka 55,000 kronor understeg det av vederbörande skolstyrelser tillstyrkta, överskred förslagsanslaget med 88,431 kronor 50 öre. Med anledning härav hemställde överstyrelsen, att nämnda förslagsanslag måtte för budgetåret 1931/1932 höjas med 90,000 kronor.

Emellertid har föredragande departementschefen hemställt om en ökning med endast 60,000 kronor.

Därest skolöverstyrelsens diskretionära prövning av stipendieansökningarna skulle kunna leda till att det bleve möjligt att hålla utgifterna inom anslagsramen, måste detta givetvis innebära, att en ökning av de stipendieberättigade elevernas antal skulle leda till minskning av stipendiebeloppet per elev, och att vid en förskjutning bland de stipendieberättigade från mindre bemedlade till obemedlade och synnerligen behövande åtminstone de förstnämnda skulle erhålla lägre stipendier än vad eljest skulle varit fallet. Att en diskretionär prövning av detta slag skulle strida mot anslagets karaktär av förslagsanslag synes tydligt. Anslaget har givetvis erhållit denna karaktär för att möjliggöra för eleverna att — oavsett förskjutningar i elevantalet — erhålla de stipendier, vartill de kunna anses berättigade. Härtill kommer, att beviljandet av stipendier är beroende av om skolan erhåller statsbidrag till vederbörande kurs eller ej. Stipendierna kunna därför bestämmas först ett par månader efter kursernas början. Givetvis måste emellertid den, som ämnar besöka folkhögskola, redan innan han bestämmer sig härför kunna beräkna, hur stort stipendium han kan erhålla.

Här nämnda svårigheter skulle inträda, redan om antalet stipendieberättigade elever bleve lika stort som 1929/1930. Enligt uppgifter, som i dagarna blivit tillgängliga, har emellertid vid nu pågående huvudkurser de stipendiesökandes antal ytterligare högst väsentligt ökats. I jämförelse med föregående års huvudkurs har elevantalet ökats med 360 och de stipendiesökandes antal med 235. Enligt vederbörande skolstyrelsers ansökningar har dessutom den förut konstaterade förskjutningen bland de stipendiebehövande eleverna fortsatt. Antalet elever, som förts till den högsta behovsgraden, har sålunda enligt nämnda ansökningar ökats med 286. Det totala av skolstyrelserna sökta beloppet utgör 416,316 kronor mot 353,844 kronor för 1929/1930 års huvudkurs. Ett flertal av eleverna är arbetslösa unga arbetare, som begagna sin nödvungna fritid till deltagande i en folkhögskolekurs.

Givetvis är det icke möjligt beräkna, i vad mån antalet stipendieberättigade elever kan komma att ytterligare stiga, eller om ökningen delvis beror på mera tillfälliga förhållanden.

Emellertid synes det oss riktigast att för budgetåret 1931/1932 beräkna anslagsbehovet högre än vad skolöverstyrelsen gjorde i sin ovannämnda framställning av den 30 augusti 1930.

I motionen II:141 har hemställts om höjning av anslaget till 400,000 kronor. I motionerna I:14 och II:18 har åter framställts förslag om anslagets höjning till 410,000 kronor. Det synes riksdagen, att i sistnämnda två motioner övertygande skäl anförts för den större höjningen. Riksdagen finner sig därför böra i enlighet med dessa motioner bestämma anslaget för budgetåret 1931/1932 till 410,000 kronor. Vid dispositionen av anslaget böra givetvis alltjämt iakttagas de av riksdagen härutinnan fastställda grunderna.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen ökat det ordinarie förslagsanslaget till stipendier åt elever vid folkhögskolor, nu 290,000 kronor, med 120,000 kronor till 410,000 kronor.

230:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 238) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till anordnande av s. k. folkhögskolekurser i Härjedalen för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor att utgå i enlighet med villkor, som Eders Kungl. Maj:t äger fastställa.

231:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 239) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt den svenska folkhögskolan i Birkas inom republiken Estland för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 5,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

232:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 240) föreslagit riksdagen att dels i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra det ordinarie förslagsanslaget till befrämjande av dövstumundervisningen med oförändrat belopp, 190,000 kronor,

dels ock medgiva, att ur nämnda förslagsanslag må för budgetåret 1931/1932 utgå ej mindre för anskaffande av lämplig litteratur åt dövstamma, under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer, ett belopp av högst 1,000 kronor, än även för anordnande av en utbildningskurs för lärare för hörselsvaga barn, likaledes under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer, ett belopp av högst 4,200 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (I:38), vari hemställts, att statsbidraget till skolan för döva småbarn i Stockholm och förskolan för dövstamma i Göteborg skall utgå efter samma grunder, som finnas föreskrivna angående bidrag till distriktsskolor.

I motionen I:38 har anförts följande:

I ingiven skrivelse till Kungl. Maj:t hade svenska föreningen för dövas väl hemställt om höjt statsbidrag för den förskola för döva småbarn, som föreningen sedan 1925 upprätthåller i Stockholm. Enahanda hemställan hade ingivits från sällskapet för bildande av småbarnsskolor i Göteborg för den av detta sällskap skötta förskolan för dövstumma.

Båda dessa skolor mottaga dövstumma och döva småbarn, som äro för unga för att kunna intagas i de av distrikten underhållna skolorna, och barnen åtnjuta i dessa skolor undervisning till dess de kunna intagas i vederbörande distriktsskolor och vinna då i regel inträde i distriktsskolornas andra årsklass eller övergå till annan undervisning.

Förskolorna stå under statsinspektion, undervisningen såväl i Stockholm som i Göteborg ledes av föreståndarinna, som är utexaminerad dövstum-lärlarinna, med biträde av utbildade småskole- eller kindergartnarlärarinnor. Denna lärarpersonal har sedan 1929 pensionsrätt för såväl föreståndarinnor som biträdande lärarinnor.

Båda skolornas ekonomi är svag. Sälunda hade skolan i Stockholm under läsåret 1928/1929 en utgiftsstat av 8,476 kronor 18 öre, som täcktes av ett statsbidrag å 800 kronor, anslag från Stockholms stad 4,500 kronor, terminsavgifter av bemedlade elever 460 kronor samt återstoden 2,716 kronor 18 öre genom gåvor, insamling, basar o. d. Skolan i Göteborg, som undervisar även ett antal av högst 10 barn från andra län, vilka bo i ett litet hem, upprättat på föreståndarinnans initiativ och hittills bekostat av enskilda givare och elevavgifter, äger vissa inkomster i ränteavkastningen av för densamma givna testamentsmedel, men dess största inkomst är anslag från Göteborgs stad, som enligt beslut av stadsfullmäktige överlämnat dess övervakande åt sällskapet för bildande av småbarnsskolor. Såsom av föregående framgår är statens bidrag till upprätthållande av dessa skolors verksamhet synnerligen litet, endast 50 kronor för varje barn, som endast åtnjuter undervisning, samt 100 kronor för varje barn, som av skolan eller på dess bekostnad erhåller underhåll, under det att skolorna genom sin verksamhet i alla de fall, då de från förskolorna utgångna eleverna vinna inträde i distriktsskolornas andra årsklass, avlyfta en del av statens utgifter för barnens fortsatta undervisning.

Beträffande de ingivna ansökningarna har såväl inspektören för dövstumundervisningen som skolöverstyrelsen tillstyrkt desamma under vitsordande av skolornas betydelse för barnens uppfostran och undervisning.

Emellertid har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen (240) förklarat sig för närvarande icke vilja ifrågasätta någon ändring i nu gällande bestämmelser om bidrag till dessa skolor av det skäl, att inom departementet pågår utredning rörande omorganisation av dövstumundervisningsväsendet m. m.

Att på förhand uttala sig om resultatet av en pågående utredning är givetvis i allmänhet synnerligen svårt. Men i detta fall avser ju utredningen den nu av distrikten drivna obligatoriska verksamheten, och den frivilliga verksamhet, som i gjorda framställningar söker en höjning i ett nu utgående obetydligt statsbidrag, kan svårligen tänkas därav röna något som helst inflytande. Det torde dessutom vara synnerligen ovisst, när resultatet kan föreligga av denna utredning och när statsmakterna komma att fatta beslut i anledning därav.

Det belopp, som ett bifall till de gjorda framställningarna skulle röra sig om, torde vara omkring 3,600 kronor merkostnad för budgetåret med nuvarande elevantal, som icke nämnvärt torde komma att kunna ökas, och är

så pass obetydligt, att det torde rymmas inom det i riksstaten upptagna förslagsanslaget till befrämjande av dövstumundervisningen å 190,000 kronor.

De båda i motionen omförmälda skolorna bedriva en verksamhet, som uppenbarligen är av stort gagn för det allmänna. Då, enligt vad som framgår av utredningen i ärendet, deras ekonomi är svag och i varje fall fotad på ganska osäkra grunder, synes det riksdagen skäligt, att de erhålla det kraftigare ekonomiska stöd av staten, som i motionen avses. För statsverket innebär ett bifall till motionen endast en ringa merkostnad. Riksdagen bifaller därför motionen.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har riksdagen intet att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppfört det ordinarie förslagsanslaget till befrämjande av dövstumundervisningen med oförändrat belopp 190,000 kronor,

dels medgivit, att ur nämnda förslagsanslag må för budgetåret 1931/1932 utgå ej mindre för anskaffande av lämplig litteratur åt dövstamma, under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer, ett belopp av högst 1,000 kronor, än även för anordnande av en utbildningskurs för lärare för hörselsvaga barn, likaledes under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer, ett belopp av högst 4,200 kronor,

dels ock medgivit, att till skolan för döva småbarn i Stockholm och för skolan för dövstamma i Göteborg statsbidrag må utgå efter samma grunder, som äro bestämda för statsbidrag till dövstumskola, anordnad av skoldistrikt.

233:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 241) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd för utgivande av Tidning för dövstamma anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 1,000 kronor att utgå enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

234:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 242) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt Tysta skolan å Lidingön anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 20,000 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

235:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 243) föreslagit riksdagen att till understöd åt Svenska föreningen för dövas väl anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 6,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till understöd åt Svenska föreningen för dövas väl anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 6,000 kronor

att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

236:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 244) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels till förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 48,000 kronor,

dels ock till anskaffande av skrivmaskiner åt avgående elever vid nämnda institut för samma budgetår anvisat ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

237:o) Sedan 1930 års riksdag till utvidgning och förbättring av lokalerna för institutet och förskolan för blindas å Tomteboda i huvudsaklig överensstämmelse med ett i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 31 januari 1930 omnämnt, såsom alternativ IV betecknat förslag beviljat ett anslag av 450,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 150,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 245) föreslagit riksdagen att av förutberörda anslag, 450,000 kronor, för budgetåret 1931/1932 anvisa återstoden, 300,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det till utvidgning och förbättring av lokalerna för institutet och förskolan för blindas å Tomteboda av 1930 års riksdag beviljade anslaget av 450,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat återstoden, 300,000 kronor.

238:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 246) föreslagit riksdagen att till förstärkande av det ordinarie anslaget till förskolan för blindas i Växjö för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 4,100 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till förstärkande av det ordinarie anslaget till förskolan för blindas i Växjö för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 4,100 kronor.

239:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 247) föreslagit riksdagen att till förstärkande av det ordinarie reservationsanslaget till materialier, expenser m. m. för hantverksskolan i Kristinehamn för blindas för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 11,100 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till förstärkande av det ordinarie reservationsanslaget till materialier, expenser m. m. för hantverksskolan i Kristinehamn för blindas för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 11,100 kronor.

240:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 248) föreslagit riksdagen att till uppehållande vid hantverksskolan i Kristinehamn för blindas av en extra

avdelning anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 6,600 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till uppehållande vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda av en extra avdelning anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 6,600 kronor.

241:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 249) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av fria frakter för arbetsmaterialier, som från hantverksskolans i Kristinehamn för blinda materialdepå sändas blinda hantverkare, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

242:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 250) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till avlöning av extra ordinarie lärarpersonal och vaktmästare vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 7,500 kronor.

243:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 251) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt hantverksskolan i Uppsala för blinda kvinnor anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 25,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

244:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 252) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till tryckning av blindskrifter anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

245:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 253) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt De blindas förening anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 100,000 kronor att utgå på de villkor och enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Yrkesundervisningen.

246:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 254) föreslagit riksdagen att dels i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra det ordinarie reservationsanslaget till tekniska läroverk med oförändrat belopp 463,400 kronor att jämte erforderligt belopp av å samma anslag uppkomna besparingar för-

delas mellan de olika läroverken på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivits;

dels till uppehållande av en fjärde parallellavdelning vid tekniska läroverket i Örebro anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 24,000 kronor;

dels såsom bidrag till upprätthållande av undervisning i färgeriteknik vid tekniska elementarskolan i Norrköping anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 1,600 kronor att utgå under villkor att enahanda belopp för samma ändamål tillskjutes av annan eller andra bidragsgivare;

dels ock till uppehållande av parallellavdelningar vid tekniska fackskolan i Eskilstuna anvisa för nämnda budgetår ett extra anslag av 6,300 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels minskat det ordinarie reservationsanslaget till tekniska läroverk, nu 463,400 kronor, med 2,975 kronor till 460,425 kronor att jämte erforderligt belopp av å samma anslag uppkomna besparingar fördelas mellan de olika läroverken på sätt av departementschefen under punkt 254 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 angivits;

dels till uppehållande av en fjärde parallellavdelning vid tekniska läroverket i Örebro anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 24,000 kronor;

dels såsom bidrag till upprätthållande av undervisning i färgeriteknik vid tekniska elementarskolan i Norrköping anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 1,600 kronor att utgå under villkor, att enahanda belopp för samma ändamål tillskjutes av annan eller andra bidragsgivare;

dels ock till uppehållande av parallellavdelningar vid tekniska fackskolan i Eskilstuna anvisat för nämnda budgetår ett extra anslag av 6,300 kronor.

247:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 255) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid de tekniska fackskolorna för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser.

248:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 256) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till resestipendier åt lärare vid de tekniska läroverken och med dem jämförliga statsunderstödda läroanstalter anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 1,500 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

249:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 257) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av förhöjt understöd åt handelsgymnasierna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Hälsingborg, Örebro och Norrköping, utöver till dem redan anslagna belopp,

anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 139,500 kronor att utgå under förutsättning att kommun, där handelsundervisningsanstalt åtnjuter statsunderstöd, själv eller genom enskilda donatorer såväl tillhandahåller erforderliga lokaler för undervisningen som ock årligen lämnar ett kontant bidrag, motsvarande minst en tredjedel av statsunderstödet, samt med den fördelning och under de villkor i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

250:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 258) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till resestipendier åt lärare vid statsunderstödda handelsgymnasier anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

251:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 259) föreslagit riksdagen att dels öka det ordinarie förslagsanslaget till understöd för avlöning av lärare vid kommunala anstalter för yrkesundervisning, nu 675,000 kronor, med 155,000 kronor till 830,000 kronor,

dels ock öka det ordinarie förslagsanslaget till understöd för undervisningsmateriel åt kommunala anstalter för yrkesundervisning, nu 100,000 kronor, med 10,000 kronor till 110,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels ökat det ordinarie förslagsanslaget till understöd för avlöning av lärare vid kommunala anstalter för yrkesundervisning, nu 675,000 kronor, med 155,000 kronor till 830,000 kronor,

dels ock ökat det ordinarie förslagsanslaget till understöd för undervisningsmateriel åt kommunala anstalter för yrkesundervisning, nu 100,000 kronor, med 10,000 kronor till 110,000 kronor.

252:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 260) föreslagit riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra dels det ordinarie reservationsanslaget till understöd för avlöning av lärare vid enskilda anstalter för yrkesundervisning med oförändrat belopp, 610,000 kronor,

dels ock det ordinarie reservationsanslaget till understöd för undervisningsmateriel åt enskilda anstalter för yrkesundervisning likaledes med oförändrat belopp, 65,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels uppfört det ordinarie reservationsanslaget till understöd för avlöning av lärare vid enskilda anstalter för yrkesundervisning med oförändrat belopp, 610,000 kronor,

dels ock uppfört det ordinarie reservationsanslaget till understöd för undervisningsmateriel åt enskilda anstalter för yrkesundervisning likaledes med oförändrat belopp, 65,000 kronor.

253:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 261) föreslagit riksdagen att till stipendier åt ohemdlade och mindre bemedlade elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 200,000 kronor att utgå i överensstämmelse med av riksdagen i dess skrivelse den 26 april 1930, nr 165, angivna grunder och enligt de närmare bestämmelser i övrigt, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 140), vari hemställts, bland annat, att skyndsamt utredning må verkställas beträffande behovet och möjligheterna av en utvidgning av yrkesutbildningsanstalterna, varvid hänsyn särskilt må tagas till förefintligheten av ungdomsarbetslösheten.

I motionen har till stöd för de där framförda yrkandena anförts bland annat följande:

Massarbetslösheten utgör utan tvivel ett av tidens och samhällets för närvarande mest angelägna problem. Varje mera industrialiserat samhälle hemsökes av arbetslöshetens sociala olycka. En del av detta problem, vilken hittills ej ägnats den uppmärksamhet, som sakens vikt krävt, är de unga åldersklassernas andel i de allmänna arbetslöshetssiffrorna. Och dock ha gjorda undersökningar tydligt ådagalagt, att ungdomsarbetslösheten även i vårt land är skrämmande stor.

Vid den stora arbetslöshetsräkningen, som genom socialstyrelsens försorg skedde i maj år 1927, visade det sig sålunda, att av de 64,075 anmälda arbetslösa befunno sig 11,723 i åldern 15—20 år och 21,550 i åldern 21—30 år. Särskilt befunnos våra bruksbygder vara svårt hemsökta av denna ungdomsarbetslöshet. Endast en bråkdel av dessa arbetslösa var anmäld till erhållande av hjälp från arbetslöshetskommissionen.

Efter offentliggörandet av denna undersöknings resultat hördes i den allmänna diskussionen åtskilliga röster, vilka förklarade, att företeelsen ifråga vore temporär och att en snabb övergång till normala förhållanden skulle följa, varvid även antalet av unga arbetslösa hastigt skulle nedgå. Mot slutet av år 1929 angavs också från olika håll, att arbetslösheten bland ungdomen under då rådande jämförelsevis gynnsamma arbetstillgång vore om också ej obefintlig så likväl av synnerligen ringa omfattning.

För att då klargöra det faktiska läget beträffande ungdomsarbetslösheten lät en av landets största organisationer av arbetarungdom — Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund — företaga en undersökning av arbetstillgången bland förbundets till över 60,000 uppgående medlemsnumerär. Undersökningen planlades och företogs under sakkunnig statistisk ledning, och dess resultat ha påtagligen framkommit efter ett noggrant och omsorgsfullt arbete med insamlingen av uppgifterna och granskningen samt sammanställningen av desamma. De avse tiden februari 1930 och äro inhämtade från organisationer å 682 platser, spridda över alla delar av riket. Större delen av medlemmarna inom det anförda förbundet befinna sig i åldern mellan 17—25 år, och — ehuru efter all sannolikhet att döma arbetslösheten inom arbetarungdomens led torde vara större bland den ungdom, som politiskt sett står oorganiserad, än bland den organiserade — lära deras förhållanden vara representativa för förhållandena i hithörande avseende.

Från de 682 organisationsrapporterades tillhoppa 5,143 arbetslösa,

av vilka 4,469 voro män och 674 kvinnor. I fråga om arbetslöshetens växlingar visade det sig, att icke mindre än 27 procent av de uppgiftslämnande platserna kunde uppgiva, att arbetslösheten ökat, 44 % att den förhållit sig konstant och 29 procent att den minskat. Anmärkas bör, att arbetstillgången vid tidpunkten för uppgifternas avlämnande var relativt god. Och om också möjligheter saknas att bedöma ungdomsarbetslöshetens omfattning just nu, förefaller det sannolikt, att de angivna siffrorna på grund av den nuvarande konjunkturavmattningen äro mycket mera skrämmande.

Det torde här böra anmärkas, att av den undersökning, som Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund företagit, framgår otvetydigt, att en betydande arbetslöshet ävenledes förekommer bland ungdom, sysselsatt inom jordbruksarbete. För de manliga förbundsmedlemmarnas vidkommande befunno sig av 2,945 i räkningen deltagande unga jordbruksarbetare ej mindre än 332, d. v. s. 11.3 procent, utan arbete. De torde till stor del utgöras av söner till smärre jordbrukare, torpare och arrendatorer. Ungdomsarbetslösheten är tydligen ett problem, som allvarligt berör både städer och landsbygd, både industri och jordbruk.

Om den oförvållade arbetslösheten måste kännas som en hård livets prövning för vuxna människor, vilka redan ha åtskillig erfarenhet av skoningslösheten i kampen om bröd och utkomst och om otryggheten i lönearbetet, så torde den verka ännu mera ödeläggande å en yngling, som nyss blivit mogen för förvärvsarbetet. Det vållar lätt nedbrytande tvivel å alla värden att i unga år finna sig, ehuru villig och duglig till arbete, bortvisad från möjligheten att ens förtjäna ett torftigt dagligt bröd. Känslan av att vara obehörlig och onyttig, att aldrig få en chans att visa vad man duger till, måste komma unga människor att gripas av modlöshet och likgiltighet inför fordran å ungdomen att rusta sig för medborgarskapets förpliktelser i olika hänseenden. De som mycket orda om ungdomens tilltagande förvildning ha förvisso stor anledning att fråga, vad ungdomens omfattande arbetslöshet har för andel häri.

Det kan visserligen i åtskilliga fall inträffa, att föräldrahemmen äro en tillflyktsort för många unga, som ställts utom förvärvsmöjligheterna. Detta förhållande kan dock ej bringa lösning åt frågan i dess hela vidd, särskilt som vid inträffad arbetslöshet bland ungdomen ofta följer, att även de egentliga familjeförsörjarna träffas av samma olycka. För övrigt kvarstå de moraliska vådorna av att de unga gå utan arbete, även om fattiga föräldrar tvingas att bära deras försörjning.

Det torde därför över allt bland ansvarskännande människor stå klart, att det för samhället är ett livsvillkor att komma till rätta med ungdomsarbetslöshetens problem.

Svårigheterna inställa sig emellertid, då det gäller att anvisa gångbara framkomstvägar för att nå syftet. Ungdomens arbetslöshet är en del av det allmänna arbetslöshetsproblemet och kan näppeligen lösas isolerat. Ej heller torde det vara lätt att nyskapa särskilda arbetstillfällen för unga arbetare. För den ungdom, som befinner sig i åldern över 18 år, kunna väl i allmänhet de av statsmakterna uppdragna linjerna för arbetslöshetens bekämpande anses böra komma till användning. Deras effektivitet liksom humanitet i tillämpningen äro emellertid underkastade starka tvivel, vilka med särskild vikt kunna gälla deras tillämplighet å arbetare inom yngre ålderskategorier. Vid den verkliga tillämpningen har det också visat sig, att de i stort sett betydligt synnerligen litet i fråga om bekämpandet av ungdomsarbetslösheten.

Detta inskridande från samhällets sida till den arbetslösa ungdomens hjälpande torde i stor utsträckning böra inriktas å åtgärder för underlätande av denna ungdoms framtida möjligheter att vinna en tryggad utkomst. Ett utbyggande av resurserna för meddelande och tillgodogörande av den yrkesutbildning, vilken under senare år genom det allmännas försorg igångsatts, torde därvidlag vara av synnerligen stor betydelse. Jämte fördelen av att de unga arbetslösa under en kritisk period hade något gagneligt att syssla med och därigenom erhöle tillfälle till både intellektuell och sedlig lyftning, så bleve den ungdomliga arbetskraften genom en rationell yrkesutbildning mera anpassbar efter de olika möjligheterna å arbetsmarknaden. En kraftig och målmedveten understödsverksamhet från det allmännas sida skulle härvidlag kunna uträtta mycket.

Tänkas kan, att av arbetslöshet bland de unga särskilt hårt träffade kommuner bereddes möjlighet till statsunderstöd för anordnande av särskilda kurser för dessa, varvid inom kommunen förefintligt folk- eller fortsättningskoleväsen måhända kunde tjäna som föreningsmedel.

Vid strävan efter en mera varaktig och effektiv anordning för yrkesutbildning åt unga arbetslösa torde ett övervägande av behovet av en utbyggnad av landets ungdomsskoleväsen komma att visa sig erforderlig. 1918 års riksdags beslut angående yrkesutbildningen avsåg vad beträffar lärlings- och yrkesskolor framförallt att skapa en till lärlingsutbildningen på arbetsplatsen sidoordnad och densamma kompletterande yrkesutbildning. Och man tänkte sig då, att denna utbildning skulle komma att stödjas av en lärlingslag. Den allmänna utvecklingen på näringslivets område har, som förut anförts, mer och mer försvårat det för arbetskrafter i minderårighetsåldern att få en fast anställning i yrket, och förhoppningarna på att erhålla reglerade lärlingsförhållanden ha ej blivit uppfyllda. Numera har man att tillse, att yrkesundervisningen även blir inställd på att taga hand om den minderåriga arbetskraft, som ej fått ordnad anställning i yrkeslivet eller befinner sig utan möjlighet att erhålla förvärvsarbete. Kunde dessa unga i högre grad än nu är fallet bliva omhändertagna i heldagsskolor och heldagskurser med ej blott teoretisk utan framförallt praktisk utbildning, skulle samhället därmed göra icke endast de unga en stor tjänst, utan det skulle även motverka den art av arbetslöshet, som framkallas av bristande yrkesutbildning och därmed förorsakad svårighet att komma in i arbetet och där göra sig nyttig.

För att möjligheter härtill skola givas, fordras emellertid en utvidgning av yrkesskoleorganisationen. Frågan härom torde vara värd en allsidig och grundlig utredning.

Likaledes torde det vara av behovet att undersöka i vad mån åtgärderna för underlätande av arbetsförmedling och anvisande av arbete åt ungdom skola kunna utvecklas. Redan ha åtskilliga mycket värdefulla och betydelsefulla åtgärder vidtagits för att skaffa arbete åt de unga, som lämna skolan, genom ett samarbete mellan skolmyndigheterna och arbetsförmedlingsanstalterna. Särskilt gäller detta de stora städerna. Det återstår dock åtskilligt, särskilt vad beträffar arbetsförmedling åt den ungdom, som icke kommit till arbetsförmedlingen direkt från skolan, samt ungdomen å våra bruksplatser och samhällen, varest arbetsförmedlingsanstalter i deras mera effektiva form saknas. Även i detta hänseende torde en närmare undersökning måhända kunna vara av värde vid kampen mot ungdomsarbetslösheten.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen intet att erinra.

Vad angår motionärernas hemställan om utredning rörande utvidgning av yrkesutbildningsanstalterna med särskild hänsyn till arbetslös ungdom, anser riksdagen, att den rådande arbetslösheten bland ungdomen måste betraktas såsom en allvarlig samhällsfara, vars skadeverkningar statsmakterna hava all anledning att söka med lämpliga medel avvärja eller minska. Ett sådant lämpligt medel utgör otvivelaktigt beredandet i största möjliga utsträckning åt denna ungdom utan yrkesanställning av ökade möjligheter till förkovran inom yrkena. Om rätta sättet att vinna detta mål är en utvidgning av ifrågavarande anstalter eller syftet bättre vinnes på någon annan väg, därom kan riksdagen icke nu yttra sig. I varje fall synes under nuvarande förhållanden i hög grad påkallat, att en utredning skyndsamt äger rum rörande utvägarna att med hänsyn till den förefintliga arbetslösheten bland ungdomen för densamma underlätta förvärvandet av yrkesutbildning.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen

dels anmäla, att riksdagen till stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra förslagsanslag av 200,000 kronor att utgå i överensstämmelse med av riksdagen i dess skrivelse den 26 april 1930, nr 165, angivna grunder och enligt de närmare bestämmelser i övrigt, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela;

dels ock anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta skyndsamt verkställa utredning rörande utvägarna att med hänsyn till den förefintliga arbetslösheten bland ungdomen för densamma underlätta förvärvandet av yrkesutbildning, ävensom för riksdagen framlägga berörda utredning och det förslag, vartill densamma kan giva anledning.

254:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 262) föreslagit riksdagen att

dels till upprätthållande av verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 33,000 kronor under villkor att Stockholms stad för samma tid utöver förut anslagna medel, 7,500 kronor för år, för berörda ändamål bidrager med samma belopp som statsanslaget samt med beräknande, att 480 kronor tillskjutas av Sjöstedtska fonden,

dels ock till bestridande av kostnaden för inköp av en elektrisk ugn och en drejskiva m. m. för den keramiska undervisningen vid tekniska skolan i Stockholm för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

Det begärda anslaget å 3,000 kronor till inköp av en elektrisk ugn m. m. kan riksdagen icke bevilja, då enligt riksdagens mening med hänsyn till ifrågavarande skolas ställning en dylik kostnad icke bör påvila staten. I övrigt har riksdagen intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels till upprätthållande av verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 33,000 kronor under villkor att Stockholms stad för samma tid utöver förut anslagna medel, 7,500 kronor för år, för berörda ändamål bidrager med samma belopp som statsanslaget samt med beräkning, att 480 kronor tillskjutas av Sjöstedtska fonden,

dels ock avslagit Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslag till inköp av en elektrisk ugn m. m. för den keramiska undervisningen vid ifrågavarande skola.

255:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 263) har riksdagen i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid bergsskolan i Filipstad, anordnad i huvudsaklig överensstämmelse med vad under punkt 243 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivits, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 20,000 kronor att utgå under villkor att järnkontoret ansvarar för den del av kostnaderna för verksamhetens uppehållande, som ej täckes genom statsbidraget, samt med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter i fråga om nämnda anslag, som av Eders Kungl. Maj:t prövas erforderliga;

dels ock såsom bidrag med $\frac{3}{5}$ av kostnaderna för ersättning åt befattningshavare vid bergsskolan i Falun efter dennas nedläggning anvisat för nämnda budgetår ett extra anslag av 10,020 kronor att utgå under förutsättning att återstoden av sagda kostnader bestrides av järnkontoret samt under de ytterligare villkor och enligt de bestämmelser i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t i huvudsaklig anslutning till nu gällande grunder finner skäligt föreskriva.

256:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 264) föreslagit riksdagen att till uppehållande av verksamheten vid vävskolan i Borås anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 14,050 kronor att utgå med de belopp, till de ändamål och under de villkor, som i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1931 angivits.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till uppehållande av verksamheten vid vävskolan i Borås anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 14,050 kronor att utgå med de belopp, till de ändamål och under de villkor, som under punkt 264 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1931 angivits.

257:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 266) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till åtgärder för utbildande av lärare för yrkesundervisningen ävensom till åstadkom-

mande av undervisningsmedel vid anstalter för sådan undervisning anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela.

Folkbildningsåtgärder i övrigt.

258:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 267) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet, nu 860,000 kronor, med 20,000 kronor till 880,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 87 och II: 117), i vilka motioner — med hänvisning till den i bilaga till 1931 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, punkt 267, förebragta utredningen — hemställts, att riksdagen måtte besluta att ur anslaget till folkbiblioteksväsendet må utgå understöd till skolbiblioteken efter i huvudsak de grunder, som angivits i ovannämnda utredning, samt att det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet på grund härav måtte, utöver vad som föreslagits i statsverkspropositionen, höjas med 22,500 kronor till 902,500 kronor.

De av skolöverstyrelsen föreslagna ändrade grunderna för understöd åt skolbibliotek hava följande innehåll:

1.

Understöd av statsmedel må med belopp av lägst 15 kronor och högst 1,000 kronor, för år räknat, utgå till skoldistrikt för upprättande och underhåll av ett skolbibliotek eller system av bibliotek (huvudbibliotek med filialer).

2.

Understöd av statsmedel må i nedannämnda fall med belopp av lägst 15 kronor och högst 300 kronor, för år räknat, utgå för upprättande och underhåll av skolbibliotek,

a) till styrelse för högre folkskola, kommunal mellanskola eller under statens kontroll stående småskoleseminarium,

b) till styrelse för statsunderstödd lärlingsskola, yrkesskola, verkstadsskola, ettårig handelsskola eller hushållsskola, varvid dock, där beträffande viss kommun statsunderstöd anses böra tillkomma kommunen tillhöriga skolor av mer än en av de under b) angivna skolformer, understödet skall utgå till en för samtliga dessa skolor gemensam biblioteksstyrelse med lägst 15 kronor och högst 300 kronor för varje skolform,

c) till styrelse för under statens kontroll stående folkhögskola eller lantmannaskola, varvid dock, där folkhögskola och lantmannaskola äro förlagda på samma plats med gemensamma lokaler, understödet skall utgå till en för dessa båda skolor gemensam biblioteksstyrelse med lägst 15 kronor och högst 300 kronor för varje skolform.

3.

För utgående av de ovan i punkterna 1—2 omnämnda understöden skola följande villkor gälla:

a) Tillskott av andra än statsmedel (s. k. ortsbidrag) skall för det år, för vilket statsunderstöd sökes, lämnas för bibliotekets utveckling och vård. Ortsbidraget skall utgå kontant och avse verkliga utgifter. För kostnadsfritt upplåten lokal må dock på av skolöverstyrelsen närmare föreskrivna villkor i ortsbidraget inräknas ett belopp, som kan anses motsvara skälig hyra, vilket belopp emellertid ej får överstiga det kontanta ortsbidraget. Anslag till bestridande av lokalkostnad, däri inbegripna utgifter för lokalens uppvärmning, belysning och renhållning, må i intet fall medräknas, därest icke lokalen är avsedd enbart för biblioteket.

b) Bokinköp till skolbibliotek skall tillgodose lärjungarnas behov, dock må en mindre del av bokanslaget användas till anskaffning av litteratur, som kan vara till hjälp för lärarna vid undervisningen.

Under inga förhållanden må med skolbibliotek införlivas andra skönlitterära arbeten än sådana, som kunna anses lämpliga för ungdom.

c) Skolbibliotek skall hållas tillgängligt under lästerminerna regelbundet minst en gång i veckan samt under ferierna på tider, som vederbörande styrelse äger att bestämma.

d) Biblioteket skall i övrigt i tillämpliga delar vara underkastat samma bestämmelser i avseende på statsunderstödet utgående, bibliotekarie, lokal, utlåning, försäkring, bokbestånd, inspektion, böckers avhändande från biblioteket m. m., som äro stadgade i punkt 4 av bestämmelserna angående understödjande av folkbiblioteksväsendet.

e) Biblioteket skall vara skyldigt att underkasta sig den kontroll och de villkor, som i övrigt av skolöverstyrelsen prövas nödiga och lämpliga.

4.

Statsunderstöd till de i punkt 1 omnämnda biblioteken må utgå dels som allmänt grundunderstöd, dels ock i de fall, då vederbörande bibliotek uppfyller därför stadgade särskilda villkor, som tilläggsunderstöd. Därvid skola i tillämpliga delar gälla de föreskrifter, som i punkterna 4—9 av bestämmelserna angående understödjande av folkbiblioteksväsendet äro stadgade.

5.

Statsunderstöd till de i punkt 2 omnämnda biblioteken må utgå med högst lika stort belopp som ortsbidraget.

Till stöd för det i motionerna I: 87 och II: 117 framförda yrkandet har i motionen I: 87 anförts huvudsakligen följande:

Med anledning av motioner i båda kamrarna uttalade 1929 års riksdag sin förhoppning, att Kungl. Maj:t inom en snar framtid skulle finna det möjligt att underställa riksdagen förslag om en förbättring av understödsvillkoren för skolbiblioteken.

Då vid 1930 års riksdag ingen proposition i ärendet framlades, uttalade riksdagen, att riksdagen fann det beklagligt att ej utrymme ansetts kunna beredas för den reform på förevarande område, vars behövlighet uttryckligen av riksdagen erkänts. Med framhållande av vad av föregående riksdag anförts om önskvärheten av en snar lösning av denna fråga fann sig riksdagen dock i avbidan på framställning i ämnet från Kungl. Maj:ts sida ej heller denna gång böra vidtaga någon åtgärd i saken.

Ej heller i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har frågan emellertid upptagits av Kungl. Maj:t.

Det är emellertid synnerligen angeläget, att denna fråga ej uppskjutes längre.

Såväl 1929 som 1930 års riksdagar hava, sedan frågan om ändrade grunder för understöd åt skolbibliotek genom enskilda motioner bragts under deras prövning, med styrka framhållit angelägenheten av att berörda omläggning komme till stånd. Då nu, sedan Eders Kungl. Maj:t ej heller till innevarande riksdag ansett sig kunna framställa förslag i ämnet, motionsvis ånyo frågan hänskjutits till riksdagen, har riksdagen icke längre ansett försvarligt att ytterligare låta anstå med genomförande av ifrågavarande förändring, som kan sägas utgöra den sista återstående etappen i den stora folkbiblioteksreformen. Riksdagen har vid granskning av de föreslagna nya grunderna ej funnit anledning till anmärkning mot dessa och vill därför bifalla motionerna. Förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet bör i anledning härav höjas med 22,500 kronor för budgetåret 1931/1932. Det torde få ankomma på Eders Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser i ämnet i huvudsaklig överensstämmelse med de föreslagna, ovan omtalade grunderna.

I övrigt har riksdagen intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet, nu 860,000 kronor, med 42,500 kronor, till 902,500 kronor ävensom medgivit, att av nämnda anslag må utgå understöd till skolbibliotek i huvudsaklig överensstämmelse med ovan angivna grunder.

259:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 268) föreslagit riksdagen att

dels till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 402,000 kronor,

dels medgiva, att av detta anslag må enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda villkor användas 3,000 kronor till arvode åt en hos skolöverstyrelsen anställd föreläsningskonsulent, högst 700 kronor till en amanuens som biträde åt föreläsningskonsulenten, högst 18,000 kronor till understöd åt centralbyråer för förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar, högst 10,000 kronor till understöd åt föreläsningsförbund, högst 10,000 kronor till understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare samt 1,500 kronor till understöd för utgivande av Tidskrift för föreläsningsverksamheten.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 402,000 kronor,

dels medgivit, att av detta anslag må enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda villkor användas 3,000 kronor till arvode åt en hos skolöverstyrelsen anställd föreläsningskonsulent, högst 700 kronor till en amanuens som biträde åt föreläsningskonsulenten, högst 18,000 kronor till understöd åt centralbyråer för förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar, högst 10,000 kronor till understöd åt föreläsningsförbund, högst 10,000 kronor till understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare samt 1,500 kronor till understöd för utgivande av Tidskrift för föreläsningsverksamheten.

260:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 269) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till anordnande av folkbildningskurser (flyttande folkhögskolekurser) för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 40,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t äger bestämma.

261:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 270) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till arbetarnas bildningsförbund för bestridande av dess organisations- och administrationskostnader anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 30,000 kronor att utgå i den mån förbundet visar sig för ändamålet för samma tid disponera från annat håll bekomna medel till minst lika stort belopp som statsbidraget, och i övrigt enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

262:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 271) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till konferenser mellan de centrala organen för folkbildningsarbetet anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

263:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 272) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till täckande av kostnaderna för de föreläsningskurser, som från universiteten i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig av institution, som ej åtnjuter särskilt till populärvetenskapliga föreläsningar beviljat statsunderstöd, eller av viss kommun eller enskild person anordnade att under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 eller senare hållas utom universitetsstäderna, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 9,500 kronor varav 5,000 kronor till Uppsala universitet och 4,500 kronor till Lunds universitet, att utgå under villkor, att den, som begärt föreläsning, tillskjuter för täckande av föreläsarens resekostnad och arvode minst lika stort belopp som statsbidraget samt enligt de bestämmelser i övrigt, Eders Kungl. Maj:t må finna skäl föreskriva.

264:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 273) föreslagit riksdagen att till anordnande av s. k. universitetscirkclar för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 13,650 kronor att fördelas enligt de närmare bestämmelser, Eder Kungl. Maj:t finner gott meddela.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till anordnande av s. k. universitetscirkclar för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 13,650 kronor att fördelas enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela.

265:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 274) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för de föreläsningskurser, som äro avsedda att sommaren 1931 eller senare vid Göteborgs högskola anordnas för allmänheten, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för de föreläsningskurser, som äro avsedda att sommaren 1931 eller senare vid Göteborgs högskola anordnas för allmänheten, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

266:o) I två inom riksdagen väckta, likalydande motioner, (I: 93 och II: 103), har hemställts, att riksdagen för anordnande av utbildningskurser i esperanto för lärare må för budgetåret 1931/1932 bevilja ett anslag av 3,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört bland annat följande:

Riksdagen har under de två senaste åren beviljat medel till hållande av utbildningskurser i esperanto för lärare. Samtliga kurser ha genom Kungl. Maj:ts beslut — enligt Kungl. skolöverstyrelsens förslag — anordnats av en kursbestyrelse bestående av styrelserna för Sveriges folkskolläraryreförbund och Sveriges folkskolläraryreförbund, vilka till kursledare utsett folkskollärare Ernfrid Malmgren, Stockholm.

Då hittillsvarande kurser omfattats med mycket livligt intresse från lärarna och de influtna anmälningarna till kurserna varit avsevärt många flera än tillgängliga platser, tyder detta på ett stort behov av liknande kurser även under nästkommande budgetår. Behovet framhävdes i icke ringa grad av 1930 års kursdeltagare, av vilka åtskilliga deltog direkt uppmanade av studieintresserad ungdom i respektive hemtrakt för att sedermera kunna leda kurser och cirkclar i esperanto.

Föregående års esperantokurser ha samtliga haft tio dagar till förfogande men har under alla kurser kunnat konstateras det lämpliga i kursernas förlängning till tolv eller femton dagar. På grund av önskvärdheten av att åtminstone för närvarande ej öka anslagsbehovet föreslås dock samma belopp som det av riksdagen under föregående år beviljade, men med tillägg av 100 kronor till täckande av kursernas lokalhyra. Anslagsbehovet utgör alltså:

Bidrag till 50 kursdeltagare, 4 lektionstimmar under 10 dagar à 90 öre (50 × 40 × 90)	kronor 1,800: —
Lärare, 10 kronor per lektionstimme	» 800: —
Ersättning till kursledare	» 100: —
Lokalhyra	» 100: —
Annonser, material m. m.	» 200: —
	<hr/>
	Summa kronor 3,000: —

Riksdagen har ansett skäl föreligga, att riksdagen, som för vartdera av budgetåren 1929/1931 beviljat ett extra anslag å 2,900 kronor för här ifrågavarande ändamål, genom fortsatt anslag möjliggör hållandet av omförmälda kurser även under budgetåret 1931/1932. Dock har riksdagen icke funnit sig kunna tillmötesgå motionärernas förslag om en ökning av anslaget utan har för sistnämnda budgetår bestämt detsamma till samma belopp som för innevarande budgetår.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av ovannämnda motioner (I: 93 och II: 103), för anordnande av utbildningskurser i esperanto för lärare beviljat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 2,900 kronor att utgå enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

267:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 275) föreslagit riksdagen att

dels till undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 200,500 kronor att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, samt till de av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 omförmälda ändamålen med högst de av departementschefen angivna beloppen,

dels ock medgiva, att möjligen uppkommande besparingar på de till anordnande av en hygienisk fortbildningskurs i alkoholfrågan för lärare m. fl. samt av en allmän utbildningskurs i alkoholfrågan för studie- och ungdomsledare m. fl. avsedda belopp må, enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, användas till utarbetande, utgivning och spridning av materiel för nykterhetsundervisningen.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, varvid riksdagen dock, med anledning av vad statsrådsprotokollet innehåller rörande de av centralförbundet för nykterhetsundervisning framställda äskandena om anslag för vissa förvaltningskostnader, velat uttala önskvärdheten av att nämnda förbunds organisations- och förvaltningskostnader i det hela underkastas närmare undersökning. Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels till undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 200,500 kronor under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, samt till de av departementschefen under punkt 275 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 omförmälda ändamålen med högst de av departementschefen angivna beloppen,

dels ock medgivit, att möjligen uppkommande besparingar på de till anordnande av en hygienisk fortbildningskurs i alkoholfrågan för lärare m. fl. samt av en allmän utbildningskurs i alkoholfrågan för studie- och ungdomsledare m. fl. avsedda belopp må, enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, användas till utarbetande, utgivning och spridning av materiel för nykterhetsundervisningen.

Beträffande sättet för täckandet av ifrågavarande anslag ävensom de under nästföljande två punkter omförmälda anslagen kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

268:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 276) har riksdagen till föreläsnings- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande, bedriven i enlighet med de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

269:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 277) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till främjande av nykterhet på andra sätt än vad under punkterna 267:o) och 268:o) angivits samt till motarbetande av dryckenskapens följder anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

270:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 278) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt föreningar, som anordna god orkestermusik för allmänheten, samt till inspektion av ifrågavarande föreningars och orkestrars verksamhet, anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag å 57,000 kronor.

271:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 279) föreslagit riksdagen att till folkliga musikskolan i Arvika för en minst 20 veckor lång kurs under verksamhetsåret 1931/1932 bevilja för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 6,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Riksdagen har, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, till folkliga musikskolan i Arvika för en minst 20 veckor lång kurs under verksamhetsåret 1931/1932 beviljat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 6,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

272:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 280) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till befrämjande av vissa i samband med biografväsendet stående ändamål för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag å 50,000 kronor att utgå med den fördelning och enligt de närmare villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

273:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 281) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1931/1932 anvisat

dels till ersättning åt postverket för dess bestyr med statens räntefria studielån ett extra förslagsanslag av 1,850 kronor;

dels ock till bestridande av kostnaderna för den nämnd, som under år 1932 må komma att handlägga ärenden rörande omförmälda lån, ett extra anslag av 5,000 kronor.

Åtgärder för fysisk utbildning.

274:o) Beträffande vad Eders Kungl. Maj:t (punkt 282) föreslagit riksdagen i fråga om gymnastiska centralinstitutet kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

275:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 283) föreslagit riksdagen att till understödjande av gymnastik och idrott anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 120,000 kronor, därav till svenska gymnastikförbundet 55,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, till understödjande av gymnastik och idrott anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 120,000 kronor, därav till svenska gymnastikförbundet 55,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

276:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 284) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understödjande av skididrotten bland ungdomen anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 34,500 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

277:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 285) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt s. k. friluftsläger för skolbarn anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 12,500 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

278:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 286) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till svenska

fornskriftsällskapet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor, under villkor att sällskapet kostnadsfritt för statens räkning avlämnar 150 exemplar av sina under år 1931 utgivna arbeten.

279:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 287) föreslagit riksdagen att till understöd åt samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor under villkor att samfundet av den för år 1930 avsedda publikationen till ecklesiastikdepartementet avlämnar det antal exemplar, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till understöd åt samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor, under villkor att samfundet av den för år 1930 avsedda publikationen till ecklesiastikdepartementet avlämnar det antal exemplar, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

280:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 288) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understödjande av svenska vitterhetssamfundets verksamhet under år 1931 anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

281:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 289) har riksdagen, i likhet med vad för nästföregående treårsperiod ägt rum, till understöd under tiden den 1 juli 1931—den 30 juni 1934 åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst beviljat ett anslag av 60,000 kronor att efter grunder och på villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas, efter sakkunnigas hörande av Eders Kungl. Maj:t fördelas mellan därav förtjänta vitterhetsidkare dels såsom fasta, dels i form av för viss tid givna understöd, samt av ifrågavarande anslag för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisat ett belopp av 20,000 kronor.

282:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 290) föreslagit riksdagen att till ortnamnskommissionen för bestridande av med ortnamnsundersökningarna i riket förenade kostnader för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 6,500 kronor att utgå med den närmare fördelning och enligt de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till ortnamnskommissionen för bestridande av med ortnamnsundersökningarna i riket förenade kostnader för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 6,500 kronor att utgå med den närmare fördelning och enligt de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

283:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 291) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av med landsmålsundersökningarna i riket förenade kostnader för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 67,040 kronor att utgå i enlighet med den närmare fördelning och enligt de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

284:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 292) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels såsom understöd åt docenten O. Östergren för fortsatt utgivande av hans arbete »Nusvensk ordbok» anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 8,000 kronor,

dels ock för bestridande av kostnader för teknisk hjälp vid ordbokens utgivning samt för böcker och materiel anvisat för samma budgetår ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor, allt att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

285:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 293) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 6,350 kronor att på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, användas till understöd för utgivande under år 1931 av tidskriften »Svenska landsmål och svenskt folkliv».

286:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 294) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd för utgivande av ordbok över Gotlands folkmål för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

287:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 295) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till undersökningar rörande lapskt folkliv och lapskt språk för budgetåret 1931/1932 anvisat till Norrbottens läns hembygdsförening ett extra anslag av 4,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att beträffande ifrågavarande anslag meddela de närmare bestämmelser, som kunna befinnas nödvändiga.

288:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 296) föreslagit riksdagen att till utredigering och tryckning av framlidne revisionssekreteraren Nils Anderssons efterlämnade samlingar av äldre svensk folkmusik anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

Då det synes önskvärt, att ifrågavarande arbete, på vilket statsverket redan nedlagt betydande kostnader, bringas till fullbordan, har riksdagen ansett

sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen förutsätter emellertid härvid, att arbetet skall komma att slutföras inom den nu beräknade tiden, d. v. s., förutom löpande budgetår, inom ytterligare tre budgetår.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till utredigering och tryckning av framlidne revisionssekreteraren Nils Anderssons efterlämnade samlingar av äldre svensk folkmusik anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

289:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 297) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till främjande av föreningen Pietas' verksamhet under år 1931 anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 2,500 kronor, under villkor att föreningen till statens historiska museum med äganderätt överlämnar genom föreningens försorg utförda fotografier, register och beskrivningar över behandlade föremål.

290:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 298) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till fortsatt utgivande under år 1931 genom riksantikvarien S. Curman och professorn J. Roosval av verket »Sveriges kyrkor, konsthistoriskt inventarium», anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag. Emellertid vill riksdagen uttala önskvärdheten av att vid den framställning om fortsatt anslag för ändamålet, som kan komma att göras till 1932 års riksdag, måtte fogas dels en översiktlig redogörelse för vad som hittills med statsunderstöd blivit utfört av ifrågavarande arbete, dels ock en plan för arbetets fortsatta bedrivande med beräkning av den tid, som återstår till dess fullbordan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen såsom bidrag till fortsatt utgivande under år 1931 genom riksantikvarien S. Curman och professorn J. Roosval av verket »Sveriges kyrkor, konsthistoriskt inventarium», anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

291:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 299) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till främjande av svenska naturskyddsföreningens verksamhet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 2,500 kronor att utgå under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

292:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 300) föreslagit riksdagen att till

understöd åt doktor Paul Rosenius för fullföljande under budgetåren 1931/1937 av hans arbete »Sveriges fåglar och fågelbon» bevilja ett belopp av 24,000 kronor och därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisa ett belopp av 4,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till understöd åt doktor Paul Rosenius för fullföljande under budgetåren 1931/1937 av hans arbete »Sveriges fåglar och fågelbon» beviljat ett belopp av 24,000 kronor och därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisat ett belopp av 4,000 kronor.

293:o) Sedan 1929 års riksdag med anledning av två inom riksdagen väckta likalydande motioner (I: 139 och II: 238) beviljat såsom understöd åt kontraktsprosten L. P. R. Matsson för fullföljande under budgetåren 1929/1934 av hans Rosa-forskningar ett belopp av 24,000 kronor samt därav för vart och ett av budgetåren 1929/1931 såsom extra anslag anvisat 4,800 kronor att utgå under förutsättning, att Matsson odelat ägnade sig åt dessa forskningar, samt på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 301) föreslagit riksdagen att av ovanberörda anslag, 24,000 kronor, för budgetåret 1931/1932 anvisat såsom extra anslag 4,800 kronor.

Riksdagen vill erinra om att till grund för riksdagens beslut om årligt understöd till Matsson å 4,800 kronor låg en beräkning, enligt vilken kostnaden för avlönande av vikarie åt Matsson under tjänstledighet för bedrivande av ifrågavarande forskningsarbete beräknades till 4,835 kronor 50 öre (förutom adjunktsarvodet, som skulle utgå från kyrkofonden) för år. Enligt vad som från eklekasiastikdepartementet meddelats riksdagens vederbörande utskott, kommer emellertid, på grund av ett av Eders Kungl. Maj:t den 13 februari 1931 meddelat beslut angående arvodet åt Matssons vikarie, avdraget från Matssons lön under tjänstledigheten att uppgå till allenast ett belopp av 3,577 kronor för år. Med hänsyn härtill anser riksdagen, att någon nedsättning av den beviljade anslagssumman å 24,000 kronor visserligen icke nu lämpligen bör ske, men att för budgetåret 1931/1932 anslaget bör minskas till 3,575 kronor.

Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen, med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag, av det av 1929 års riksdag såsom understöd åt kontraktsprosten L. P. R. Matsson för fullföljande under budgetåren 1929/1934 av hans Rosa-forskningar beviljade anslaget å 24,000 kronor för budgetåret 1931/1932 anvisat såsom extra anslag 3,575 kronor.

294:o) Sedan 1930 års riksdag för beredande av delaktighet för Sverige i Ramsay Memorial Fund beviljat ett anslag av 27,000 kronor och därav för budgetåret 1930/1931 anvisat ett belopp av 5,400 kronor, att utgå efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t

kunde finna skäligen föreskriva, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 302) föreslagit riksdagen att av förenämnda anslag å 27,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisat ett belopp av 5,400 kronor, att utgå efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligen föreskriva.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för beredande av delaktighet för Sverige i Ramsay Memorial Fund av det utav 1930 års riksdag beviljade anslaget av 27,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisat ett belopp av 5,400 kronor att utgå efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligen föreskriva.

295:o) Sedan 1929 års riksdag till förhyrande för en tid av tre år från och med den 1 juli 1929 av ett arbetsbord vid den zoologiska stationen i Neapel beviljat ett extra anslag av 5,400 kronor samt därav anvisat för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 1,800 kronor och för budgetåret 1930/1931 likaledes ett anslag av 1,800 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 303) föreslagit riksdagen att av nämnda år 1929 beviljade belopp å 5,400 kronor för budgetåret 1931/1932 anvisa såsom extra anslag återstående beloppet, 1,800 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det år 1929 till förhyrande för en tid av tre år från och med den 1 juli 1929 av ett arbetsbord vid den zoologiska stationen i Neapel beviljade beloppet å 5,400 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisat återstående beloppet, 1,800 kronor.

296:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 304) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt ryske undersåten Alexander Sibiriakoff för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor.

297:o) Sedan 1928 års riksdag till magnetisk uppmätning av Sveriges fastland beviljat ett belopp av 60,000 kronor samt av nämnda belopp anvisat för ett vart av budgetåren 1928/1931 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 305) föreslagit riksdagen att av omförmälda belopp av 60,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa 10,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det år 1928 till magnetisk uppmätning av Sveriges fastland beviljade beloppet av 60,000 kronor för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 10,000 kronor.

298:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 306) föreslagit riksdagen att till ytterligare medel för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen till ytterligare medel för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 20,000 kronor;

299:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 307) föreslagit riksdagen att till inköp av 124 exemplar av Svensk bokkatalog för åren 1921/1925 för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 9,300 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till inköp av 124 exemplar av Svensk bokkatalog för åren 1921/1925 för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 9,300 kronor.

300:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 308) föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnaderna för hållande av en internationell konsthistorisk kongress i Stockholm år 1933 bevilja ett anslag av 15,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisa 5,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till bestridande av kostnaderna för hållande av en internationell konsthistorisk kongress i Stockholm år 1933 beviljat ett anslag av 15,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat 5,000 kronor.

301:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 309) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till kostnaderna för Sveriges deltagande i det s. k. andra internationella polaråret bevilja ett belopp av 100,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 anvisa såsom extra reservationsanslag ett belopp av 50,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att beträffande ifrågavarande anslag meddela de närmare bestämmelser, som kunna finnas erforderliga.

Under förutsättning att det avsedda internationella samarbetet i fråga om berörda s. k. polarår kommer till stånd, synes det riksdagen, att Sveriges deltagande bör möjliggöras på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, och riksdagen har därför ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen såsom bidrag till kostnaderna för Sveriges deltagande i det s. k. andra internationella polaråret beviljat ett belopp av 100,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 anvisat såsom extra reservationsanslag ett belopp av 50,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att beträffande ifrågavarande anslag meddela de närmare bestämmelser, som kunna finnas erforderliga.

302:o) I en inom riksdagen väckt motion (II: 153) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att som understöd åt stationsinspektoren Karl Tirén för fullföljandet och avslutande av hans samlings- och forskningsarbete beträff-

fande lapparnas musik för budgetåren 1931/1934 anslå 6,660 kronor per år på de villkor, som i motionen anförts eller som Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Motionärerna hava till stöd för sin framställning anført huvudsakligen följande:

Stationsinspektör Karl Tirén i Bergvik har, sedan han år 1903 placerades för tjänstgöring vid Kiruna station, under lediga stunder, semestrar och tjänstledigheter ägnat sig åt att uppteckna eller per fonograf upptaga lapska visor och melodier, förekommande huvudsakligast på svenskt riksområde. Den lapska musikkulturen, som kan antagas ursprungligen ha varit mycket rik, har emellertid, icke minst genom den närmare kontakten med den moderna kulturen, blivit alltmer sparsamt framträdande. Bland de äldre lapparna levde dock kvar en musikskatt i det fördolda, gömd, ja, av vissa skäl hemlighållen för utomstående, och det var hos dessa gamla musikförfarna lappar, nu i stort antal avlidna, som stationsinspektör Tirén började sitt samlingsarbete. Genom att leva med lapparna i deras dagliga liv, följa stammar och familjer från betesplats till betesplats under vinter och sommar och därunder visa sig för dem som en pålitlig vän av deras folk vann Tirén deras förtroende och kunde så förmå dem att meddela sina hemliga melodier.

Dessa melodier, kallade vuolleh eller jojkningsar — ibland förekomma även rent hedniska galdersånger — representera en art av musik, som, såvitt man hittills kunnat utröna, är helt ursprunglig, urlapsk, utan påverkan från kringboende germanska folks musik. Idéinnehållet i melodierna består i att i karakteriserande tonföljder beskriva egenarten hos medmänniskor, djur, fjäll, sjöar, floder, naturföreteelser och dylikt, t. ex. varje medlem av en lappfamilj, svenska myndighetspersoner, vargen, björnen, bävern, norrskenet, snön o. s. v.; melodierna kunna lämpligast jämföras med de s. k. ledmotiven i Richard Wagners operor, återkommande då och då för att beteckna en hjälte, en kvinna och dylikt i musikdramat. Wagner har här, utan aning om dessa lapska melodikarakteristiker, intuitivt infört ledmotiven i sina musikdikter som moment av en högre musikkultur. Det är ju påfallande, att den europeiska högtstående musikkulturen med ledmotiven nått fram till vad som sedan urminnes tider varit ett primitivt nomadfolks arvedel.

Genom Karl Tiréns oförtrutna arbete ha dessa melodier nu i stort antal räddats åt eftervärlden, åt den internationella etnografiska forskningen och åt skapande kompositörer, vilka redan genom Karl Tiréns förmedling inarbetat åtskilliga lappmotiv i sina tondikter och därigenom åstadkommit en sällsam stämning. Den etnografisk-etnologiska forskningen har hälsat insamlingen av lapplåtarna som en högst förtjänstfull kulturgärning av största vetenskapliga intresse, ty utforskningen av primitiva folks musik står ännu ej på höjden av andra undersökningar inom etnografien. Att Sverige, som hyser den största delen av lappfolket, har skyldigheter att stödja insamlingen av detta folks musik, säger sig självt, och det skulle vara otänkbart, att vårt land, som härbärgerar rika etnografiska samlingar i Stockholm och Göteborg från de utom Europa liggande världsdelarna, skulle förbigå den systematiska utforskningen av det nomadfolk, som vistas inom rikets landmären.

Uppteckningarna av lapplåtarna ha gjorts och ekonomiskt burits av Karl

Tirén, som samtidigt skött sitt borgerliga yrke med sådant nit och sådan framgång, att han tillerkänts guldmedaljen i åttonde storleken för »nit och redlighet i rikets tjänst». Hans tjänstgöring som järnvägsman tillåter emellertid honom ej att samla sig till en sammanfattning av sina upptecknade resultat, utan man kan befara att hans rika arkiv skall gå till eftervärlden endast som primärmaterial, utan befruktande värde för den internationella vetenskapen och den internationella tonkonsten. Farhågorna härför äro så mycket större som Tirén instundande juni fyller sextiotvå år och först vid pensionsålderns inträde kan få tid att ägna sig åt bearbetningen av materialet för att sammanföra det i ett samlingsverk. Det kan tilläggas, att ingen annan än den, som är helt förtrogen med lappkulturen och har den musikaliska begåvning, som är förutsättningen för uppteckningarna, kan verkställa och föra arbetet till slut. Vidare gäller det här i stor utsträckning en utdöd och i allmänhet en utdöende kultur, som aldrig så stora ansträngningar i senare tid icke skola kunna rekonstruera.

Karl Tirén har också uppskattats av in- och utrikeskompetenta myndigheter, sålunda har han kallats att vara associé i musikaliska akademien och likaså associé i nationernas förbunds institut för intellektuellt samarbete. Han har förlänats medaljen Litteris et Artibus. Tirén är hedersledamot av Norrlands nation i Uppsala samt hedersledamot av Gävleborgs läns amatörmusikerförbund. Han har för språkstudier under längre perioder vistats i England, Frankrike och Tyskland.

Tirén har åren 1908—1925 under sammanlagt 20 månader med avstående av lönen samt ett tiotal månader med hel eller avkortad lön genomströvat Lappland från Lyngenfjord i norr till Härjeådalens södra gräns och dels upptecknat, dels fonografiskt upptagit lapparnas musik (ett arbete med expeditioner, som kostat honom personligen cirka 12,000 kronor). Av skörden har etnografiska museet i Stockholm erhållit 500 fonogram. I hans ägo finnas ytterligare ett par hundra fonogram samt dagböcker och 540 upptecknade lapska låtar jämte flera föredrag i ämnet. Tirén har varit kallad att hålla flera uppmärksammade föredrag i detta ämne. Av dessa må nämnas för Institut de Coopération intellectuelle, ett föredrag i Carlo Magno-universitetet i Prag år 1927 på nationernas förbunds 1:a congrès des arts populaires.

En inbjudan 1928 från Palais des beaux Arts i Bryssel kunde Tirén icke hörsamma på grund av dödsfall inom familjen. Tirén har vidare hållit ett föredrag i musikaliska akademien, ett i nordiska museet samt ett flertal i olika delar av landet. För närvarande föreliggande underhandlingar om tre föredrag i Berlin och ett i Köpenhamn.

Dessutom visa motionen bifogade intyg från representanter för vetenskapen och tonkonsten i vårt land den höga värdesättningen av Tiréns insatser.

Det torde sålunda vara påtagligt, att de av Tirén bedrivna forskningarna äro av sådant vetenskapligt värde, att tillfälle bör beredas honom att ostört ägna sig åt deras fullföljande och avslutande. Det har redan tidigare inträffat, att riksdagen, då det gällt forskargärning av särskilt märklig art och för vetenskapen av högt värde, lämnat understöd i liknande syfte; så var fallet senast 1929 beträffande kontraktsprosten L. P. R. Matsson för hans Rosa-forskningar.

Den lämpligaste formen för att bereda Tirén möjlighet att slutföra sitt verk torde vara att han blir tjänstefri under de 3 år, som återstå till dess

han ingår i pensionsåldern, och att riksdagen för dessa tre år anslår ett understöd åt Tirén, motsvarande den lön, som han helt går miste om, nämligen 6,660 kronor per år. Härvid förutsättes, att den förmån, som han i sin egenskap av stationsinspektör åtnjutit i form av fribiljetter, får kvarstå jämte bibehållen rätt till oavkortad pension.

Som en förutsättning för anslaget utgående bör gälla, att Tirén årligen till ecklesiastikdepartementet lämnar en redogörelse angående sitt arbete. Till vilken statens institution, som Tiréns verk i sinom tid skall överlämnas, må då bli beroende av ecklesiastikdepartementets prövning.

Motionärerna hänvisa slutligen till utlåtanden i ämnet, som i motionen bilagda intyg avgivits av lappforskningens främste representant professorn vid Uppsala universitet, K. B. Wiklund, av föreståndaren för naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning, professor K. G. Lindblom samt av direktören för musikkonservatoriet, professor Sven Kjellström.

Det forskningsarbete, varom här är fråga, finner riksdagen vara av så högt kulturellt värde, att ett understöd från statens sida synes befogat i syfte, att arbetet må kunna fullföljas och avslutas. Då det emellertid för vinnande av detta syfte icke torde vara oundgängligen nödvändigt, att Tirén åtnjuter fullständig ledighet från sin tjänst, anser riksdagen det begärda anslagsbeloppet kunna nedsättas till 9,000 kronor att utgå med 3,000 kronor per år under vart och ett av budgetåren 1931/1934.

Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen, i anledning av ovannämnda motion (II: 153), såsom understöd åt stationsinspektören Karl Tirén för fullföljandet och avslutandet av hans samlings- och forskningsarbete beträffande lapparnas musik beviljat ett belopp av 9,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag anvisat 3,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

303:o) I två inom riksdagen väckta, likalydande motioner, (I: 95 och II:118), har hemställts, att riksdagen ville

1) för utgivande av otryckta delar av August Fredins verk »Gotlands-toner» med supplement anslå ett belopp av femtusen kronor att utgå enligt bestämmelser, som må av Eders Kungl. Maj:t meddelas, och

2) tilldela Fredin för hans arbete med detta verk en gratifikation av två-tusen kronor.

I motionen I:95 har till stöd för det av motionärerna framförda yrkandet anförts:

August Fredin, tidigare folkskollärare å Gotland, sedermera folkskollärare och kantor i Loftahammar i Kalmar län, har till ett verk, benämnt Gotlands-toner, sammanfört av honom under flera tiotal av år gjorda uppteckningar av å Gotland hörda folkmelodier. Med revisionssekreteraren Nils Andersson hade han överenskommit, att denne skulle omhändertaga den fastlandssvenska folkmusiken jämte den på Öland, under det att den gotländska folkmusiken skulle helt falla på Fredins lott.

År 1894 inlämnades till tryckning i tidskriften »Svenska landsmål och svenskt folkliv» de av Fredin intill den tiden gjorda uppteckningar. Femton

år senare, eller år 1909, utkom det första häftet; detta följdes år 1912 av ett andra, och det sist utkomna tredje häftet utgavs år 1923. Tryckningen av återstående delar av samlingarna — utgörande något mer än en tredjedel av dessa, vartill kommer en samling biografiska anteckningar av stort vetenskapligt värde om spelmän och om den gamla spelmannskulturen — kunde emellertid icke komma till stånd utan ett avsevärt bidrag från hans sida, vilket var honom omöjligt att åstadkomma. Länsstyrelsen i Gotlands län avlät därför under 1927 års sommar framställning till länets landsting att träda emellan. Efter inhämtande av vissa upplysningar beslöt landstinget år 1928 att vidtaga åtgärder i syfte att hemställan bleve gjord till 1929 års riksdag om anslag för samlingarnas färdigtryckande. Landstingets skrivelse i ärendet, som i juli månad år 1929 inkom till ecklesiastikdepartementet, innehöll en begäran att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen att för nämnda ändamål bevilja ett belopp av 8,444 kronor 50 öre. Med detta belopp och genom subskription influtna 398 kronor skulle täckas kostnaden för utgivande av återstående delar av verket, 19 ark, 5,086 kronor, och kostnaden för omtryckning av de 17 första arken, 1,755 kronor 50 öre, sammanlagt 6,842 kronor 50 öre, varjämte såsom honorar till Fredin beräknats en summa av 2,000 kronor,

Musikaliska akademien, som blivit hörd i frågan, har uttalat, att den av Fredin hopbragta melodisamlingen ägde avsevärt intresse såväl ur musikalisk synpunkt som för studiet av gotländsk folklore. Ävenså syntes melodierna vara upptecknade och utgivna med sakkunskap och omsorg, varför kantor Fredins samling torde kunna jämföras med och i viss mån sägas fullständiga revisionssekreterare Anderssons samlingar av svensk folkmusik, till vilkas ordnande och utgivande genom folkmusikkommissionen riksdagen under en följd av år beviljat avsevärda belopp. Sedan över hälften av Fredins samling utgivits i landsmålstidskriften, återstodo emellertid en väsentlig del därav, vars offentliggörande skulle bilda ett nödvändigt komplement till det redan publicerade materialet och vara av betydelse för en mera allsidig kunskap om Gotlands folkmusik. Akademien har ansett, att, då Fredin för sitt samvetsgranna, mångåriga kulturarbete ej erhållit något honorar, en skäligen ersättning till honom syntes vara välbefogad. Vad däremot beträffade ett ifrågasatt statligt understöd för omtryckning av redan utgivna delar av samlingen fann akademien tillräckliga skäl härtill icke föreligga.

Nordiska museets nämnd har även yttrat sig i ärendet. Den Fredinska samlingen vore gjord alldeles oberoende av tidigare publikationer i ämnet, vilket visade hur rik den gotländska folkmusiken varit. Den torde även på vissa punkter intaga en särställning gentemot den övriga svenska. Redan på grund härav vore ett fullständigt utgivande av Fredins samling väl motiverat. På grund av samlingens stora kulturhistoriska, allmänt kulturella och av musikaliska akademien vitsordade musikaliska värde vore Gotlands läns landstings initiativ till sakens slutliga avveckling värt livligt beaktande. Nämnden ansåge dock, i likhet med musikaliska akademien, att understöd till utgivning borde komma ifråga endast för de ännu icke publicerade delarna.

Utom musikaliska akademiens och nordiska museets nämnda utlåtanden kunna ifråga om värdet av de Fredinska samlingarna även åberopas yttranden av enskilda auktoriteter. Professorerna J. A. Lundell och Adolf Noreen anföra (26 mars 1902): »Det är en av de största och mest mångsidiga melodisamlingar som hittills sammanbragts i något svenskt landskap, och upp-

teckningen är verkställd med mycken omsorg och sakkunskap.» Tonsättaren Wilhelm Peterson-Berger förklarar (16 april 1928) sin åsikt vara »att dessa samlingar äro av samma kulturhistoriska, folkloristiska och musikaliska betydelse som de genom folkmusikkommissionens försorg offentliggjorda Nils Anderssonska samlingarna från Dalarna, Härjedalen och Medelpad och i lika hög grad som dessa förtjäna att genom bidrag från det allmänna göras tillgängliga för vetenskaplig forskning och konstnärliga studier».

År 1923 hade proposition avlåtits till riksdagen om statsbidrag till utgivande av sistberörda samlingar. Enligt det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet yttrade vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:ts dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet bland annat:

Jag vill till en början framhålla, att de omkring 12,000 olika melodier, som av framlidne revisionssekreteraren Andersson själv eller på hans initiativ uppsökts och upptecknats ute i bygderna, till större delen härstamma från tiden före år 1880. Om ej detta insamlingsarbete skett, skulle troligen de flesta av dessa melodier inom kort ha gott förlorade. De tillhöra nämligen den krets av vallåtar, gånglåtar, visor m. m. men framför allt polskor och valser, som numera på de flesta ställen ersättas av musik av modernare läggning, samtidigt som fiolen allt mer får vika för mer lättspelade musikinstrument och de ålderdomliga föreställningar, minnen och sägner, till vilka de gamla folklåtarna anknyta sig, förgätas och försvinna. Att de senare ej samtidigt hemfalla åt glömskan är givetvis ett intresse av stor kulturell vikt, och detta ej endast ur antikvarisk synpunkt. Ingen torde nämligen förneka, att den äldre folkmusiken, som redan förut visat sig äga en vittgående betydelse för det moderna högre musiklivet, såväl hos oss som annorstädes, än mer kan förväntas fylla en dylik uppgift, i mån som densamma blir allmännare bekant i hela sin rikedom. — — — Men också för hembygdkänsla och hembygdsliv inom de landskap, i vilka de olika melodierna upptecknats, torde det vara av betydelse, att dessa melodier, i den mån de äro av fullödigt halt, tillvaratagas och på ett nöjaktigt sätt offentliggöras. Medan nämligen de musikstycken, som numera tillvinna sig popularitet ute i våra bygder, merendels äro internationella både till ursprung och prägel och så raskt avlösa varandra, att de aldrig hinna få verkligt rotfäste i folkets sinnen, hava våra gamla låtar merendels tillkommit eller åtminstone erhållit sin säregna karaktär under inverkan av natur och folklynne inom vårt land. Stundom kunna de t. o. m. kännetecknas såsom talande uttryck för hävdvunna traditioner och stämningar bland folkets djupa led i de särskilda landskap, där de sedermera upptecknats.

När till denna de gamla folklåtarnas betydelse för folktraditionen sluter sig det stora musikaliska värde, som enstämmit tillerkännes en mångfald av dem, är det uppenbart, att folkmusiken alltjämt är sällspört ägnad att öka samkänslan med hembygden i de nejder, där den från äldre tider bevarats, och att det också av sådan grund finnes riklig anledning att hålla denna folkliga tradition vid makt.

Riksdagen biföll propositionen om anslag för utgivande av de Anderssonska samlingarna och har sedermera varje år anvisat nya anslag för ändamålet. Men Gotlands landstings begäran om anslag för tryckning av de Fredinska samlingarna blev avslagen; dock lär Kungl. Maj:ts beslut härutinnan icke vara att anse som ett underkännande av dessa samlingars värde. Dessa samlingar äro liksom de Anderssonska förstahandsuppteckningar, vilka återgiva meddelarnas personliga tolkning i all dess omedelbara

friskhet, de representera liksom dessa en från undergång bevarad kulturskatt av oersättligt värde.

Inalles innehålla de Fredinska samlingarna 734 melodier. Av dessa utgöras 185 av »visor» (text och melodi, mest sjömansvisor, kärleksvisor m. m. men även några gamla ballader), 28 av sånglekar (melodi och beskrivning), 196 av polskor, 157 av valser, 130 av andra danser och 38 av marscher och andra högtidsstycken.

Styrelsen för den s. k. Gotlandsfonden har, under förutsättning att för ändamålet statsmedel till ett belopp av 5,000 kronor kunde erhållas, beslutat att bidra med det belopp, som för tryckning av de Fredinska samlingarnas hittills otryckta delar ytterligare erfordrades.

Till gäldande av kostnaden för nytryck av de 17 första arken av dessa samlingar har 1930 års landsting i Gotlands län, under förutsättning att utgivandet av de otryckta delarna därav kommer till stånd, beviljat ett anslag av 1,000 kronor. Härtill skulle vidare användas de subskriberade medlen, 398 kronor, varjämte styrelsen för gotlandsfonden ställt i utsikt att bidra med därutöver erforderligt belopp.

Om nödiga medel sålunda beviljades, borde enligt en av professor Nils Lithberg upprättad promemoria, vilken lär ha tjänat till ledning för landstingets nyssberörda beslut,

landstinget uppdraga åt en korporation, t. ex. föreningen Gotlands fornvänner eller sällskapet för gotländsk forskning att medelst de härför erhållna medlen slutföra utgivningen;

professor Lundell åtaga sig att utan särskild kostnad slutföra korrekturläsning och annat redaktionsarbete av de icke omtryckta arken;

professor Lundell avlämna till den av landstinget utsedda korporationen hela restupplagan av ark 1—31;

professor Lundell erhålla av ark 32—slutet det antal exemplar han behöver för subskribenter på tidskriften Svenska landsmål och för tidskriftens byte; och

den återstående upplagan distribueras av den utav landstinget utsedda korporationen.

Professor Lundell har förklarat sig icke ha något att erinra mot en sådan anordning och filosofie licentiaten H. Gustafsson, som redigerar den med statsmedel utgivna Gotlandsordboken, har förklarat sig vilja biträda Lundell vid redigering och korrekturläsning.

Beträffande honorar åt Fredin har antytts att han under sin återstående livstid skulle kunna erhålla uppkommande behållning å försäljningen av de exemplar av samlingen, vilka icke skulle överlämnas till redaktionen för landsmålstidskriften.

Det synes oss icke böra ifrågakomma att det allmänna skall utan nämnvärt vederlag tillgodogöra sig resultatet av den ålderstigne (han lär ha uppnått en ålder av 76 år), bräcklige och obemedlade mannens livsgärning. Ett belopp av 2,000 kronor har tidigare nämnts som ett lämpligt honorar. Mindre synes oss icke kunna ifrågasättas. Så stor och av sådan betydelse är den kulturgärning Fredin uträttat, att han väl må vara värd att det allmänna i någon mån gottgör honom för hans mångåriga arbete och för de utgifter han haft för resor och annat.

Den inkomst som kan uppstå å de tryckta samlingarnas försäljning torde lämpligen kunna komma någon kulturell institution på Gotland, exempelvis Gotlands fornsal, till godo.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen dels för utgivande av otryckta delar av August Fredins verk »Gotlands-toner» med supplement beviljat för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor att utgå enligt bestämmelser, som må av Eders Kungl. Maj:t meddelas,

dels ock såsom gratifikation åt Fredin för hans arbete med detta verk beviljat för samma budgetår ett extra anslag av 2,000 kronor.

Diverse.

304:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 310) föreslagit riksdagen att minska det i riksstaten under åttonde huvudtiteln upptagna ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 160,000 kronor, med 10,000 kronor till 150,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen minskat det i riksstaten under åttonde huvudtiteln upptagna ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 160,000 kronor, med 10,000 kronor till 150,000 kronor.

305:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 311) föreslagit riksdagen att minska det i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 175,000 kronor, med 120,000 kronor till 55,000 kronor.

Under erinran att riksdagen, på sätt förut i denna skrivelse anmäls, bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkterna 65, 154 och 214 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 om upptagande under särskilda anslag eller anslagsposter av resekostnaderna för vissa till åttonde huvudtiteln hörande grupper av befattningshavare, får riksdagen anmäla, att riksdagen minskat det i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 175,000 kronor, med 120,000 kronor till 55,000 kronor.

306:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 312) föreslagit riksdagen att höja det i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., nu 285,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 36,000 kronor), med 15,000 kronor till 300,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 37,500 kronor).

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen höjt det i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., nu 285,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 36,000 kronor), med 15,000 kronor till 300,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 37,500 kronor).

307:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 313) angående det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

308:o) I avseende å de i nu gällande riksstat uppförda ordinarie anslag, som icke här ovan blivit särskilt omnämnda, har någon förändring icke ifrågasatts.

Riksdagen får anmäla, att samtliga de ordinarie anslag under åttonde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptagits med oförändrade belopp.

Stockholm den 17 april 1931.

Med undersätlig vördnad.
